

**Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon
palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2011**

Kuusikko-työryhmä
Kehitysvammahuolto
Anssi Vartiainen
3.9.2012

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Anssi Vartiainen
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2012
Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Anssi Vartiainen		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2011		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	9/2012	22 s. + 44 s. liitteitä
Sarjanimike		Osanumero
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		6/2012
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon raportissa kuvataan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisia palveluja. Tarkasteltavat palvelut ovat kehitysvammaisten henkilöiden laitoshoido, asumispalvelut eli autettu, ohjattu ja tuettu asuminen, perhehoito sekä työ- ja päivätoiminta. Muita, asiakasmääriltään ja kustannuksiltaan pienempiä palveluja kuvataan pääosin yhtenä kokonaisuutena. Laajimmin tarkastellaan laitoshoidoa ja asumispalveluja. Vuoden 2011 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2007–2011. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan deflatoimalla eli korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2011 arvoon. Erillisinä liitteitä raportissa esitetään lyhytaikashoittoa laitoksissa ja asumispalveluissa käsittelevä selvitys, kunnallista työ- ja päivätoimintaa käsittelevä selvitys sekä yhteenveto kuntien kehitysvammahuollon piirissä vuonna 2011 valmistuneista asiakaskyselyistä.</p> <p>Vuonna 2011 kehitysvammahuollon palvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 5 954, mikä on 102 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Deflatoidut nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 1,7 prosenttia ollen yhteensä noin 185 miljoonaa euroa. Asiakasmäärän kasvu on ollut hieman nopeampaa kuin kustannusten kasvu. Suhteellisesti eniten kustannukset nousivat asumispalveluissa 7,5 prosenttia ja työ- ja päivätoiminnassa 4,2 prosenttia. Suurin pudotus tapahtui perhehoidossa, jossa kustannukset laskivat 7,8 prosenttia. Myös ryhmän muut palvelut kustannukset laskivat 5,6 prosenttia. Laitoshoidon kustannukset jatkoivat myös laskuaan, muutosta edellisvuoteen tuli 4,9 prosenttia.</p> <p>Pidemmän aikavälin tarkastelu paljastaa, että kehitysvammahuollon palvelujen asiakasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 15,9 prosenttia ja asiakkaita on nyt 816 henkilöä enemmän kuin vuonna 2007. Kokonaiskustannukset ovat nousseet vastaavalla aikavälillä 12,8 prosenttia eli lähes 21 miljoonaa euroa. Merkittävin kasvu on kohdistunut asumispalveluihin, joiden asiakasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 20,2 prosenttia ja kustannukset noin 31,6 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaisiin kuuluu tänä päivänä puolestaan neljä viidesosaa kaikista työikäisistä ja -kykyisistä kehitysvammahuollon asiakkaista ja kasvua työ- ja päivätoiminnan kustannuksiin on tullut vuodesta 2007 lähtien 17,7 prosenttia. Laitos- ja perhehoidon palveluissa asiakasmäärät ja kustannukset ovat laskeneet viimeisen viiden vuoden aikana.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, kehitysvammahuolto, kehitysvammaiset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 8	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT, SUORITTEET JA KUSTANNUKSET	3
	2.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä ja asumismuoto 2007 ja 2011	3
	2.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2007–2011	5
	2.3 Kehitysvammahuollon kustannukset 2007–2011	7
3	LAITOSHOITO	11
	3.1 Laitosasiakkaat ja asiakkaiden siirtymät vuonna 2011.....	12
4	ASUMISPALVELUT	15
	4.1 Autettu asuminen.....	16
	4.2 Ohjattu asuminen.....	16
	4.3 Tuettu asuminen	17
5	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA.....	18
	5.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet, kustannukset ja työntekijämitoitutus	18
6	YHTEENVETO JA POHDINTAA	20
7	LÄHTEET	22
	LIITTEET	23
	Liite 1: Kehitysvammahuollon tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2011	23
	Liite 2: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2011	29
	Liite 3: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2007–2011 ..	40
	Liite 4: Kehitysvammahuollon deflatoidut kustannustietojen aikasarjat 2007–2011 ..	48
	Liite 5: Kehitysvammaisten henkilöiden lyhytaikaishoito ja omaishoidon vapaat perhehoidossa, laitoksessa ja asumispalveluissa 2011	51
	Liite 6: Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan erillisselvitys.....	53
	Liite 7: Yhteenveto kehitysvammahuollon Kuusikko-mittarin sisältävistä asiakaskyselyistä.....	63
	Liite 8: Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot.....	65

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa.....	5
Taulukko 2. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä käyttöpäivien muutos Kuusikossa	6
Taulukko 3. Kehitysvammahuollon suoritteiden eli käyttöpäivien jakautuminen kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin Kuusikossa vuonna 2011	6
Taulukko 4. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (Milj. €) vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä niiden muutos vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	8

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2011, niiden muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa sekä kunnan tuottamien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista	8
Taulukko 6. Yhteenveto kehitysvammahuollon palvelujen käyttöpäiväkohtaisista nettokustannuksista vuonna 2011 Kuusikossa	10
Taulukko 7. Laitoshoidon asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010.....	11
Taulukko 8. Laitoshoidon kustannukset vuonna 2011 sekä niiden muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa	11
Taulukko 9. Pitkäaikaisten laitoshoidoasiakkaiden määrä ja prosenttiosuus ikäryhmän ja hoitoisuuden mukaan Kuusikossa 31.12.2011.....	13
Taulukko 10. Laitoshoidon asiakkaiden kuntakohtainen prosentuaalinen jakautuminen hoitoisuusluokkiin 31.12.2011.....	13
Taulukko 11. Siirtymät pitkäaikaiseen laitoshoittoon ja pois laitoshoidosta asumismuodon mukaan vuonna 2011 Kuusikossa	14
Taulukko 12. Asumispalvelujen kaikki asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuosina vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa	15
Taulukko 13. Autetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010	16
Taulukko 14. Autetun asumisen kustannukset vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa	16
Taulukko 15. Ohjatun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät 2011 sekä muutos vuodesta 2010.....	17
Taulukko 16. Ohjatun asumisen kustannukset 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa	17
Taulukko 17. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa.....	17
Taulukko 18. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010	18
Taulukko 19. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2011 sekä kustannusten muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa	18
Taulukko 20. Aikuisten avohuollon piiriin kuuluvien työ- ja päivätoiminnan käyttö 2011	19
Taulukko 21. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2011 sekä kunnallisen tuotannon ja kuljetuspalvelujen kustannukset.....	19

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä asumismuodon mukaan 31.12.2007 ja 31.12.2011 Kuusikossa.....	4
Kuvio 2. Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto Kuusikossa, %-osuus eri asumismuodoissa ikäryhmittäin, 31.12.2011	5
Kuvio 3. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden prosenttiosuus kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä Kuusikkokunnissa vuonna 2011.....	7
Kuvio 4. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten %-osuus kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2011	9
Kuvio 5. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaisten kustannusten kehitys vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	10

Kuvio 6. Asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien %-osuudet kaikista asumisen käyttöpäivistä Kuusikossa 2011	15
---	----

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan kehitysvammaisille henkilöille suunnattuja palveluja. Ensimmäinen kehitysvammahuollon työryhmän kokoama raportti ilmestyi vuonna 2001 eli varhaisimmat vertailutiedot ovat peräisin vuodelta 2000. Tuolloin mukana olivat Viisikon muodostavat kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku ja Tampere. Kuusikon tiedot ovat saatavilla vuodesta 2005 eteenpäin, kun Oulu tuli mukaan kehitysvammahuollon vertailutyöhön.

Kehitysvammahuollon raportissa tarkastellaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli jäljempänä kehitysvammalain (KvL:n) mukaisia palveluja. Turussa osa näistä palveluista toteutetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) perusteella, minkä vuoksi Turun tiedoissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Lisäksi omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä lyhytaikaishoito on mukana Helsingin, Espoon ja Turun tiedoissa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon budjettiin (ks. laki omaishoidon tuesta 937/2005). Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelukokonaisuudet ovat laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Raportissa kootaan tiedot palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Lisäksi tiedoista esitetään aikasarjoja. Pääasiallisesti tarkastellaan kehitystä vuosina 2007–2011. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä kustannusaikasarjoissa sekä alkuperäiset luvut että vuoden 2011 rahan arvoon korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Kehitysvammahuollon palvelujen järjestämiseen ja käyttöön vaikuttavat useat ajankohtaiset hankkeet ja tavoiteohjelmat. Kunta- ja palvelurakennemuutosten eli Paras-hankkeen myötä kuntien vastuu erityishuollon järjestämisestä on kasvanut. Palvelurakenteen osalta kehitysvammaisten henkilöiden laitoshoidoa pyritään tavoitteellisesti purkamaan (esim. valtioneuvoston periaatepäätös 2010). Lisäksi 1.9.2009 voimaan tulleet muutokset vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettuun lakiin (380/1987) asettivat vammaispalvelulain ensisijaiseksi kehitysvammalakiin nähden. Lainmuutos tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakkaan oikeus asumis- ja päivätoimintapalveluihin on entisestään vahvistunut (subjektiivinen oikeus). Tämä nostaa kustannuksia tulevaisuudessa.

Kuntien kehitysvammahuollon toiminnan painopisteenä on vuonna 2011 ollut laitoshoidon vähentämisen suunnittelu ja tehtyjen suunnitelmien toteutus. Helsingin kehitysvammahuollon tärkein kehittämissuunnitelma on ollut myös vuonna 2011 kehitysvammaisten yksilöllisen asumisen hanke, joka tähtää laitospalvelujen korvaamiseen asumispalveluilla. Hankkeeseen liittyy kiinteästi esimiesten koulutushanke, jonka tavoitteena on asiakkaan aseman ja itsemääräämisoikeuden parantaminen ja uusien työtapojen kehittäminen kaikissa kehitysvammaisten palveluissa. Espoossa otettiin vuoden 2010 aikana käyttöön uusia asumisyksiköitä, jotka toimivat vuoden 2011 keuhällä vielä osittain vajaakäytöllä. Asumisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi jatkettiin myös asumisstrategian päivittämistä. Vantaalla laadittiin kehitysvammaisten asumisen ohjelma vuosille 2011–2015. Lisäksi valmisteltiin kehitysvammaisten asumispalveluiden kilpailutusasiakirjoja ja aloitettiin asumispalveluiden rakennemuutos lisäämällä tukiasumisen osuutta. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnassa kokeiltiin henkilökohtaisen budjetoinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Turussa on laajennettu asumispalveluja. Tampereella käynnistettiin vuonna 2011 uusi autettun asumisen yksikkö laitoshoidosta muuttaville kehitysvammaisille. Samaan yhteyteen perustettiin 6 asukkaan tukiasumisen yksikkö. Oulun seudulla on valmisteltu suurta kunta-liitosta, jonka myötä syntyy 1.1.2013 noin 200 000 asukkaan uusi Oulu. Liitoksen myötä palvelujen käytännöt ja kriteerit käydään läpi. Muun muassa kaikki asumispalvelut arvioi-

daan ja vanhojen, epätarkoituksenmukaisten asumisyksiköiden tilalle tuotetaan uusia yksiköitä.

Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä on vuoden 2011 raportissa jatkanut vuonna 2010 aloitettua erityisseurantaa laitoshoidossa olevista asiakkaista ja siirtymistä laitoshoidon ja avopalvelujen välillä. Tiedot esitetään laitoshoidon käsittelevässä luvussa 3. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmääriä ja kustannuksia tarkastellaan luvussa 5. Tämän lisäksi on tehty työ- ja päivätoiminnan erillisselvitys, jossa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin toiminnan järjestämiskäytäntöjä eri kunnissa (liite 6). Liitteessä 5 nostetaan uutena tarkastelukohteena esille kehitysvammaisten henkilöiden lyhytaikaishoidon toiminta- ja kustannustiedot. Lyhytaikaishoidon tiedot on koottu liitteeseen perustiedonkeruuta laajemmin, sillä kehitysvammaisille henkilöille järjestetään lyhytaikaishoitoa myös muuten kuin kehitysvammalain nojalla. Liitteessä 7 esitetään tiedot kuntien kehitysvammahuollon palveluista vuonna 2011 toteutetuista asiakaskyselyistä.

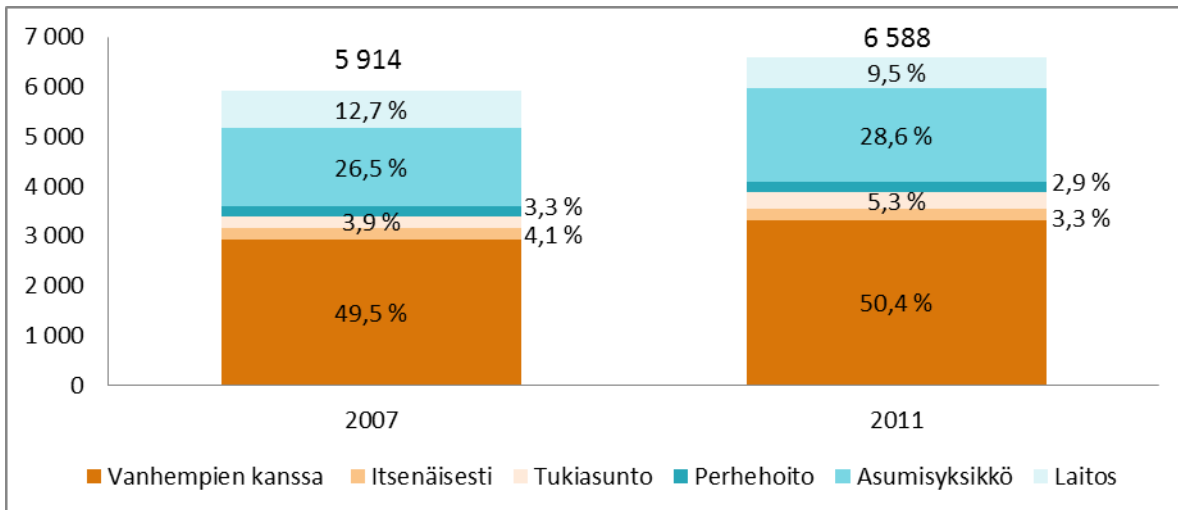
2 KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT, SUORITTEET JA KUSTANNUKSET

Kuusikon kunnissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu ensisijaisesti kehitysvammalakiin. Kehitysvammahuollon asiakkuuden perusteella lasketaan myös kunnissa asuvien kehitysvammaisten henkilöiden määrä. Kehitysvammahuollon palveluja voidaan kuitenkin järjestää myös muille erityisryhmille, esimerkiksi autistisille henkilöille. Toisaalta joitakin palveluja tuotetaan kehitysvammaisille henkilöille muiden ensisijaisten lakien perusteella. Vammaispalvelulain lisäksi esimerkiksi sosiaalihuoltolaki on kehitysvammalakiin nähden ensisijainen laki. Kehitysvammaisten henkilöiden käyttämät ensisijaisten lakien mukaan järjestetyt palvelut eivät kuitenkaan pääsääntöisesti ole mukana raportissa, koska tietoja on vaikeaa erotella palvelujen käyttöä koskevista kokonaistiedoista. Poikkeukset yleisperiaatteesta esitetään edellä olevassa johdantoluvussa.

2.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä ja asumismuoto 2007 ja 2011

Vuonna 2011 kuntien tiedossa olevia kehitysvammaisia henkilöitä oli yhteensä 6 684. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä on kasvanut 11,5 prosentilla vuosina 2007–2011 ja 2,4 prosentilla vuosina 2010–2011. Vuonna 2011 suurin osa kehitysvammaisista eli 2 108 henkilöä asui Helsingissä. Vantaalla kehitysvammaisten henkilöiden määrä oli Kuusikon kunnista pienin, 780 henkilöä. Lukumäärätiedot eivät kuitenkaan ole kuntien välillä tiedonkeruun eroavaisuuksista johtuen täysin vertailukelpoisia. Kuusikon tasolla kehitysvammaisten henkilöiden osuus kuntien väestöstä oli 0,42 prosenttia. Osuus vaihteli kunnittain Helsingin 0,35 prosentista Oulun 0,65 prosenttiin. Kuusikon tasolla 0–5-vuotiaita kehitysvammaisia lapsia oli alle 300. Kouluikäisiä eli 6–17-vuotiaita oli noin 1 600 henkilöä. Aikuisia oli noin 4 500 ja ikääntyneitä eli 65 vuotta täyttäneitä hieman yli 300.

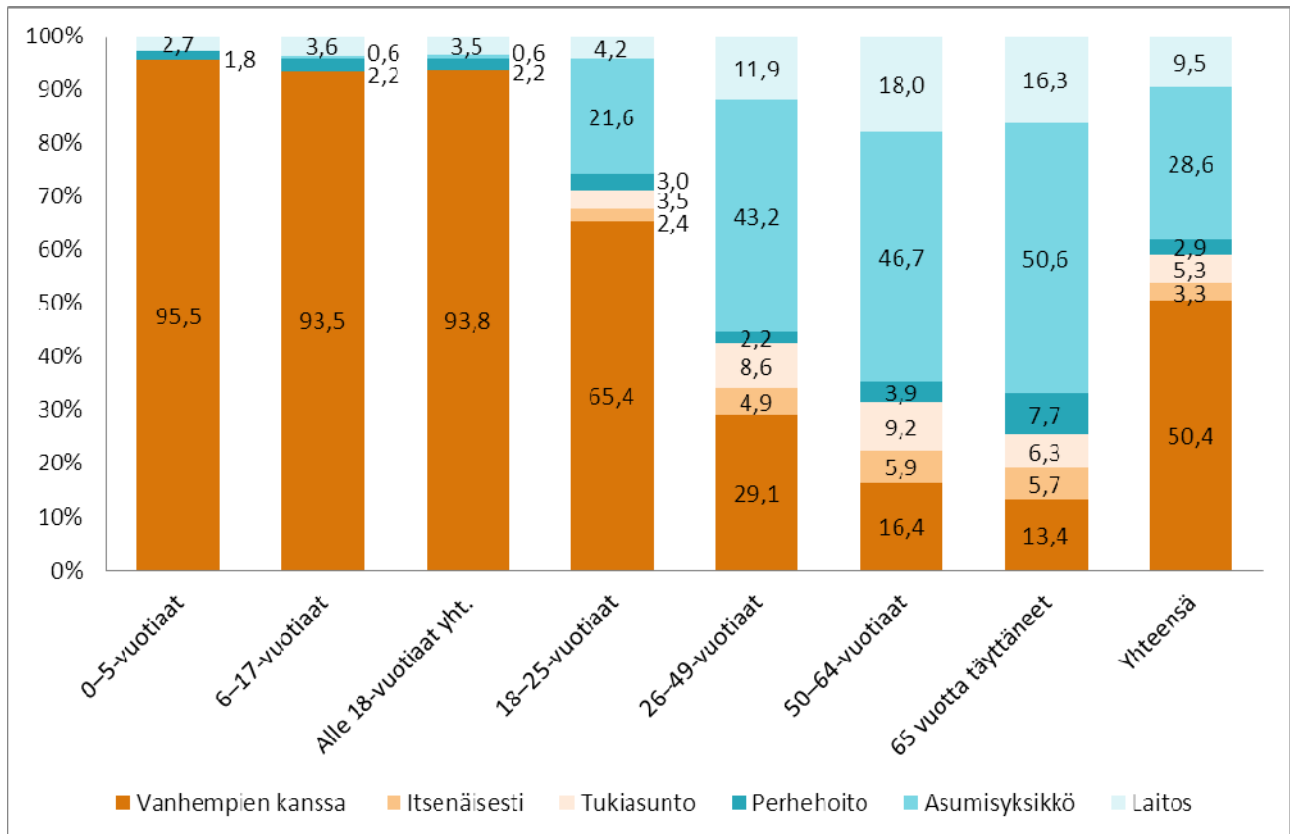
Vuoden lopusta 31.12. kerätty poikkileikkaustieto kehitysvammaisten henkilöiden määräs-
tä eri asumismuodoissa on esitetty kuviossa 1. Poikkileikkaustietona koottu kehitysvammaisten henkilöiden lukumäärä 6 588 on hiukan pienempi kuin kaikkien vuonna 2011 tiedossa olleiden kehitysvammaisten määrä 6 684. Suurin osa kehitysvammaisista asui vuonna 2011 vanhempiensa tai muiden omaistensa kanssa. Toiseksi yleisin asumismuoto oli asumisyksikkö. Laitoshoidossa kehitysvammaisia henkilöitä oli kolmanneksi eniten. Muissa asumismuodossa asukkaita oli melko vähän. Kuvion 1 perusteella on myös mahdollista verrata vuoden 2011 tietoja vuoteen 2007. Laitospurun edistyessä laitosisiakkaiden määrä on vähentynyt 129 henkilöllä. Vuoteen 2007 verrattuna vuonna 2011 asumisyksikössä tai tukiasunnossa asui 435 ja vanhempiensa kanssa 397 henkilöä enemmän kuin vuonna 2007. Itsenäisesti asuvien määrä väheni 26:lla ja perhehoidossa olevien määrä kolmella henkilöllä.

Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä asumismuodon mukaan 31.12.2007 ja 31.12.2011 Kuusikossa

Prosentuaalisesti tarkasteltuna laitoshoidossa olevien osuus on viiden vuoden aikana vähentynyt 3,2 prosenttia kattaen 9,5 prosenttia kaikista eri asumismuodoista vuonna 2011. Asumisyksiköissä tai tukiasunnoissa asuvien osuus on kasvanut samalla aikavälillä 3,8 prosenttia kattaen 34,2 prosenttia kaikista eri asumismuodoista vuonna 2011. Muiden asumismuotojen osalta prosenttiosuudet ovat pysyneet suhteellisen ennallaan.

Kuviossa 2 on tarkasteltu kehitysvammaisten henkilöiden asumismuotoa ikäryhmittäin. Lähes kaikki kehitysvammaiset lapset asuivat vanhempiensa kanssa, samoin melkein kaksi kolmasosaa nuorista aikuisista. Itsenäisesti, tukiasunnoissa ja asumisyksiköissä asuvien asiakkaiden osuus on selvästi suurempi 26 vuotta täyttäneiden kohdalla. Myös laitoksessa olevien osuus kasvaa siirryttäessä tähän ikäryhmään. Suurin osa 26–64-vuotiaista asui asumisyksikössä, kuten myös ikääntyneistä. Perhehoidossa olevien sekä itsenäisesti tai tukiasunnossa asuvien osuus on kohtalaisen pieni kaikissa ikäryhmissä. Koottujen tietojen perusteella osa 65 vuotta täyttäneistä kehitysvammaisista henkilöistä asui edelleen vanhempiensa tai muiden omaistensa kanssa. Helsingin osalta perheenjäsentensä kanssa asuvien aikuisten osuus on todennäköisesti todellista tilannetta suurempi, sillä tiedonkeruumenetelmä ei mahdollista perheenjäsenten kanssa ja itsenäisesti asuvien erottelua toisistaan.

Kuvio 2. Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto Kuusikossa, %-osuus eri asumismuodoissa ikäryhmittäin, 31.12.2011

2.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2007–2011

Taulukossa 1 on tarkasteltu kehitysvammahuollon asiakkaiden määrää palvelumuodon mukaan. Kaikkiaan kehitysvammahuollon palveluja käytti Kuusikossa 5 954 henkilöä vuonna 2011. Kokonaisasiakasmäärä on kasvanut sekä aikavälillä 2007–2011 että 2010–2011. Kuusikon kokonaistasolla asiakasmäärä on viiden vuoden aikana kasvanut noin 16 prosenttia. Vuoteen 2010 verrattuna nousua on tapahtunut 1,7 prosenttia. Kuusikon kuntien kokonaisasiakasmäärään asiakkaat sisältyvät kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut saada useita eri palveluja.

Taulukko 1. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa

	2007	2010	2011	Muutos %	
				07–11	10–11
Kokonaisasiakasmäärä	5 138	5 852	5 954	15,9	1,7
Laitoshoito yhteensä	1 257	1 266	1 176	-6,4	-7,1
Josta lyhytaikaista	503	550	515	2,4	-6,4
Asumispalvelut	2 442	2 776	2 936	20,2	5,8
Joista lyhytaikaista	660	728	811	22,9	11,4
Perhehoito	428	402	405	-5,4	0,7
Työ- ja päivätoiminta	2 706	2 968	3 054	12,9	2,9

Taulukossa 2 on tarkasteltu käyttöpäivien määrää ja määrien muutoksia viiden vuoden periodilla. Käyttöpäivien määrät mukailevat yleistä kehitystä. Asumispalvelujen käyttöpäivät ovat lisääntymään päin, kun laitospalveluja samaan aikaan karsitaan. Asumispalvelu-

jen osalta kehitys on viimeisen vuoden aikana lisännyt erityisesti pitkäaikaisten asumispalvelujen käyttöä. Perhehoito on laskenut koko viiden vuoden periodin ajan. Työ- ja päivätoiminnan käyttö on sitä vastoin lisääntynyt selkeästi.

Taulukko 2. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä käyttöpäivien muutos Kuusikossa

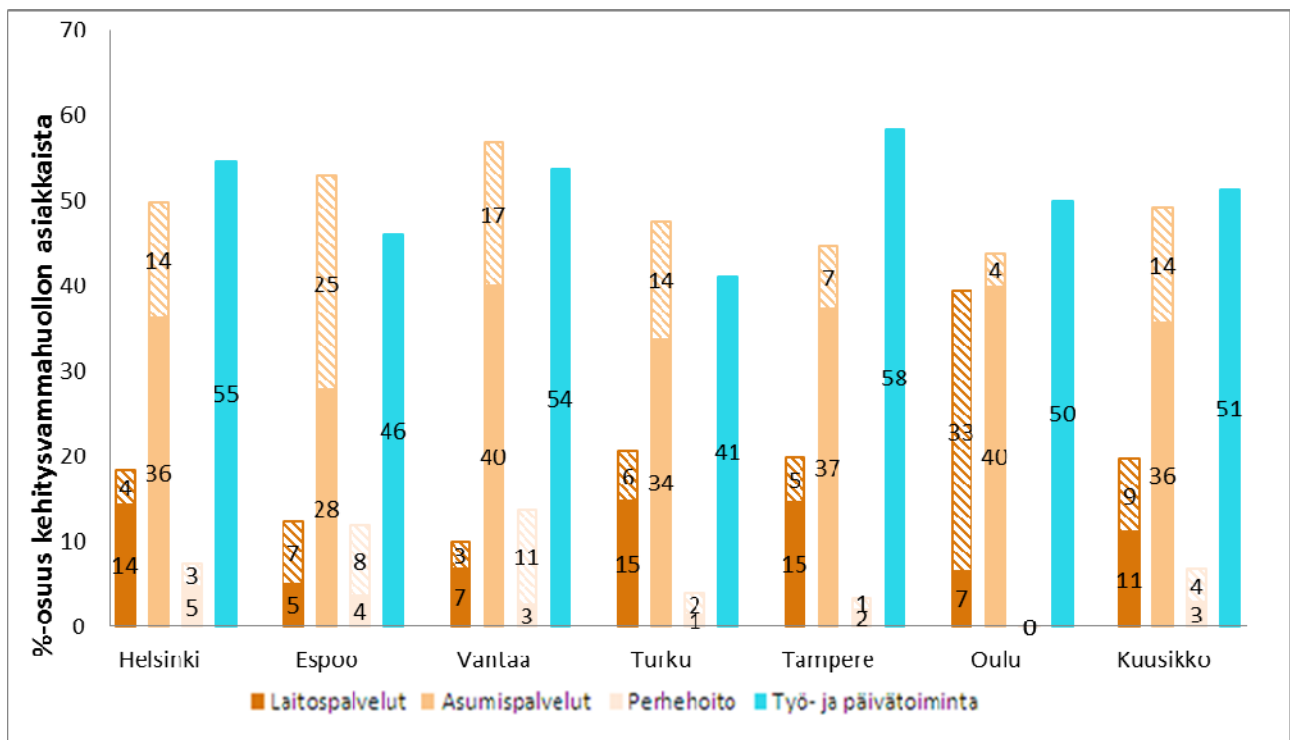
	2007	2010	2011	Muutos %	
				07–11	10–11
Laitoshoito yhteensä	278 758	260 288	244 174	-12,4	-6,2
Josta lyhytaikaista	18 621	19 655	18 188	-2,3	-7,5
Asumispalvelut	643 678	739 457	788 986	22,6	6,7
Joista lyhytaikaista	21 318	23 981	23 811	11,7	-0,7
Perhehoito	68 668	64 067	63 892	-7,0	-0,3
Työ- ja päivätoiminta	433 432	490 328	495 870	14,4	1,1

Taulukossa 3 on kuvattu suoritteiden jakautumista sen mukaan, ovatko palvelut kunnallisesti tuotettuja vai ostopalveluja. Mukana olevat palvelut ovat laitoshoidon, perhehoidon, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Taulukossa tarkastellaan suoritteiden eli käyttöpäivien jakautumista kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin. Ostopalvelupäivien osuus on suurin Tampereella, pienin Oulussa. Näin oli myös vuonna 2010.

Taulukko 3. Kehitysvammahuollon suoritteiden eli käyttöpäivien jakautuminen kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin Kuusikossa vuonna 2011

Palvelut, (%)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnan tuott.	54,6	30,9	31,6	33,2	26,7	65,3	43,6
Ostopalvelut	45,4	69,1	68,4	66,8	73,3	34,7	56,4
Suoritteet, (N)	544 432	201 266	185 458	238 256	224 991	222 415	1 616 818

Kuviossa 3 on esitetty kaupungeittain eri palveluja käyttäneiden osuudet kehitysvammahuollon palveluja käyttäneiden asiakkaiden kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2011. Laitospalveluissa pitkäaikaisten asiakkaiden määrä vaihtelee Espoon viiden prosentin ja Turun ja Tampereen 15 prosentin välillä. Asumispalveluissa pitkäaikaisasiakkaita on eniten Oulussa 40 prosenttia kaikista asiakkuuksista ja vähiten Espoossa 28 prosenttia. Perhehoidon osalta pitkäaikaisasiakkaiden määrät vaihtelevat nollan ja viiden prosentin välillä kunnasta riippuen. Koko Kuusikossa pitkäaikaisten asumispalvelujen asiakkaina oli 38 prosenttia kehitysvammahuollon kaikista asiakkaista. Lyhytaikaisesti asumispalveluja käytti 14 prosenttia asiakkaista. Kuusikon tasolla pitkäaikaisen laitoshoidon käyttäjien osuus on supistunut noin 11 prosenttiin kaikista asiakkaista. Työ- ja päivätoiminnan palveluja käytti neljä viidestä kehitysvammahuollon asiakkaasta.

Kuvio 3. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden prosenttiosuus kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä Kuusikko-kunnissa vuonna 2011. **Huom!** Lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus on erotettu viivakuviolla. Lisäksi on huomioitava, että sama asiakas on voinut käyttää vuoden aikana useampaa palvelua, joten prosenttiosuudet kuvaavat kulloistakin palvelua käyttäneiden määrää kaikista palvelujen käyttäjistä ja kokonaisprosentti menee yli sadan.

Asumispalvelujen asiakasosuuksissa on eroja erityisesti lyhyt- ja pitkäaikaisten asiakkaiden jakaumassa. Oulussa ja Tampereella lyhytaikaisia asumispalveluasiakkaita on vähän, mutta Espoossa heitä sen sijaan on neljännes kaikista asiakkaista. Helsingissä, Vantaalla ja Tampereella oli runsaimmin työ- ja päivätoimintaa käyttäneitä asiakkaita, Turussa vähiten. Turun muita pienempään osuuteen vaikuttaa se, että osaa asiakkaista, joiden päivätoiminta on järjestetty asumispalvelujen yhteydessä, ei ole tilastoitu työ- ja päivätoiminnan asiakkaiksi. Lisäksi osuuteen vaikuttavat nuorten opiskelupaikkojen lisäys sekä se, että ikääntyneet kehitysvammaiset eivät enää osallistu työ- ja päivätoimintaan. Oulun osalta laitoshoidon lyhytaikaisten asiakkuuksien suurta määrää suhteessa muihin Kuusikkokuntiin selittävät kehitysvammaisille asiakkaille tehtävät kuntoutustukimukset, jotka lisäävät asiakasmäärää kotihoitoa tukevan laitoshoidon rinnalla.

Omaishoidon tuen lakisääteisiin vapaisiin liittyvä lyhytaikaishoito järjestetään Kuusikon kunnissa eri tavalla. Omaishoidon tuen vapaat eivät ole mukana lyhytaikaishoidon tiedoissa Oulussa, Vantaalla ja Tampereella. Muissa kunnissa omaishoidontuen vapaat ovat mukana tiedoissa, koska kustannukset menevät kehitysvammahuollon budjetista. Erilaiset käytännöt ja niiden muutokset vaikeuttavat lyhytaikaishoidon vertailua Kuusikon tasolla.

2.3 Kehitysvammahuollon kustannukset 2007–2011

Taulukossa 4 on tarkasteltu kehitysvammahuollon kustannuksia sekä kokonaisuudessaan että keskeisimpien palvelujen osalta. Kaikki taulukon 4 ja sitä seuraavien taulukoiden vuotta 2011 edeltävien vuosien kustannukset on deflatoitu vuoden 2011 rahan arvoon. Kaikkiin kehitysvammaisten henkilöiden palveluihin ja tukitoimiin käytettiin Kuusikon kunnissa 184,9 miljoonaa euroa vuonna 2011. Palvelujen kustannukset nousivat 12,7 prosenttia vuodesta 2007 ja 1,5 prosenttia vuodesta 2010.

Taulukko 4. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (Milj. €) vuosina 2007, 2010 ja 2011 sekä niiden muutos vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

	Muutos %				
	2007	2010	2011	07–11	10–11
Kokonaiskustannukset	164,1	182,1	185,2	12,8	1,7
Laitoshoido	59,3	59,0	56,2	-5,2	-4,9
Asumispalvelut	60,1	73,6	79,1	31,6	7,5
Perhehoito	4,1	3,7	3,4	-17,0	-7,8
Työ- ja päivätoiminta	29,1	32,9	34,3	17,7	4,2
Muut palvelut	11,3	13,0	12,3	8,8	-5,6

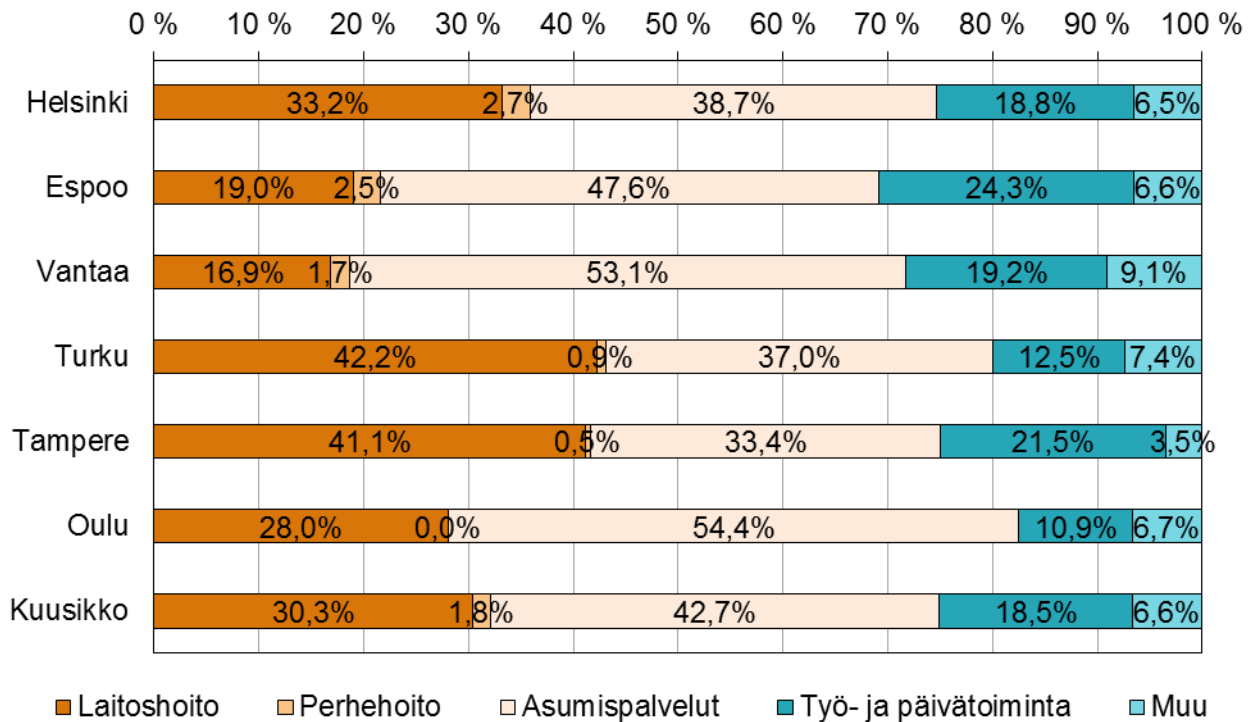
Eri palvelumuotoja tarkasteltaessa asumispalvelujen kustannukset nousivat suhteellisesti eniten vuodesta 2007 eli noin 30 prosentilla. Viiden vuoden perioditarkastelu paljastaa, että työ- ja päivätoiminnan kustannukset ovat nousseet noin 18 prosentilla, perhehoidon kustannukset ovat laskeneet 17 prosentilla ja laitoshoidon kustannukset ovat supistuneet noin viidellä prosentilla. Muiden palvelujen osalta on huomioitava erityisesti muutos edelliseen vuoteen, sillä pudotusta on tullut 5,6 prosenttia. Luokkaan muut palvelut kuuluu muun muassa henkilöstökustannuksia sekä koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon ja kehitysvammanneuvolan kaltaisia palveluja. Muiden palvelujen sisältö on kuvattu yksityiskohtaisesti liitteen 2 lopussa.

Kuntakohtaisia kustannustietoja on esitetty taulukossa 5. Kuusikko-kuntien nettokustannukset ovat keskimäärin hieman nousseet viime vuoteen verrattuna. Suurin muutos edellisvuoteen on tapahtunut Espoossa, jossa kustannukset ovat kasvaneet noin 6,7 prosenttia. Kaupungeista Helsinki luottaa itse tuottamiinsa palveluihin, kun Tampereella yli 80 prosenttia nettovaroista ohjautuu ostopalvelujen kattamiseen.

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2011, niiden muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa sekä kunnan tuottamien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista

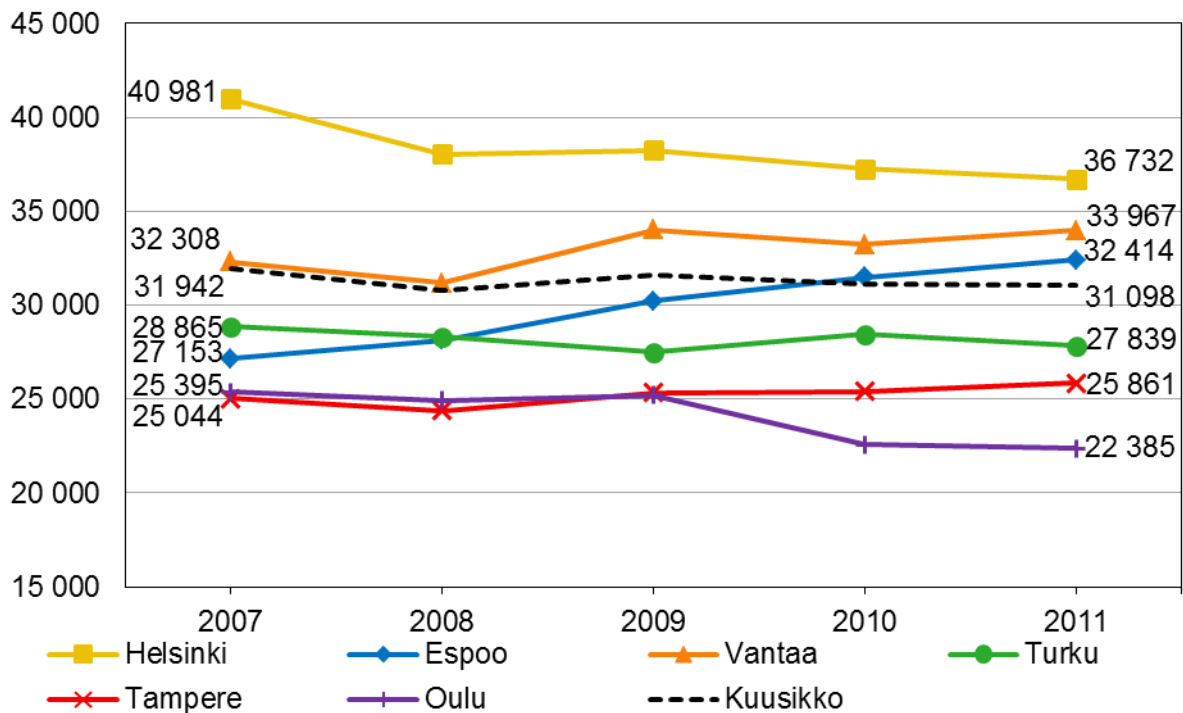
	Nettokustannukset, €	Muutos 10–11, %	Kunnan tuottamat Palvelut %	Ostopalvelut %
Helsinki	69 423 974	-0,8	56,2	43,8
Espoo	29 302 423	6,7	28,8	71,3
Vantaa	24 456 596	1,9	26,5	74,5
Turku	23 078 430	3,2	22,8	77,3
Tampere	21 102 564	1,0	20,8	80,3
Oulu	17 796 067	2,1	37,1	62,9
Kuusikko	185 160 054	1,7	37,9	62,4

Kuviossa 4 on esitetty kuntien kehitysvammahuollon kustannusten muodostuminen palveluittain. Kuusikon tasolla 43 prosenttia kustannuksista muodostuu asumispalveluista, 30 prosenttia laitoshoidosta, 19 prosenttia työ- ja päivätoiminnasta ja loput 8 prosenttia perhehoidosta sekä muista palveluista. Kustannusrakenteeltaan Turku ja Tampere eroavat muista kaupungeista, sillä näissä kaupungeissa laitospalvelujen kustannukset ylittävät asumispalvelujen kustannukset. Turussa ja Tampereella laitospalvelujen kustannukset muodostavat yli 40 prosenttia nettokustannuksista.

Kuvio 4. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten %-osuus kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2011

Kuvio 5 antaa kuvan keskimääräisistä asiakaskohtaisista kustannuksista. Palveluja käyttänyttä asiakasta kohti keskimääräiset kustannukset olivat noin 31 100 euroa vuonna 2011. Asiakaskohtaisissa kustannuksissa on tapahtunut hieman laskua jo parina vuonna peräkkäin. Oulun aikasarjasta erottuvan, asiakaskohtaisten kustannusten laskun vuosina 2009–2010, voidaan nähdä liittyvän deflatoitujen kustannusten laskuun, tarkennettuun tiedonkeruuseen ja asiakasmäärien kasvuun.

Kuvio 5. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaisten kustannusten kehitys vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

Taulukossa 6 esitetään palvelujen käyttöpäiväkohtaiset kustannukset. Laitoshoidon kohdalla erot ovat kuntien välillä suhteessa pienehköt, sillä kustannukset vaihtelevat 204–250 euron välillä. Perhehoidon osalta Tampereen ja Oulun välinen ero on huomattava, josta selityksenä käy se, ettei Oulussa ole juurikaan perhehoitoa, joten yksikkökustannukset nousevat verrattain suuriksi. Vaihteluväli on autetussa asumisessa 102–176 euroa päivässä, ohjatussa asumisessa 31–75 euroa päivässä, tuetussa asumisessa 7–32 euroa päivässä ja työ- ja päivätoiminnassa 26–104 euroa päivässä.

Taulukko 6. Yhteenveto kehitysvammahuollon palvelujen käyttöpäiväkohtaisista nettokustannuksista vuonna 2011 Kuusikossa

	Laitushoito, €/ päivä	Perhehoito, €/ päivä	Autettu asuminen, €/ päivä	Ohjattu asuminen, €/ päivä	Tuettu asuminen, €/ päivä	Työ- ja päivätoiminta, €/ päivä
Helsinki	240	57	137	75	32	80
Espoo	250	67	176	71	27	104
Vantaa	227	49	153	64	32	82
Turku	204	40	118	46	18	53
Tampere	218	18	119	37	14	59
Oulu	245	132	102	31	7	26
Kuusikko	230	53	135	57	22	69

3 LAITOSHOITO

Laitoshoidon käyttöä vuosina 2010 ja 2011 on tarkasteltu taulukossa 7 ja kustannuksia taulukossa 8. Laitoshoidon palveluja käytti Kuusikon kunnissa vuoden 2011 aikana 1 176 asiakasta. Laitospalvelupaikkojen supistaminen on ollut jo pidempiaikainen trendi ja paikkojen supistuminen koskee erityisesti pitkäaikaishoidon asiakkaita. Edellisvuodesta pitkäaikaishoidon asiakkaiden määrä supistui 3,5 prosentilla. Lyhytaikaisessa hoidossa olevien asiakkaiden osuus kaikista asiakkaista on samaan aikaan kasvanut. Vuonna 2011 laitoshoidon asiakkaista noin 44 prosenttia oli lyhytaikaishoidon asiakkaita. Käyttöpäivistä 7,4 prosenttia oli lyhytaikaishoidon päiviä.

Taulukko 7. Laitoshoidon asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010

	Asiakkaita yhteensä	Pitkäaik. asiak. muutos	Pitkäaik. asiakk. muutos	Lyhytaik. asiakk. muutos	Lyhytaik. asiakk. osuus	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 10–11, %	Lyhytaik. päivien %-osuus
Helsinki	347	277	-3,5	75	21,6	95 901	-3,8	4,3
Espoo	111	61	1,7	65	58,6	22 346	-5,2	16,0
Vantaa	72	49	-7,5	23	31,9	18 141	-4,6	5,7
Turku	171	132	-2,9	49	28,7	47 678	-1,0	5,0
Tampere	162	120	-1,6	42	25,9	39 753	-15,7	8,0
Oulu	313	52	-17,5	261	83,4	20 355	-10,3	18,9
Kuusikko	1 176	691	-3,5	515	43,8	244 174	-6,2	7,4

Laitoshoidon nettokustannukset olivat Kuusikon kunnissa yhteensä noin 56 miljoonaa euroa. Deflatoitu kustannuslasku oli lähes 5 prosenttia edellisestä vuodesta (Taulukko 8). Laitoshoidon keskimääräinen käyttöpäivähinta vaihteli noin 200 eurosta 250 euroon vuorokautta kohti. Kuntakohtaisten keskimääräisten käyttöpäivähintojen perusteella on laskettu teoreettiset asiakaskohtaiset vuosikustannukset asiakkaalle, joka saisi koko vuoden ajan keskiarvohintaista laitoshoidoa. Luku on vain suuntaa antava muun muassa siksi, että laitoshoidossa olevien asiakkaiden keskimääräiset vuosittaiset käyttöpäivämäärät ylittävät 365 päivää.

Taulukko 8. Laitoshoidon kustannukset vuonna 2011 sekä niiden muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Nettokustannukset	Muutos 10–11, %	€/käyttöpäivä	€/365 käyttöpäivää	Halvin laitosvrk, €	Kallein laitosvrk, €
Helsinki	23 047 052	-2,3	240	87 717	171	1 100
Espoo	5 575 824	1,4	250	91 076	175	966
Vantaa	4 126 258	-4,4	227	83 021	175	966
Turku	9 738 869	0,6	204	74 556	108	555
Tampere	8 675 742	-15,7	218	79 658	145	540
Oulu	4 988 170	-11,8	245	89 446	175	562
Kuusikko	56 151 915	-4,9	230	83 938	156	718

Huom. Kustannukset / 365 käyttöpäivää viittaavat laskennallisiin asiakaskohtaisiin vuosikustannuksiin, jotka muodostuvat, kun käyttöpäivän pyöristämätön hinta kerrotaan 365:llä.

Todellisuudessa laitospäivän laitoshoidon hinta vaihtelee huomattavasti asiakkaan hoidon edellyttämistä resursseista riippuen, mikä ei tule esille keskimääräistä käyttöpäivähintaa tarkasteltaessa. Sisällöltään samantasoisien laitoshoidon kustannusten vertailu on vaikeaa.

Laitoshoidon hinnoissa olevia eroja on havainnollistettu esittämällä kuntien maksamat halvimmat ja kalleimmat vuorokausihinnat vuodelta 2011 (Taulukko 8).

3.1 Laitosasiakkaat ja asiakkaiden siirtymät vuonna 2011

Valtioneuvosto teki vuonna 2010 periaatepäätöksen ohjelmaksi kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi vuosina 2010–2015. Ohjelman tavoitteena on muun muassa ”vähentää laitospaikkoja nopeasti, suunnitelmallisesti ja hallitusti sekä mahdollistaa muuttaminen lapsuudenkodeista tuottamalla kehitysvammaisten henkilöiden tarpeita ja toiveita vastaavia asumisratkaisuja ja tarjoamalla yksilöllisiä palveluja ja tukea” (Valtioneuvosto 2010). Kuusikko-kuntien laitospurun etenemisen seuraamista varten on kerätty poikkileikkaustiedot vuoden 2011 lopusta. Tiedot eroavat hieman perustiedonkeruun vastaavista laitostiedoista.

Markku Niemelä ja Krista Brandt ovat tutkineet pitkään kehitysvammahuollon laitoshoidon purkuun liittyvää teemaa (esim. Niemelä & Brandt 2008; 2011). Niemelä ja Brandt (2011, 46) esittävät, että laitoksiin sijoittamisen keskeinen peruste on ollut viime vuosina käyttäytymisongelmaksi tai psykiatriseksi ongelmaksi määritelty asia ja samaiset syyt ovat myös keskeisessä asemassa pitkäaikaiseen laitossijoitukseen liittyen. Niemelä ja Brandt (2008, 75) katsovat, että vuonna 2017 pitkäaikaista laitoshoidoa tarvitsevat ainoastaan ”hyvin vaikeista ja poikkeuksellisista psyykkistä sairauksista tai käyttäytymisongelmista kärsivät henkilöt ja vaarallisia rikoksia tehneet kehitysvammaiset henkilöt.” Näissäkin tapauksissa hoitopaikkojen tarve on vain muutamia kymmeniä tai kenties noin sata henkilöä koko maassa ja hoito on vahvasti kytköksissä erikoissairaanhoidon (emt., 75).

Avopalveluilla, ja sitä kautta yksilöllisempään ja asiakaslähtöisempään suuntaan kehittyvillä kehitysvammaisten palveluilla, on siis valtakunnallisesti tarkasteltuna hyvin kunnianhimoiset tavoitteet. Tavoitteiden kunnianhimoisuudesta kertoo sekin, että kehitysvammaisista pitkäaikaista laitoshoidoa saavia asiakkaita oli Kuusikko-kunnissa 580 henkilöä vuonna 2011 (poikkileikkaustieto 31.12.2011) ja Niemelä ja Brandt (2008, 75) esittävät pitkäaikaisen laitoshoidon kokonaispaikkaluvun tiputtamista koko maassa 500:taan vuoteen 2012 mennessä.

Taulukossa 9 on kuvattuna kuusikko-kuntien laitosasiakkaat kolmeen eri hoitoluokkaan kuuluvina. Suurimman yksittäisen hoitoryhmän muodostavat perustason laitoshoidon saavat. Heitä on kaikkiaan 273 henkilöä. Käyttäytymisongelmiin painottuvaa laitoshoidon saavat 165 henkilöä ja monivammaisten laitoshoidon saavat 142 henkilöä. Kun ryhmiä tarkastellaan ikäluokittain, perustason laitoshoidon painottuu erityisesti yli 26-vuotiaisiin.

Taulukko 9. Pitkäaikaisten laitoshoidoasiakkaiden määrä ja prosenttiosuus ikäryhmän ja hoitoisuuden mukaan Kuusikossa 31.12.2011

Ikäryhmä	Monivammaisten laitoshoito		Käyttätymisongelmiin painottuva laitoshoito		Perustason laitoshoito		Yhteensä asiakasta N
	N	%	N	%	N	%	
0–5-vuotiaat	5	100,0	0	0,0	0	0,0	5
6–17-vuotiaat	18	40,0	25	55,6	2	4,4	45
18–25-vuotiaat	15	26,3	36	63,2	6	10,5	57
26–49-vuotiaat	43	18,6	76	32,9	112	48,5	231
50–64-vuotiaat	47	23,5	27	13,5	126	63,0	200
65 vuotta täyttäneet	14	33,3	1	2,4	27	64,3	42
Yhteensä	142	24,5	165	28,4	273	47,1	580

Taulukosta 9 nähdään, että käyttätymisongelmiin painottuva hoito keskittyy erityisesti nuoriin 6–26-vuotiaisiin laitoshoidoasiakkaisiin. Käytöshäiriöt ovat laitoshoidon taustalla joka kolmannen asiakkaan osalta vielä 26–49-vuotiaiden ryhmässä. Yli 50-vuotiaat saavat enää suhteellisen vähän käyttätymisongelmiin painottuvaa hoitoa ja laitoshoito keskittyy perustason hoitoon ja jossain määrin myös monivammaisten laitoshoidon.

Jos oletetaan, että kukaan ei ole liian vaikeavammaisen asumaan omassa kodissaan, erityiseksi haasteeksi muodostuu monivammaisten ja käyttätymishäiriöisten asiakkaiden asumisen järjestäminen. Monivammaisia ja käyttätymishäiriöisiä asiakkaita on pelkästään Kuusikko-kuntien laitoshoidossa noin 300 henkilöä. Vaikeavammaisuuteen liittyvät haasteet vaativat valtakunnallisia ratkaisuja, eikä laitoshoidon purkua voida säilyttää yksin kuntien harteille.

Kun siirrytään kuntien väliseen tarkasteluun, hajonta kasvaa eri hoitoisuusmuotojen välillä (Taulukko 10). Helsingissä ja Espoossa monivammaisten laitoshoidoa sai enemmän kuin joka kolmas asiakas. Turussa monivammaisten laitoshoidoa sai alle viisi prosenttia asiakkaista. Käyttätymisongelmiin painottuvaa hoitoa sai Oulussa enemmän kuin joka toinen asiakas ja Turussa sekä Tampereella noin joka kolmas asiakas. Perustason laitoshoidoa sai Vantaalla ja Turussa noin kaksi kolmesta asiakkaasta, kun Oulussa perustason laitoshoidoa sai joka neljäs asiakas.

Taulukko 10. Laitoshoidon asiakkaiden kuntakohtainen prosentuaalinen jakautuminen hoitoisuusluokkiin 31.12.2011

Ikäryhmä	Moni- vammaisten laitoshoito	Käyttätymis- ongelmiin painottuva laitoshoito	Perustason laitoshoito	Yhteensä,	
				(%)	(N)
Helsinki	35,5	23,2	41,2	100,0	211
Espoo	37,3	19,6	43,1	100,0	51
Vantaa	12,8	21,3	66,0	100,0	47
Turku	4,8	32,0	63,2	100,0	125
Tampere	25,2	33,0	41,7	100,0	103
Oulu	23,3	51,2	25,6	100,0	43
Kuusikko	24,5	28,4	47,1	100,0	580

Laitosasiakkaista 12 uutta asiakasta asui aikaisemmin vanhempiensa luona ja 11 asiakasta siirtyi laitokseen asumisyksiköstä (Taulukko 11). Neljä asiakasta muutti laitosasukkaaksi muualta. Laitoshoidosta asumisyksikköön siirtyi puolestaan 49 asiakasta ja muualle muutti viisi asiakasta. Kolmasosa laitosasiakkaista menehtyi. Laitoshoidon asiakasmäärä putosi Kuusikko-kunnissa 54 henkilöllä vuonna 2011. Helsingissä laitoshoidon asiakasmäärä supistui 28 asiakkaalla, Tampereella 13 asiakkaalla, Oulussa seitsemällä asiakkaalla, Vantaalla kolmella asiakkaalla, Turussa kahdella asiakkaalla ja Espoossa yhdellä asiakkaalla. Jotta esitettyihin tavoitteisiin (Niemi & Brandt) päästäisiin, laitoshoidon purkuvauhti pitäisi tapahtua Kuusikko-kunnissa huomattavasti nopeampaan tahtiin. Muutosaikataulu vaikuttaa kuitenkin haasteelliselta. Kuntien asumispalvelujen rakennusvauhti ei ole riittävän nopeaa. Kuntien on kiinnitettävä jatkossa huomiota erityisesti kehitysvammaisten psykiatriin palveluihin sekä asumisyksiköiden tukemiseen ja resursointiin.

Taulukko 11. Siirtymät pitkäaikaiseen laitoshoittoon ja pois laitoshoidosta asumismuodon mukaan vuonna 2011 Kuusikossa

Laitokseen siirtyneet edeltävän asumismuodon mukaan			Laitoksesta siirtyneet kohteen tai syyn mukaan		
	(N)	(%)		(N)	(%)
Vanhempien luota	12	44,4	Asumisyksikköön	49	60,5
Asumisyksiköstä	11	40,7	Muualle	5	6,2
Muualta	4	14,8	Kuolleet	27	33,3
Yhteensä	27	100,0	Yhteensä	81	100,0

Kuusikon laitosasiakkaiden määrä väheni 54 asiakkaalla vuonna 2011

4 ASUMISPALVELUT

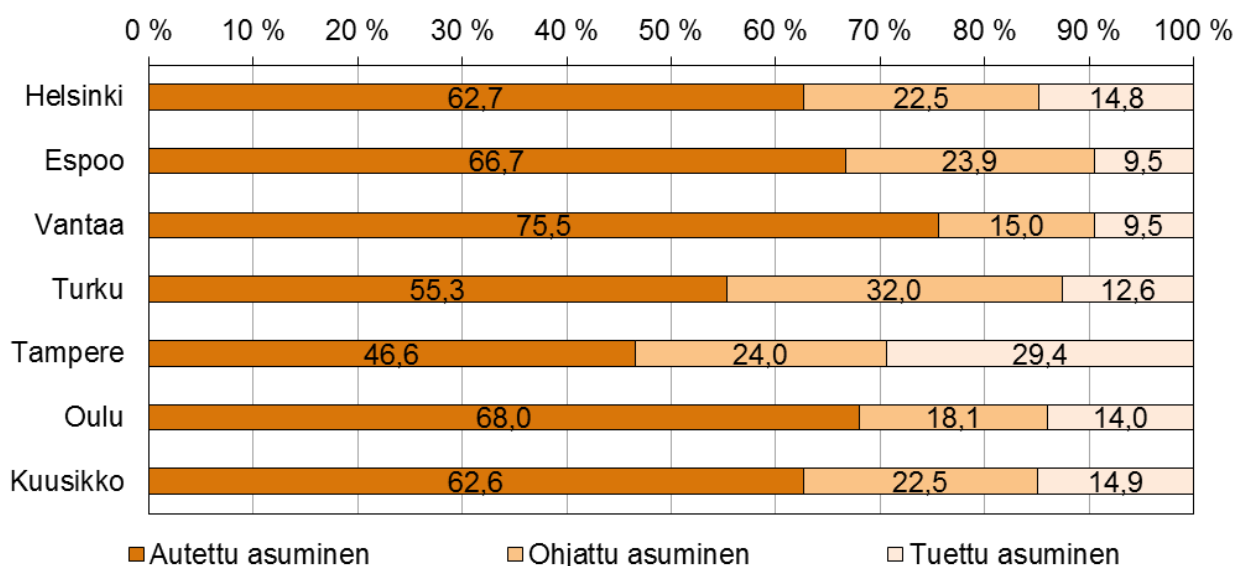
Taulukossa 12 on yhteenveto asumispalvelujen käytöstä ja kustannuksista. Kuusikon kunnissa oli vuoden 2011 aikana yhteensä lähes 3 000 asumispalveluasiakasta. Asiakkaiden, käyttöpäivien ja kustannusten määrä on noussut edellisvuodesta kaikissa Kuusikko-kunnissa. Asumispalvelujen osalta merkittävimmin asiakasmäärä ja kustannukset ovat nousseet Tampereella, jossa kehitysvammaisten asumispalvelujen parissa oli 16 prosenttia enemmän asiakkaita kuin edellisvuonna. Kustannukset nousivat samalla noin 27 prosenttia. Maltillisin kustannuskehitys suhteessa asiakasmääriin on ollut Helsingissä ja Vantaalla. Näissä kaupungeissa asiakasmäärät ovat kasvaneet suhteessa enemmän kuin kustannukset.

Taulukko 12. Asumispalvelujen kaikki asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuosina vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 10–11, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 10–11, %	Kustannukset yhteensä	Muutos 10–11, %
Helsinki	943	5,0	251 122	3,2	26 900 080	0,9
Espoo	478	10,1	102 176	12,1	13 943 049	14,4
Vantaa	409	10,5	101 262	8,9	12 980 793	4,1
Turku	394	1,5	104 096	6,8	8 538 260	7,0
Tampere	364	16,3	102 548	10,1	7 040 215	26,9
Oulu	348	6,4	127 782	5,3	9 682 300	11,2
Kuusikko	2 936	7,5	788 986	6,7	79 084 697	7,5

Huom! Helsingissä lisäksi 69 kehitysvammaishuollon asiakasta saavat asumispalveluja vammaispalvelulain nojalla.

Kuviossa 6 on tarkasteltu eri asumismuotojen käyttöpäivien suhteellisia osuuksia Kuusikko-kunnissa. Kuvioista huomataan, että Tampere ja Turku muodostavat jossain määrin poikkeuksellisen Kuusikko-rakenteen asumispalvelujen osalta. Näissä kaupungeissa autettu asuminen muodostaa suhteellisesti pienemmän osan asumispalveluista kuin muissa kaupungeissa.

Kuvio 6. Asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien %-osuudet kaikista asuminen käyttöpäivistä Kuusikossa 2011

4.1 Autettu asuminen

Taulukossa 13 on tarkasteltu autetun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Huomiota on kiinnitetty erityisesti pitkäaikaisiin asiakkaisiin, joiden määrät ovat kasvaneet kaikissa Kuusikkokunnissa. Pitkäaikaisen autetun asumisen asiakkaita on keskimäärin hieman vajaa kaksi kolmasosaa kaikista autetun asumisen asiakkaista, Espoossa hieman alle 50 prosenttia. Käyttöpäivien kokonaismäärä on puolestaan kasvanut edellisvuodesta noin kymmenen prosenttia Kuusikkokunnissa.

Taulukko 13. Autetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010

	Asiakkaat yhteensä	Pitkäaik. asiakk.	Pitkäaik. asiakk. muutos 10–11, %	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 10–11, %	Lyhytaik. asiakk. %-osuus kaikista	Lyhytaik. päivien %-osuus
Helsinki	672	440	3,3	157 335	4,6	35,9	5,2
Espoo	413	200	14,3	68 102	14,6	53,3	9,6
Vantaa	333	212	4,4	76 485	6,9	36,3	4,4
Turku	272	170	18,9	57 602	7,4	40,1	4,5
Tampere	206	147	25,6	47 776	21,7	28,6	1,2
Oulu	278	247	10,8	86 841	12,6	11,2	1,8
Kuusikko	2 174	1 416	10,0	494 141	9,5	35,9	4,6

Kustannuksia tarkasteltaessa autetun asumisen käyttöpäivän kuntakohtaiset kustannukset vaihtelivat välillä 102–176 euroa (taulukko 14). Oulussa asumispalvelun hinnaksi muodostuu 102 euroa. Asumispäivän edullisuus on saavutettu sopivan kokoisten palvelukokonaisuuksien avulla, asiakkaiden palvelutarpeen säännöllisellä arvioinnilla sekä toimintayksiköiden välisen henkilöstön liikkuvuuden ja yhteistyön avulla. Lisäksi asiaan vaikuttaa asukkaiden laaja päivätoiminnan palvelujen käyttö. Käyttöpäiväkohtaiset kustannukset olivat korkeimmat Espoossa. Nettokustannukset nousivat Kuusikkokunnissa edellisvuodesta 8,6 prosenttia.

Taulukko 14. Autetun asumisen kustannukset vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Nettokustannukset	Muutos 10–11, %	€/käyttöpäivä
Helsinki	21 476 693	0,8	137
Espoo	11 959 921	18,1	176
Vantaa	11 702 863	5,0	153
Turku	6 778 544	4,1	118
Tampere	5 702 115	34,3	119
Oulu	8 842 533	12,1	102
Kuusikko	66 462 669	8,6	135

4.2 Ohjattu asuminen

Taulukossa 15 on tarkasteltu ohjatun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Pitkäaikaisasiakkaiden määrien muutoksissa ei ole havaittavissa kuntien välillä yhdensuuntaista trendiä. Asiakasmäärät ovat suhteellisen pieniä, joten heilahtelut eri vuosien välillä ovat väistämätön tosiasia. Ohjatun asumisen osalta Helsingin ja Vantaan käyttöpäivät ovat supistuneet noin kymmenellä prosentilla, kun taas Espoossa on uuden asumisyksikön myötä tullut kasvua lähes kahdeksan prosenttia edellisvuoteen.

Taulukko 15. Ohjatun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät 2011 sekä muutos vuodesta 2010

	Asiakkaat yhteensä	Pitkäaik. asiakk.	Pitkäaik. asiak. muutos 10–11, %	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 10–11, %	Lyhytaik. asiakk. %-osuus kaikista	Lyhytaik. päivien %-osuus
Helsinki	194	171	-14,1	56 612	-10,5	12,9	1,4
Espoo	81	75	21,0	24 411	7,9	8,6	0,6
Vantaa	44	44	-13,7	15 189	-10,4	0,0	0,0
Turku	96	92	0,0	33 343	4,7	4,2	0,0
Tampere	71	71	-1,4	24 614	0,4	0,0	0,0
Oulu	70	70	-1,4	23 068	-4,6	0,0	0,0
Kuusikko	556	523	-4,4	177 237	-3,3	6,5	0,5

Ohjatun asumisen nettokustannukset olivat Kuusikon tasolla noin kymmenen miljoonaa euroa, mikä käyttöpäivien määrällä jaettuna tuottaa keskimääräiseksi käyttöpäivän hinnaksi 57 euroa (taulukko 16). Oulun käyttöpäivähinta oli vertailun edullisin, 31 euroa, vaikkakin käyttöpäivän kustannukset ovat nousseet Oulussakin noin viidellä eurolla vuodesta 2010. Kustannusten alhaiseen tasoon vaikuttaa se, että keskikokoiset asumisyksiköt tekevät henkilöstön käytössä yhteistyötä. Tämän avulla on saavutettu huomattavia kustannussäästöjä.

Taulukko 16. Ohjatun asumisen kustannukset 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Nettokustannukset	Muutos 10–11, %	€/käyttöpäivä
Helsinki	4 219 150	1,9	75
Espoo	1 722 519	-5,3	71
Vantaa	968 275	-13,9	64
Turku	1 518 315	18,3	46
Tampere	918 923	-1,9	37
Oulu	706 161	9,4	31
Kuusikko	10 053 343	1,0	57

4.3 Tuettu asuminen

Taulukossa 17 on tarkasteltu tuetun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Tuetun asumisen asiakasmäärät ovat kunnittain erittäin pieniä. Kuusikon tasolla tuetun asumisen käytössä on tapahtunut pienoista kasvua, mikä on nostanut myös kustannuksia. Kasvun taustalle on erityisesti Vantaalla kasvaneet tuetun asumisen asiakasmäärät.

Taulukko 17. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 10–11, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 10–11, %	Nettokustannukset	Muutos 10–11, %	€/käyttöpäivä
Helsinki	117	25,8	37 175	25,1	1 204 237	-1,6	33
Espoo	31	-3,1	9 663	6,2	260 609	5,7	28
Vantaa	37	131,3	9 588	113,4	309 655	55,2	33
Turku	35	2,9	13 151	9,2	241 401	30,5	19
Tampere	97	1,0	30 158	2,7	419 177	14,2	14
Oulu	53	-3,6	17 873	-11,0	133 606	-20,9	8
Kuusikko	370	13,5	117 608	6,8	2 568 685	7,4	23

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

5.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet, kustannukset ja työntekijämitoitus

Työ- ja päivätoimintaan sisältyvät päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta, tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) sekä tuettu työllistyminen (tuettu työ). Työ- ja päivätoiminnan käyttö ja kustannukset sekä niissä tapahtuneet muutokset on tiivistetty taulukkoon 18.

Taulukko 18. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2011 sekä muutos vuodesta 2010

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 10–11, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 10–11, %
Helsinki	1 034	1,2	164 178	-1,3
Espoo	417	5,6	68 725	4,2
Vantaa	387	3,2	57 355	7,1
Turku	341	2,1	54 360	1,2
Tampere	477	7,2	76 997	1,7
Oulu	398	0,3	74 255	-1,2
Kuusikko	3 054	2,9	495 870	1,1

Taulukon 18 mukaan työ- ja päivätoiminnassa oli vuoden 2011 aikana yhteensä 3 054 asiakasta Kuusikon tasolla. Asiakasmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta lähes kolme prosenttia. Eniten kasvua on ollut Tampereella 7,2 prosenttia ja Espoossa 5,6 prosenttia. Käyttöpäivien määrät ovat kasvaneet puolestaan erityisesti Vantaalla 7,1 prosenttia ja Espoossa 4,2 prosenttia. Helsingin ja Oulun osalta käyttöpäivien määrä on edellisvuodesta hieman laskenut.

Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten nousu mukailee kasvanutta palvelun käyttöä (taulukko 19). Kustannukset nousivat eniten Tampereella ja Espoossa. Oulussa kustannukset laskivat. Vaihteluväli käyttöpäivien hinnoissa on merkittävä. Vaihteluväliin vaikuttaa muun muassa henkilöstömäärä ja tilakustannukset. Käyttöpäivän kustannukset ovat pienimpiä Oulussa 26 € / käyttöpäivä ja suurimpia Espoossa 104 € / käyttöpäivä.

Taulukko 19. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2011 sekä kustannusten muutos vuodesta 2010 vuoden 2011 rahan arvossa

	Nettokustannukset	Muutos 10–11, %	€/käyttöpäivä	Muutos 10–11, %
Helsinki	13 078 967	0,4	80	1,7
Espoo	7 127 024	11,2	104	6,7
Vantaa	4 706 400	2,2	82	-4,6
Turku	2 893 725	7,4	53	6,1
Tampere	4 535 149	11,7	59	9,8
Oulu	1 937 221	-7,2	26	-6,1
Kuusikko	34 278 486	4,2	69	3,1

Taulukosta 20 käy ilmi, että noin neljä viidestä kehitysvammaisten avohuollon piiriin kuuluvasta osallistui työ- ja päivätoimintaan Kuusikko-kunnissa vuonna 2011. Korkein osallistumisprosentti on Helsingissä 86,5 prosenttia ja pienin Turussa 68,8 prosenttia. Turku jää alle 70 prosentin osuudella omalle kymmenluvulleen muihin Kuusikko-kuntiin verrattuna työ- ja päivätoimintaan osallistuvien kehitysvammaisten määrässä.

Taulukko 20. Aikuisten avohuollon piiriin kuuluvien työ- ja päivätoiminnan käyttö 2011*

	Asiakkaiden %-osuus	Käyttöpäiviä asiakasta kohti
Helsinki	86,5	159
Espoo	84,2	165
Vantaa	80,0	148
Turku	68,8	159
Tampere	85,6	161
Oulu	73,6	187
Kuusikko	81,0	162

* **Huom!** Käyttäjäosuus on laskennallinen. Jaettavana on ollut työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä. Jakajana on ollut kunnan tiedossa olevien 18–64-vuotiaiden kehitysvammaisten määrä, josta on vähennetty pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12. olevien 18–64-vuotiaiden henkilöiden määrä.

Merkittävä osuus työ- ja päivätoiminnan kustannuksista muodostuu erityishuoltona järjestettävistä asiakaskuljetuksista. Kuljetuskustannuksia suhteessa kunnallisesti tuotetun työ- ja päivätoiminnan kustannuksiin on selvitetty taulukossa 21. Tarkastelu on rajattu kunnan tuottamiin palveluihin siksi, ettei ostopalvelujen kohdalla kuljetuskustannusten erottelu palvelun hinnasta aina onnistu.

Taulukko 21. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2011 sekä kunnallisen tuotannon ja kuljetuspalvelujen kustannukset

	Nettokustannukset	Kunnallisen tuotannon kust.	Kunnallisen tuotannon kust., %	Kunnalliset kuljetuskust.	Kunnalliset kuljetuskust., %
Helsinki	13 078 967	6 639 226	50,8	1 211 787	18,3
Espoo	7 127 024	3 632 220	51,0	663 236	18,3
Vantaa	4 706 400	2 707 443	57,5	477 167	17,6
Turku	2 893 725	2 053 105	71,0	265 699	12,9
Tampere	4 535 149	2 028 000	44,7	221 735	10,9
Oulu	1 937 221	1 699 390	87,7	280 042	16,5
Kuusikko	34 278 486	18 759 384	54,7	3 119 666	16,6

Taulukosta 21 käy ilmi, että Kuusikko-kuntien kunnallisen tuotannon kustannukset olivat noin 18,8 miljoonaa euroa vuonna 2011, mikä on hieman yli puolet työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannuksista. Kunnallisten kuljetuskustannusten osuus oli puolestaan noin 3,1 miljoonaa euroa, mikä on noin 17 prosenttia kunnallisen tuotannon kustannuksista.

6 YHTEENVETO JA POHDINTAA

Vuonna 2011 kehitysvammahuollon palvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 5 954, mikä on 102 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Deflatoidut nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 1,7 prosenttia ollen yhteensä noin 185 miljoonaa euroa. Asiakasmäärän kasvu on ollut hieman nopeampaa kuin kustannusten kasvu. Suhteellisesti eniten kustannukset nousivat asumispalveluissa 7,5 prosenttia ja työ- ja päivätoiminnassa 4,2 prosenttia. Myös ryhmän muut palvelut kustannukset laskivat 5,6 prosenttia. Laitoshoidon kustannukset jatkoivat myös laskuaan, muutosta edellisvuoteen tuli 4,9 prosenttia.

Pidemmän aikavälin tarkastelu paljastaa, että kehitysvammahuollon palvelujen asiakasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 15,9 prosenttia ja asiakkaita on nyt 816 henkilöä enemmän kuin vuonna 2007. Kokonaiskustannukset ovat nousseet vastaavalla aikavälillä 12,8 prosenttia eli lähes 21 miljoonaa euroa. Merkittävin kasvu on kohdistunut asumispalveluihin, joiden asiakasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 20,2 prosenttia ja kustannukset noin 31,6 prosenttia. Laitos- ja perhehoidon palveluissa asiakasmäärät ja kustannukset ovat sitä vastoin laskeneet viimeisen viiden vuoden aikana.

Kunnittainen tarkastelu paljastaa, että Helsingissä kehitysvammahuollon palvelujen asiakasmäärä on kasvanut 14,4 prosenttia vuodesta 2007. Deflatoidut nettokustannukset ovat kasvaneet vastaavalla välillä 2,5 prosenttia. Maltillista kustannusten nousua selittää laitoshoidon kustannusten 29,6 prosentin nousu vuodesta 2007, vaikka samaan aikaan asiakasmäärä on pudonnut 9,0 prosenttia sekä autetun asumisen asiakasmäärien (kasvu 54,1 prosenttia) ja kustannusten (kasvu 75,5 prosenttia) merkittävä nousu vuodesta 2007. Nämä kaksi palvelua kattavat noin 80 prosenttia nettokustannusten kasvusta vuodesta 2007. Merkittävin kustannusten nousuun vaikuttanut tekijä on myös työ- ja päivätoiminnan kustannusten nousu, mikä on ollut 53,5 prosenttia vuodesta 2007.

Espoossa on tapahtunut kasvua asiakasmäärän osalta 16,3 prosenttia ja kustannusten osalta 38,9 prosenttia vuodesta 2007. Yleistä kustannusten nousua selittävät laitoshoidon kustannusten 29,6 prosentin nousu vuodesta 2007, vaikka samaan aikaan asiakasmäärä on pudonnut 9,0 prosenttia sekä autetun asumisen asiakasmäärien (kasvu 54,1 prosenttia) ja kustannusten (kasvu 75,5 prosenttia) merkittävä nousu vuodesta 2007. Nämä kaksi palvelua kattavat noin 80 prosenttia nettokustannusten kasvusta vuodesta 2007. Merkittävin kustannusten nousuun vaikuttanut tekijä on myös työ- ja päivätoiminnan kustannusten nousu, mikä on ollut 53,5 prosenttia vuodesta 2007.

Vantaalla asiakasmäärä on kasvanut 13,2 prosenttia vuodesta 2007 ja kustannukset vastaavasti 19,0 prosenttia. Laitoshoidon kustannukset ovat nousseet 14,4 prosenttia ja autettu asuminen 34,9 prosenttia vuodesta 2007. Autettu asuminen kattoi noin 77 prosenttia ja laitoshoidon noin 13 prosenttia kustannusten nettonoususta vastaavalla aikavälillä. Autetun asumisen asiakasmäärä kasvoi 14,8 prosenttia ja laitoshoidon asiakasmäärä laski 15,3 prosenttia vuodesta 2007.

Turun asiakasmäärä on kasvanut 20,3 prosenttia vuodesta 2007. Samaan aikaan nettokustannukset ovat nousseet 16,0 prosenttia. Turussa kustannukset ovat nousseet kautta linjan melko tasaisesti vuodesta 2007. Merkittävin yksittäinen ryhmä on ryhmä muut, jossa kustannukset ovat nousseet yli 200 prosenttia vuodesta 2007. Ryhmän muut kasvua selittää lasten iltapäiväkerhotoiminnan siirtyminen kehitysvammahuollon budjettiin sivistystoimesta tällä aikavälillä. Euromääräisenä summa tekee noin 1,2 miljoonaa. Ryhmän muut kokonaissumma on pysynyt viimeisen kolmen vuoden ajan melko samana.

Tampereella on tapahtunut kasvua asiakasmäärän osalta 9,1 prosenttia ja kustannusten osalta 12,7 prosenttia vuodesta 2007. Tampereella merkittävien kustannuksia nostanut tekijä on autetun asumisen asiakasmäärien kasvu 32,9 prosenttia ja tätä kautta kasvaneet nettokustannukset 71,1 prosenttia. Laitoshoidon kustannukset ovat sitä vastoin laskeneet 7,8 prosenttia vuodesta 2007.

Oulussa asiakasmäärä on kasvanut 25,0 prosenttia johtuen kuntaliitoksesta sekä osittain tiedontuotannon täsmeytymisestä. Samaan aikaan nettokustannukset ovat nousseet 10,2 prosenttia. Suunnitelmallisesti toteutettu laitospurku näkyy asumispalveluiden kasvuna. Autetun asumisen asiakasmäärä kasvoi 24,7 prosenttia ja kustannukset 37,3 prosenttia vuodesta 2007. Laitoshoidon kustannukset puolestaan laskivat 15,3 prosenttia asiakasmäärän laskun myötä.

Lyhytaikaishoidon erillisselvityksestä ilmenee, että lyhytaikaishoidon asiakkaita oli Kuusikko-kunnissa 1 497 vuonna 2011. Noin puolet kaikista lyhytaikaishoidon asiakkaista sai autetun asumisen palvelua, kolmasosa sai lyhytaikaista laitoshoidoa ja noin 15 prosenttia sai lyhytaikaista perhehoitoa.

Erillisselvityksessä tarkastellun kunnallisen työ- ja päivätoiminnan sekä työvalmennuksen asiakkaita oli Kuusikko-kunnissa 1 844 vuonna 2011. Näistä päivätoiminnan asiakkaita oli 760, työtoiminnan asiakkaita oli 821 ja työvalmennuksen asiakkaita oli 441. Työvalmennuksen osalta poikkileikkaustieto antoi asiakasmääräksi 396. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaisiin kuuluu neljä viidesosaa kaikista työikäisistä ja -kykyisistä kehitysvammahuollon asiakkaista ja kasvua työ- ja päivätoiminnan kustannuksiin on tullut vuodesta 2007 lähtien 17,7 prosenttia.

Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä näkee yksilöllisyyden lisääntymisen merkittävänä kehitysvammahuollon palvelurakennetta muokkaavana muutosvoimana. Yksilöllisyyden myötä asiakkaan kotiin vietävä palveluvalikoima monipuolistuu, mutta monipuolistuminen johtaa helposti palvelujen sirpaloitumiseen monien palvelutuottajien kesken. Monipuolinen ja sirpaleinen palveluvalikoima nostaa kustannuksia ja asettaa haasteita palvelujen laadun ja asiakkaan kokonaisuhyvinvoinnin valvonnalle. Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä tarkentaa tulevaisuudessa katsettaan yksilöllisyyden lisääntymisen johdosta tapahtuvien seurauksien tarkasteluun.

7 LÄHTEET

Niemelä, Markku & Brandt, Krista (2011) Kehitysvamma palvelut ilman keskuslaitosta? Esimerkkejä Etevan kehittämistyöstä. Teoksessa: Ripatti, Päivi (toim.) (2011) Kehitysvammaisten asuminen. Uusi reformi 2010–2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisuja 2011:10.

Niemelä, Markku & Brandt, Krista (toim.) (2008) Kehitysvammaisten yksilöllinen asuminen Pitkäaikaisesta laitostasumisesta kohti yksilöllisempiä asumisratkaisuja. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:73.

Suomen asetuskokoelma 1972, No. 66. Kansanterveyslaki.

Suomen asetuskokoelma 1973, No 36. Laki lasten päivähoidosta.

Suomen asetuskokoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskokoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskokoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskokoelma 1992, No. 312. Perhehoitajalaki.

Suomen asetuskokoelma 1992, No. 917. Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Suomen asetuskokoelma 2001, No 1457. Laki arvonlisäveron muuttamisesta.

Suomen asetuskokoelma 2005, No. 937. Laki omaishoidon tuesta.

Sähköiset lähteet

Suomen virallinen tilasto (SVT 2012a) Julkisten menojen hintaindeksi [verkkójulkaisu]. ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus.
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/index.html>
[Viitattu 21.3.2011]

Suomen virallinen tilasto (SVT 2012b) Väestörakenne [verkkójulkaisu]. ISSN = 1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus.
Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>.
[Viitattu: 20.6.2011]

Valtioneuvosto (2010) Valtioneuvoston periaatepäätös ohjelmasta kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi.
Saantitapa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39502&name=DLFE-10827.pdf
[Viitattu 10.6.2011]

LIITTEET

Liite 1: Kehitysvammahuollon tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2011

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Raportissa kuvataan kuntien kehitysvammahuollon toiminnan kokonaisuutta. Espoossa, Turussa ja Oulussa kehitysvammaisille tarkoitetun toiminnan kokonaisuuteen viitataan käsitteellä kehitysvammapalvelut. Kuusikko-raportissa käytetään yhtenäisyyden vuoksi käsitettä kehitysvammahuolto.

Kehitysvammahuollon raportin tarkastelut rajautuvat pääasiallisesti kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli kehitysvammalain mukaisiin palveluihin ja niiden kustannuksiin. Kehitysvammalaissa säädetään erityishuollon antamisesta henkilöille, joiden kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja jotka eivät muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluksia. Kehitysvammaiset henkilöt voivat saada ensisijaisia palveluja esimerkiksi sosiaalihuoltolain (710/1982), vammaisuuden perusteella järjestettäviä palveluja ja tukitoimia koskevan lain (380/1987), lasten päivähoitolain (36/1973) ja terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella.

Turussa osa kehitysvammaisten palveluista järjestetään sosiaalihuoltolain mukaan, minkä vuoksi Turun tiedoissa on mukana myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Lisäksi omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä kehitysvammaisten henkilöiden lyhytaikaishoito on kokonaisuudessaan mukana Helsingin, Espoon ja Turun tiedoissa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon budjettiin (ks. laki omaishoidon tuesta 937/2005). Tampereen tietoihin on sisällytetty omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä lyhytaikaishoito laitoksessa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon budjettiin.

Kunnat järjestävät kehitysvammaisten erityishuollon palvelut itse tai ostavat niitä kuntayhtymiltä, toisilta kunnilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Kuusikko-kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietoja kerätessä huomioidaan vain ne asiakkaat, jotka ovat kunkin kunnan asukkaita ja joiden palvelujen järjestäminen on kyseisen kunnan vastuulla. Kotikuntalain (201/1994) ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan astuneiden muutosten nojalla vuoden aikana kuntaan tai kunnasta pois muuttaneiden määrä ei ole ollut merkittävää.

Raportissa esitetyissä tarkasteluissa ei oleoitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjien olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta sekä tästä aiheutuvaa vaihtelua. Hoidettavuus ja avun tarve määrittävät palvelujen tason ja määrän.

1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä

Kunnan kehitysvammaiset henkilöiden määrään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma (eho) tai jotka ovat muuten käyttäneet vuoden aikana kehitysvammahuollon palveluja. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä kootaan seuraavissa ikäryhmissä: 0–5-vuotiaat, 6–17-vuotiaat (ikäryhmä pidennetyssä oppivelvollisuudessa), 18–25-vuotiaat, 26–49-vuotiaat, 50–64-vuotiaat sekä 65 vuotta täyttäneet. Kunnan kehitysvammaisten henkilöiden määrää käytetään Kuusikko-vertailuissa ryhmiteltäessä henkilöitä iän mukaan ja suhteutettaessa kehitysvammaisten henkilöiden määrää kuntien väestöön. Väestötie-

dot saadaan Tilastokeskukselta (SVT 2012b). Seurantavuoden aikana erityishuolto-ohjelman omaavien kehitysvammaisten henkilöiden määrä ilmoitetaan erikseen ilman ikäryhmittelyä ja väestösuhteutuksia.

Tieto kehitysvammaisten henkilöiden asumismuodosta kootaan poikkileikkaustietona päivämäärältä 31.12.2011 ikäryhmissä 0–5-vuotiaat, 6–17-vuotiaat, 18–25-vuotiaat, 26–49-vuotiaat, 50–64-vuotiaat sekä 65 vuotta täyttäneet. Tietoja kerätessä huomioidaan pitkäaikainen asumispaikka. Lyhyt- tai pitkäaikaisuus määritellään asiakkaan palvelupäätöksessä. Kehitysvammaiset henkilöt luokitellaan asumismuodon mukaan seuraavasti:

- 0–17-vuotiaista eritellään vanhempien kanssa, perhehoidossa, asumisyksikössä ja laitoksessa asuvat
- 18 vuotta täyttäneistä eritellään vanhempien kanssa, itsenäisesti, tuetusti, perhehoidossa, asumisyksikössä ja laitoksessa asuvat. Itsenäisesti asuvat eivät saa tukea kehitysvammahuollon asumista tukevista palveluista.

2 Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat

Kuusikko-vertailuissa käytetään kehitysvammahuollon asiakasmääränä kehitysvammalain mukaisia palveluja vuoden 2011 aikana käyttäneiden asiakkaiden määrää. Kunnan tuottamia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta eri palveluja saaneet asiakkaat ovat kokonaisasiakasmäärässä mukana vain kertaalleen. Vuoden 2010 tiedoista alkaen myös palvelujen pitkäaikaisista asiakkaiden määrä on koottu tietojärjestelmistä henkilötunnus kertaalleen. Ennen tätä lukumäärä muodostettiin erottamalla kokonaisasiakasmäärästä lyhytaikaisten asiakkaiden määrä.

Turussa on erityishuollon palvelujen lisäksi otettu huomioon sellaiset sosiaalihuollon palvelut kuin neuvolatoiminta, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta, jotka järjestetään kehitysvammaisille aikuisille ja jotka muissa Kuusikon kunnissa toteutetaan kehitysvammalain mukaisina palveluina.

3 Kehitysvammahuollon palvelujen kustannukset

Kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksiin lasketaan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisten palvelujen kustannukset. Mukaan otetaan kaikki pelkästään kehitysvammaisille tuotettavien palvelujen ja toimintojen kustannukset. Kustannukset sisältävät aina henkilöstön, tilojen, tarvikkeiden ja välineiden kustannukset sekä mahdolliset kuljetuskustannukset, jotka liittyvät kuhunkin toimintoon.

Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien tavanomaisten sosiaali- ja terveysten palvelujen kustannuksia eli esimerkiksi vastaanotto toiminnan, perheneuvolan tai sosiaalityön kustannuksia. Mukaan ei myöskään oteta ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia. Vammaispalvelujen hallinto on kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksissa mukana, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon vyörytyksiä yleisemmällä tasolla ei tehdä.

Kustannustiedot kerätään ja esitetään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: bruttokustannukset, asiakasmaksutulot eli ylläpitomaksut sekä näiden erotuksena muodostuvat nettokustannukset. Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset, mutta ne eivät sisällä jaksotet-

tujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja.

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. Yksityisten palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu viiden prosentin laskennallinen arvonlisäveron palautus (ks. laki arvonlisäveron muuttamisesta 1457/2001). Näistä palveluista ilmoitetaan myös bruttokustannukset ja palveluntuottajien asiakkailta perimät ylläpitomaksut, mikäli ne ovat helposti saatavissa. Ostopalveluissa palveluntuottajan hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempaan vuosiin, käytetään vertailussa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2012a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2005=100. Aiempien vuosien tietojen avulla muunnetaan perusvuodeksi 2000=100. Deflatoineissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1. Raportin liitteessä 3 on esitetty aikaisempien vuosien kustannukset muunnettuna vuoden 2011 rahan arvoon.

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2012a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9
Kerroin	1,4189	1,3736	1,3437	1,3017	1,2568	1,2138	1,1785	1,1415	1,0881	1,0622	1,0323	1,0000

*= Ennakollinen tieto 4.4.2012

4 Kehitysvammaisten laitoshoido

Laitoshoido on kehitysvammalain tarkoittamaa ympärivuorokautista asumista, hoitoa ja huolenpitoa, johon sisältyvät kaikki asiakkaan tarvitsemat palvelut eli esimerkiksi lääkehoito, terapia ja päivätoiminta. Laitoshoido jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Lyhytaikainen laitoshoido voi olla sosiaalisista tai kuntoutuksellisista syistä johtuvaa. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat, joista erotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun laitoshoidon asiakkaat. Vastaavalla luokitellulla kerätään laitoshoidon käyttöpäivät. Pitkäaikaisten hoitovuorokausien määrä muodostetaan laskennallisesti kaikkien hoitopäivien ja lyhytaikaisten hoitopäivien erotuksena.

Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset näkyvät kyseisen palvelun kustannuksissa. Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkailta peritään maksukyvyyn mukainen ylläpitomaksu, joka on korkeintaan 85 prosenttia tuloista. Lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (917/1992) mukainen maksu.

Kuntien laitoshoidosta kootaan lisäksi tieto halvimmän ja kalleimman laitoshoitovuorokauden hinnasta vuoden aikana. Vastaavia vuorokausihintoja ei koota muista palveluista.

5 Kehitysvammaisten perhehoito

Sosiaalihuoltolain mukaan perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoitajalaki (312/1992) tarkentaa perhehoidon järjestämistä. Perhehoito pohjautuu lain mukaiseen toimeksiantosopimukseen. Perhehoito voi olla vakinaisena asumisena annettavaa pitkäaikaista perhehoitoa tai kehitysvammaisen perhetä tukevaa lyhytaikaista perhehoitoa.

Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta peritään maksukyvyn mukainen ylläpitomaksu, joka perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetukseen. Lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään asiakasmaksuasetuksen mukainen vuorokausimaksu. Perhehoidon kustannuksista pääosan muodostavat perhehoitajille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset. Perhehoidon toiminta- ja kustannustiedot kerätään vastaavalla tavalla kuin laitoshoidossa.

6 Kehitysvammaisten asumispalvelut

Kehitysvammaisten asumispalvelut ovat avohuoltona toteutettavia asumispalveluja. Asumispalveluja tarkastellaan sekä kokonaisuutena että yksittäisten palvelumuotojen tasolla. Eri asumispalvelumuodoista autettu asuminen ja ohjattu asuminen jakaantuvat pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen asumiseen. Tämän raportin tiedoissa asumisharjoittelu sisältyy lyhytaikaisen autetun ja ohjatun asumisen suoritteisiin. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Tuetussa asumisessa ei ole olemassa lyhytaikaista asumismuotoa. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen toiminta- ja kustannustiedot kerätään samalla tavalla kuin laitos- ja perhehoidossa.

Kuusikossa käytetään tilastoinnissa asumispäiviä, ei käyntikertoja. Ruotsinkielisiä palveluja tarjoavan Kärkullan kuntayhtymän tilastojen käyntikertasuoritteet luokitellaan tämän vuoksi pääsääntöisesti uudelleen seuraavasti: *stödboende* tai *boende kategorie 1* = tuettu asuminen, *boende 2* = ohjattu asuminen, *boende 3* = autettu asuminen ja *extra krävande* = autettu asuminen.

Autettu asuminen

Autettu asuminen sisältää henkilökunnan tuen ja ohjauksen kaikkina vuorokauden aikoina. Asiaksmaksuna peritään ylläpitomaksu, joka sisältää muun muassa vuokran ja ateriat. Henkilökunnan palvelut annetaan erityishuoltona, ja ne ovat asiakkaalle ilmaisia. Asiakas maksaa itse lääkkeensä ja terapiansa.

Ohjattu asuminen

Ohjattu asuminen sisältää päivittäisen tuen, mutta ei yövalvontaa. Henkilökuntaa on asukkaiden apuna ja tukena yleensä aamulla, illalla ja viikonloppuisin. Asiaksmaksuna peritään vuokra, jos asiakas ei ole suoraan vuokrannut asuntoa. Asiakas maksaa itse jokapäiväiseen elämään liittyvät menonsa, kuten ruoan ja vaatetuksen.

Tuettu asuminen

Tuettuun asumiseen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin eli esimerkiksi vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa autetun tai ohjatun asumisen yksikön henkilökunta, ohjauspalvelut tai muu kehitysvammahuollon henkilökunta. Se voidaan myös hankkia ostopalveluna. Asumismuodot tuetussa asumisessa ovat yksin, kaksin tai pienessä ryhmäasunnossa asuminen.

Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä Kuusikon kunnissa, minkä vuoksi ne eivät ole mukana tässä vertailussa.

7 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen lasketaan työtoiminta, päivätoiminta, tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ). Toiminnan toteutustavat vaihtelevat kunnittain. Asiakas osallistuu toimintaan kahdesta viiteen päivänä viikossa oman erityishuolto-ohjelmansa mukaisesti.

Työ- ja päivätoimintaa tarkastellaan sekä yhtenä kokonaisuutena että siihen lukeutuvien eri toimintojen tasolla. Päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ) kootaan omiksi kokonaisuuksikseen. Tiedot kerätään suoritepäivistä ja asiakkaista vuoden aikana. Kunnallisesti tuotetut ja ostetut palvelut erotellaan toisistaan. Kustannuksia ei eritellä kaikille palvelun muodoille, vaan ne ilmoitetaan ainoastaan kokonaisuudessaan sekä kunnallisten ja ostopalvelujen osalta. Kustannustiedot sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetusten kustannukset. Kuljetuskustannukset eritellään omalle rivilleen.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja virikkeellistä toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä. Joissakin kunnissa maksetaan päivätoiminnasta työosuusrahaa.

Työtoiminta

Työtoiminta on kehitysvammaisille tarkoitettua työn luonteista toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä. Asiakkaille voidaan maksaa työtoiminnasta työosuusrahaa.

Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta)

Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä henkilökohtaisen tuen sisältävää huoltosuhteista työtoimintaa. Kehitysvammaiselle työntekijälle voidaan maksaa tuetusta työtoiminnasta työosuusrahaa.

Tuettu työllistyminen (tuettu työ)

Tuettu työllistyminen (tuettu työ) on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä työsopimukseen perustuvaa palkkatyötä. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tukee tarpeen mukaan myös työnantajaa.

Työstä maksetaan työntekijän työpanokseen suhteutettua palkkaa. Pääasiallinen tulonlähde myös tuetussa työssä olevalla kehitysvammaisella työntekijällä on eläke.

8 Kehitysvammahuollon muut palvelut

Muita kehitysvammaisten palveluja ovat muun muassa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, leirit, kerhot, kehitysvammaneuvo, varhaiskuntoutus, palveluohjaus, kotihoito-ohjaus ja kuntoutusohjaus. Muut palvelut sisältävät lisäksi kehitysvammahuollon piirissä työskentelevän kehitysvammaisia asiakkaita hoitavan ja ohjaavan henkilöstön, joka ei kuulu yksittäisen palvelun henkilöstöön. Tällaiseen henkilöstöön kuuluu kunnasta riippuen työpanoksensa suhteessa muun muassa sosiaalityöntekijöitä, kehitysvammahuollon johtavia työntekijöitä, toimistohenkilöstöä, lääkäreitä sekä fysioterapeutteja. Kukin kunta ilmoittaa, mitä muihin palveluihin sisältyy. Kuvaukset kootaan ryhmiteltyinä luokkiin oma toiminta, yksittäisiin palveluihin sisällymätön oman toiminnan henkilöstö sekä ostopalvelut.

Muiden palvelujen kokonaisasiakasmäärää ei voida ilmoittaa vertailukelpoisesti. Muiden palvelujen toimintatiedoista eritellään ainoastaan koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon asiakkaat sekä kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon suoritteet (käyttöpäivät). Jos sama henkilö osallistuu hoitoon sekä aamu- että iltapäivällä, muodostuu tästä vain yksi palvelun käyttöpäivä.

Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan kohdassa 8.8 ilmoitettujen työntekijöiden ja palvelujen bruttokustannukset yhteensä sekä muista palveluista saadut asiakasmaksut. Nettokustannukset muodostuvat bruttokustannusten ja asiakasmaksujen erotuksena. Lisäksi ilmoitetaan erikseen kunnallisesti tuotettujen ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Muiden palvelujen yhteydessä ilmoitettaviin kohdistumattomiin henkilöstökustannuksiin ei sisällytetä tilakustannuksia. Osassa kunnista kehitysvammahuollon johdon ja toimistohenkilöstön tehtäviin kuuluu myös muun kuin kehitysvammaisille asiakkaille suunnatun toiminnan johtaminen ja tukeminen. Tällöin muihin kustannuksiin kirjataan se osa henkilöstökustannuksista, joka kohdistuu tai jonka arvioidaan kohdistuvan kehitysvammahuollon tehtävien hoitoon. Kunnan yleishallintoa eli esimerkiksi palkanlaskentaa, taloushallintoa eli hallinnon vyörytyksinä toiminnon kustannuksiin lisättäviä eriä ei laskea muiden palvelujen kustannuksiin mukaan.

Muiden palvelujen kustannuksista eritellään tiedonkeruussa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannukset. Kehitysvammahuollon kehitysvammaisille koululaisille järjestämä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sisältää kuljetuskustannukset. Toiminta voi olla omaa toimintaa ja/tai ostopalveluna hankittua.

Liite 2: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2011

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011	HELSINKI 2011	ESPOO 2011	VANTAA 2011	TURKU 2011	TAMPERE 2011	OULU 2011	KUUSIKKO 2011	Kommentit
Väestö yhteensä	595 384	252 439	203 001	178 630	215 168	143 909	1 588 531	Otsikko
0-5-vuotiaat	35 932	21 349	16 071	10 085	13 035	11 290	107 762	Täytettävä ruutu
6-17-vuotiaat	61 613	37 209	28 240	17 962	22 444	17 990	185 458	Puuttuvan tiedon merkitseminen
18-25-vuotiaat	71 264	26 694	20 969	25 561	31 062	21 389	196 939	= kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
26-49-vuotiaat	222 653	90 763	72 459	57 656	72 529	48 472	564 532	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
50-64-vuotiaat	112 237	45 885	39 384	34 076	39 971	25 706	297 259	= muu syy puuttumiselle
65-vuotiaat ja vanhemmat	91 685	30 539	25 878	33 290	36 127	19 062	236 581	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristetyt nolnaan
1 Kunnan kehitysvammaiset henkilöt	2 108	904	780	945	1 016	931	6 684	
1.1 Kehitysvammaisia henkilöitä yhteensä	59	51	25	27	40	26	228	
1.1.1 0-5-vuotiaat	397	261	202	243	248	256	1 607	
1.1.2 6-17-vuotiaat	359	208	179	174	148	139	1 207	
1.1.3 18-25-vuotiaat	683	256	284	309	359	270	2 161	
1.1.4 26-49-vuotiaat	431	92	70	145	170	184	1 092	
1.1.5 50-64-vuotiaat	179	10	20	47	51	56	363	
1.1.6 65-vuotiaat ja vanhemmat								
Kehitysvammaisten henkilöiden osuus väestöstä, %	0,35	0,36	0,38	0,53	0,47	0,65	0,42	
0-5-vuotiaat	0,16	0,24	0,16	0,27	0,31	0,23	0,21	
6-17-vuotiaat	0,64	0,70	0,72	1,35	1,10	1,42	0,87	
18-25-vuotiaat	0,50	0,78	0,85	0,68	0,48	0,65	0,61	
26-49-vuotiaat	0,31	0,28	0,39	0,54	0,49	0,56	0,38	
50-64-vuotiaat	0,38	0,20	0,18	0,43	0,43	0,72	0,37	
65-vuotiaat ja vanhemmat	0,20	0,03	0,08	0,14	0,14	0,29	0,15	
Kehitysvammaisten henkilöiden jakautuminen ikäryhmiin, %	100,0	97,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,6	
0-5-vuotiaat	2,8	5,6	3,2	2,9	3,9	2,8	3,4	
6-17-vuotiaat	18,8	28,9	25,9	25,7	24,4	27,5	24,0	
18-25-vuotiaat	17,0	23,0	22,9	18,4	14,6	14,9	18,1	
26-49-vuotiaat	32,4	28,3	36,4	32,7	35,3	29,0	32,3	
50-64-vuotiaat	20,4	10,2	9,0	15,3	16,7	19,8	16,3	
65-vuotiaat ja vanhemmat	8,5	1,1	2,6	5,0	5,0	6,0	5,4	
1.2 KvL:n mukaisen erityishuolto-ohjelman omaavia yhteensä	2 108	869	769	320	1 016	805	5 887	
2 Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	1 890	904	720	829	816	795	5 954	
Pitkäaikaisia	1 070	400	361	437	511	369	3 148	
Asiakkaiden osuus kehitysvammaisista henkilöistä, %	89,7	100,0	92,3	87,7	80,3	85,4	89,1	
3 Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset	76 553 460	30 250 518	25 611 808	23 640 029	21 630 486	19 466 306	197 152 607	
3.1 Kehitysvammahuollon kokonaisbruttokustannukset, €	7 129 486	1 173 771	1 155 212	561 599	527 922	1 670 239	12 218 229	
3.2 Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	69 423 974	29 076 747	24 456 596	23 078 430	21 102 564	17 795 067	184 934 378	
3.3 Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannukset, €	9,3	3,9	4,5	2,4	2,4	8,6	6,2	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %								
Nettokustannukset kehitysvammaista henkilöä kohti, €	32 934	32 165	31 355	24 422	20 770	19 115	27 668	
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	36 732	32 165	33 967	27 839	25 861	22 385	31 061	
3.4 Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	39 026 518	8 215 837	6 472 679	5 263 820	4 381 339	6 603 804	69 963 997	
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	56,2	28,3	26,5	22,8	20,8	37,1	37,8	
3.5 Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	30 397 456	20 887 225	18 208 917	17 844 798	16 943 653	11 192 263	115 474 312	
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	43,8	71,8	74,5	77,3	80,3	62,9	62,4	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011		HELSINKI 2011	ESPOO 2011	VANTAA 2011	TURKU 2011	TAMPERE 2011	OULU 2011	KUUSIKKO 2011	Kommentit
4 Kehitysvammaisten laitoshoidot									
4.1 Laitoshoidon asiakkaita yhteensä									
4.1.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	347	111	72	171	162	313	1 176		
4.1.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	277	61	49	132	120	52	691		
	75	65	23	49	42	261	515		
Laitoshoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	18,4	12,3	10,0	20,6	19,9	39,4	19,8		
Laitoshoidon pitkäaikaisen osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	14,7	6,7	6,8	15,9	14,7	6,5	11,6		
Laitoshoidon pitkäaikaisen osuus laitoshoidon asiakkaita, %	79,8	55,0	68,1	77,2	74,1	16,6	58,8		
4.2 Oman laitoshoidon asiakkaita yhteensä									
4.2.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	216	0	0	0	0	0	216		
4.2.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	156	0	0	0	0	0	156		
	65	0	0	0	0	0	65		
4.3 Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaita yhteensä									
4.3.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	132	111	72	171	162	313	961		
4.3.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	121	61	49	132	120	52	535		
	11	65	23	49	42	261	451		
4.4 Laitoshoidon käyttövuorokausia yhteensä									
4.4.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	95 901	22 346	18 141	47 678	39 753	20 355	244 174		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	4 168	3 579	1 029	2 370	3 186	3 856	18 188		
	276	201	252	279	245	65	208		
4.5 Oman laitoshoidon käyttövuorokausia yhteensä									
4.5.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	55 599	0	0	0	0	0	55 599		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	3 782	0	0	0	0	0	3 782		
	257	0	0	0	0	0	257		
4.6 Ostopalvelulaitoshoidon käyttövuorokausia									
4.6.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	40 302	22 346	18 141	47 678	39 753	20 355	188 575		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	386	3 579	1 029	2 370	3 186	3 856	14 406		
	305	201	252	279	245	65	196		
4.6 Laitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €									
4.7 Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	25 254 266	5 883 753	4 480 033	9 738 869	8 675 742	4 988 170	59 020 833		
4.8 Laitoshoidon kokonaisnettokustannukset, €	2 207 214	307 929	353 775	0	0	0	2 868 918		
	23 047 052	5 575 824	4 126 258	9 738 869	8 675 742	4 988 170	56 151 915		
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	33,2	19,2	16,9	42,2	41,1	28,0	30,4		
Nettokustannukset laitoshoidon asiakasta kohti, €	66 418	50 233	57 309	56 952	53 554	15 937	47 748		
Nettokustannukset laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	240	250	227	204	218	245	230		
4.9 Oman laitoshoidon bruttokustannukset, €									
4.10 Omasta laitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	15 902 055	0	0	0	0	0	15 902 055		
4.11 Oman laitoshoidon nettokustannukset, €	1 434 170	0	0	0	0	0	1 434 170		
	14 467 885	0	0	0	0	0	14 467 885		
Nettokustannukset oman laitoshoidon asiakasta kohti, €	66 981	0	0	0	0	0	66 981		
Nettokustannukset oman laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	260	0	0	0	0	0	260		
4.12 Ostopalvelulaitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €									
4.13 Ostopalvelulaitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	9 352 211	5 883 753	4 480 033	9 738 869	8 675 742	4 988 170	43 118 778		
4.14 Ostopalvelulaitoshoidon nettokustannukset, €	773 044	307 929	353 775	0	0	0	1 434 748		
	8 579 167	5 575 824	4 126 258	9 738 869	8 675 742	4 988 170	41 684 030		
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon asiakasta kohti, €	64 994	50 233	57 309	56 952	53 554	15 937	43 376		
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	213	250	227	204	218	245	221		
4.15 Halvin maksettu laitoshoidon asiakas hinta (ostopalvelut)									
4.16 Kallein maksettu laitoshoidon asiakas hinta (ostopalvelut)	171	175	175	108	145	175	175		
	1 100	966	966	555	540	562	562		

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiedot vuonna 2011	HELSINKI 2011	ESPOO 2011	VANTAA 2011	TURKU 2011	TAMPERE 2011	OULU 2011	KUUSIKKO 2011	Kommentit
5 Kehitysvammaisten perhehoito								
5.1 Perhehoidon asiakkaita yhteensä	139	107	99	32	27	1	405	
5.1.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	94	33	19	12	17	0	175	
5.1.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	49	74	80	20	10	1	234	
Perhehoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	7,4	11,8	13,8	3,9	3,3	0,1	6,8	
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	5,0	3,7	2,6	1,4	2,1	0,0	2,9	
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus perhehoidon asiakkaita, %	67,6	30,8	19,2	37,5	63,0	0,0	43,2	
5.2 Oman perhehoidon asiakkaita yhteensä	80	51	79	30	26	1	267	
5.2.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	42	0	10	12	16	0	80	
5.2.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	40	51	69	18	10	1	189	
5.3 Ostopalveluperhehoidon asiakkaita yhteensä	64	57	20	2	1	0	144	
5.3.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	57	33	9	0	1	0	100	
5.3.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	9	27	11	2	0	0	49	
5.4 Perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	33 231	11 013	8 700	5 042	5 883	23	63 892	
5.4.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 336	1 679	2 119	743	204	23	6 104	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	239	103	88	158	218	23	158	
5.5 Oman perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	15 816	1 164	5 420	4 986	5 730	23	33 139	
5.5.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 234	1 164	1 923	687	204	23	5 235	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	198	23	69	166	220	23	124	
5.6 Ostopalveluperhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	17 415	9 849	3 280	56	153	0	30 753	
5.6.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	102	515	196	56	0	0	869	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	272	173	164	28	153	0	214	
5.7 Perhehoidon kokonaisbruttokustannukset, €	2 580 533	849 769	558 454	288 072	215 293	3 243	4 495 364	
5.8 Perhehoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	683 215	112 570	133 035	85 569	107 078	213	1 121 680	
5.9 Perhehoidon kokonaisnettokustannukset, €	1 897 318	737 199	425 419	202 503	108 215	3 030	3 373 684	
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	2,7	2,5	1,7	0,9	0,5	0,0	1,8	
Nettokustannukset perhehoidon asiakasta kohti, €	13 650	6 890	4 297	6 328	4 008	3 030	8 330	
Nettokustannukset perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	57	67	49	40	18	132	53	
5.10 Oman perhehoidon bruttokustannukset, €	1 337 225	147 201	341 692	283 663	196 989	0	2 306 770	
5.11 Omasta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	364 124	14 822	68 797	85 569	107 078	0	640 390	
5.12 Oman perhehoidon nettokustannukset, €	973 101	132 379	272 895	198 094	89 911	0	1 666 380	
Nettokustannukset oman perhehoidon asiakasta kohti, €	12 164	2 596	3 454	6 603	3 458	0	6 241	
Nettokustannukset oman perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	62	114	50	40	16	0	50	
5.13 Ostetun perhehoidon bruttokustannukset, €	1 243 308	702 568	216 762	4 409	18 304	3 243	2 188 594	
5.14 Ostetusta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	319 091	97 748	64 238	0	0	213	481 290	
5.15 Ostetun perhehoidon nettokustannukset, €	924 217	604 820	152 524	4 409	18 304	3 030	1 707 304	
Nettokustannukset ostetun perhehoidon asiakasta kohti, €	14 441	10 611	7 626	2 205	18 304	0	11 856	
Nettokustannukset ostetun perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	53	61	47	79	120	0	56	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	Kommentit
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut															
6.1 Asumispalvelujen asiakkaita yhteensä (asiakas kertaalleen)	943	478	409	394	364	348	348	348	364	348	348	348	348	2 936	
6.1.1 Asumispalvelujen pitkäaikaisia asiakkaita	699	306	293	293	374	317	317	317	374	317	317	317	317	2 282	
6.1.2 Asumispalvelujen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	259	227	121	114	59	31	31	31	59	31	31	31	31	811	
Asumispalvelujen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	49,9	52,9	56,8	47,5	44,6	43,8	43,8	43,8	44,6	43,8	43,8	43,8	43,8	49,3	
Asumispalvelujen pitkäaikaisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	37,0	33,8	40,7	35,3	45,8	39,9	39,9	39,9	45,8	39,9	39,9	39,9	39,9	38,3	
Asumispalvelujen pitkäaikaisen asiakkaiden osuus asumispalvelujen asiakkaita, %	74,1	64,0	71,6	74,4	102,7	91,1	91,1	91,1	102,7	91,1	91,1	91,1	91,1	77,7	
6.2 Autetun asumisen asiakkaita yhteensä	672	413	333	272	206	278	278	278	206	278	278	278	278	2 174	
6.2.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	440	200	212	170	147	247	247	247	147	247	247	247	247	1 416	
6.2.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	241	220	121	109	59	31	31	31	59	31	31	31	31	781	
6.3 Oman autetun asumisen asiakkaita yhteensä	306	123	18	100	93	134	134	134	93	134	134	134	134	774	
6.3.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	223	19	14	20	53	119	119	119	53	119	119	119	119	448	
6.3.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	92	106	4	80	40	15	15	15	40	15	15	15	15	337	
6.4 Ostopalvelujen autetun asumisen asiakkaita yhteensä	375	309	315	181	113	160	160	160	113	160	160	160	160	1 453	
6.4.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	219	183	198	150	94	144	144	144	94	144	144	144	144	988	
6.4.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	156	141	117	36	19	16	16	16	19	16	16	16	16	485	
6.5 Ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	194	81	44	96	71	70	70	70	71	70	70	70	70	556	
6.5.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	171	75	44	92	71	70	70	70	71	70	70	70	70	523	
6.5.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	25	7	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	
6.6 Oman ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	108	48	20	32	12	70	70	70	12	70	70	70	70	290	
6.6.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	108	44	20	31	12	70	70	70	12	70	70	70	70	285	
6.6.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
6.7 Ostopalvelujen ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	86	33	24	64	59	0	0	0	59	0	0	0	0	266	
6.7.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	63	31	24	61	59	0	0	0	59	0	0	0	0	238	
6.7.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	24	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	
6.8 Tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	117	31	37	35	97	53	53	53	97	53	53	53	53	370	
6.9 Oman tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	96	17	22	18	1	47	47	47	1	47	47	47	47	201	
6.10 Ostopalvelujen tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	25	14	15	19	96	6	6	6	96	6	6	6	6	175	
Autetun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	71,3	86,4	81,4	69,0	56,6	79,9	79,9	79,9	56,6	79,9	79,9	79,9	79,9	74,0	
Ohjatun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	20,6	16,9	10,8	24,4	19,5	20,1	20,1	20,1	19,5	20,1	20,1	20,1	20,1	18,9	
Tuetun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	12,4	6,5	9,0	8,9	26,6	15,2	15,2	15,2	26,6	15,2	15,2	15,2	15,2	12,6	
6.11 Asumisen käyttövuorokausia yhteensä	251 122	102 176	101 262	104 096	102 548	127 782	127 782	127 782	102 548	127 782	127 782	127 782	127 782	788 986	
6.11.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	8 957	6 684	3 366	2 619	592	1 593	1 593	1 593	592	1 593	1 593	1 593	1 593	23 811	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	266	214	248	264	282	367	367	367	282	367	367	367	367	269	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011	HELSINKI 2011	ESPOO 2011	VANTAA 2011	TURKU 2011	TAMPERE 2011	OULU 2011	KUUSIKKO 2011	2011	Kommentit
6.12 Autetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	157 335	68 102	76 485	57 602	47 776	86 841	494 141		
6.12.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	8 147	6 536	3 366	2 619	592	1 593	22 853		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	234	165	230	212	232	312	227		
6.13 Oman autetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	75 979	8 652	5 169	9 027	18 586	37 214	154 627		
6.13.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 840	2 686	53	2 078	220	936	7 813		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	248	70	287	90	200	278	200		
6.14 Ostopalvelujen autetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	81 356	59 450	71 316	48 575	29 190	49 627	339 514		
6.14.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	6 307	3 850	3 313	541	372	657	15 040		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	217	192	226	268	258	310	234		
6.15 Ohjatun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	56 612	24 411	15 189	33 343	24 614	23 068	177 237		
6.15.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	810	148	0	0	0	0	958		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	292	301	345	347	347	330	319		
6.16 Oman ohjatun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	33 529	15 434	7 300	11 056	4 349	23 068	94 736		
6.16.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	17	117	0	0	0	0	134		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	310	322	365	346	362	330	327		
6.17 Ostopalvelujen ohjatun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	23 083	8 977	7 889	22 287	20 265	0	82 501		
6.17.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	793	31	0	0	0	0	824		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	268	272	329	348	343	0	310		
6.18 Tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	37 175	9 663	9 588	13 151	30 158	17 873	117 608		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	318	312	259	376	311	337	318		
6.19 Oman tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	29 903	5 902	4 872	6 570	226	16 347	63 820		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	311	347	221	365	226	348	318		
6.20 Ostopalvelujen tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	7 272	3 761	4 716	6 581	29 932	1 526	53 788		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	291	269	314	346	312	254	307		
Asumispalvelujen käyttövuorokausien jakautuminen									
asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Autettu asuminen	62,7	66,7	75,5	55,3	46,6	68,0	62,6		
Ohjattu asuminen	22,5	23,9	15,0	32,0	24,0	18,1	22,5		
Tuettu asuminen	14,8	9,5	9,5	12,6	29,4	14,0	14,9		
6.21 Asumispalvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	30 784 174	14 526 213	13 510 613	8 846 826	7 455 070	11 307 231	86 430 127		
6.22 Asumispalveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 884 094	583 164	529 820	308 566	414 855	1 624 931	7 345 430		
6.23 Asumispalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	26 900 080	13 943 049	12 980 793	8 538 260	7 040 215	9 682 300	79 084 697		
Nettokustannusten osuus KiviH:n kokonaisnettokustannuksista, %	38,7	48,0	53,1	37,0	33,4	54,4	42,8		
Nettokustannukset asumispalvelujen asiakasta kohti, €	28 526	29 170	31 738	21 671	19 341	27 823	26 936		
Nettokustannukset asumispalvelujen käyttövuorokautta kohti, €	107	136	128	82	69	76	100		
6.24 Autetun asuminen kokonaisbruttokustannukset, €	23 899 268	12 507 207	12 103 530	6 915 604	6 038 970	10 048 634	71 513 213		
6.25 Autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	2 422 575	547 286	400 667	137 060	336 855	1 206 101	5 050 544		
6.26 Autetun asuminen kokonaisnettokustannukset, €	21 476 693	11 959 921	11 702 863	6 778 544	5 702 115	8 842 533	66 462 669		
Nettokustannukset autetun asuminen asiakasta kohti, €	31 959	28 959	35 144	24 921	27 680	31 808	30 572		
Nettokustannukset autetun asuminen käyttövuorokautta kohti, €	137	176	153	118	119	102	135		

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusliefdot vuonna 2011	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
6.27 Oman autetun asumisen bruttokustannukset, €	11 863 860	2 262 131	1 059 724	1 262 645	2 237 000	3 932 794	22 618 154								
6.28 Omasta autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 451 349	111 110	126 305	137 060	336 000	740 508	2 902 332								
6.29 Oman autetun asumisen nettokustannukset, €	10 412 511	2 151 021	933 419	1 125 585	1 901 000	3 192 286	19 715 822								
Nettokustannukset oman autetun asumisen asiakasta kohti, €	34 028	17 488	51 857	11 256	20 441	23 823	25 473								
Nettokustannukset oman autetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	137	249	181	125	102	86	128								
6.30 Ostetun autetun asumisen bruttokustannukset, €	12 035 408	10 245 076	11 043 806	5 652 959	3 801 970	6 115 840	48 895 059								
6.31 Ostetusta autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	971 226	436 176	274 362	0	855	465 593	2 148 212								
6.32 Ostetun autetun asumisen nettokustannukset, €	11 064 182	9 808 900	10 769 444	5 652 959	3 801 115	5 650 247	46 746 847								
Nettokustannukset ostetun autetun asumisen asiakasta kohti, €	29 504	31 744	34 189	31 232	33 638	35 314	32 173								
Nettokustannukset ostetun autetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	136	165	151	116	130	114	138								
6.33 Ohjatun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	5 541 445	1 758 397	1 093 825	1 689 821	996 923	1 124 991	12 205 402								
6.34 Ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	1 322 295	35 878	125 550	171 506	78 000	418 830	2 152 059								
6.35 Ohjatun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	4 219 150	1 722 519	968 275	1 518 315	918 923	706 161	10 053 343								
Nettokustannukset ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	21 748	21 266	22 006	15 816	12 943	10 088	18 082								
Nettokustannukset ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	75	71	64	46	37	31	57								
6.36 Oman ohjatun asumisen bruttokustannukset, €	3 176 608	710 359	468 831	492 501	218 000	1 124 991	6 191 290								
6.37 Omasta ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 059 828	4 094	117 680	171 506	78 000	418 830	1 849 938								
6.38 Oman ohjatun asumisen nettokustannukset, €	2 116 780	706 265	351 151	320 995	140 000	706 161	4 341 352								
Nettokustannukset oman ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	19 600	14 714	17 558	10 031	11 667	10 088	14 970								
Nettokustannukset oman ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	63	46	48	29	32	31	46								
6.39 Ostetun ohjatun asumisen bruttokustannukset, €	2 364 837	1 048 038	624 994	1 197 320	778 923	0	6 014 112								
6.40 Ostetusta ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	262 467	31 784	7 870	0	0	0	302 121								
6.41 Ostetun ohjatun asumisen nettokustannukset, €	2 102 370	1 016 254	617 124	1 197 320	778 923	0	5 711 991								
Nettokustannukset ostetun ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	24 446	30 796	25 714	18 708	13 202	0	21 474								
Nettokustannukset ostetun ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	91	113	78	54	38	0	69								
6.42 Tuetun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	1 343 461	260 609	313 258	241 401	419 177	133 606	2 711 512								
6.43 Tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	139 224	0	3 603	0	0	0	142 827								
6.44 Tuetun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	1 204 237	260 609	309 655	241 401	419 177	133 606	2 568 685								
Nettokustannukset tuetun asumisen asiakasta kohti, €	10 293	8 407	8 369	6 897	4 321	2 521	6 942								
Nettokustannukset tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	32	27	32	18	14	7	22								
6.45 Oman tuetun asumisen bruttokustannukset, €	590 694	44 751	17 925	68 776	0	11 721	733 867								
6.46 Omasta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	107 697	0	2 855	0	0	0	110 552								
6.47 Oman tuetun asumisen nettokustannukset, €	482 997	44 751	15 070	68 776	0	11 721	623 315								
Nettokustannukset oman tuetun asumisen asiakasta kohti, €	5 031	2 632	685	3 821	0	249	3 101								
Nettokustannukset oman tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	16	8	3	10	0	1	10								
6.48 Ostetun tuetun asumisen bruttokustannukset, €	752 767	215 858	295 333	172 625	419 177	121 885	1 977 645								
6.49 Ostetusta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	31 527	0	748	0	0	0	32 275								
6.50 Ostetun tuetun asumisen nettokustannukset, €	721 240	215 858	294 585	172 625	419 177	121 885	1 945 370								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiedot vuonna 2011	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Kommentit
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen asiakasta kohti, €	28 850	15 418	19 639	9 086	4 366	20 314	11 116	
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti,	99	57	62	26	14	80	36	
Asumispalvelujen nettokustannuksen jakautuminen asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Autettu asuminen	79,8	85,8	90,2	79,4	81,0	91,3	84,0	
Ohjattu asuminen	15,7	12,4	7,5	17,8	13,1	7,3	12,7	
Tuettu asuminen	4,5	1,9	2,4	2,8	6,0	1,4	3,2	
7. Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta								
7.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä	1 034	417	387	341	477	398	3 054	
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	54,7	46,1	53,8	41,1	58,5	50,1	51,3	
7.2 Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	935	359	327	285	357	398	2 661	
7.3 Omien päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	491	174	213	207	154	377	1 616	
7.4 Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	493	198	114	91	203	21	1 120	
7.5 Tuetun työtoiminnan ja tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	223	62	82	65	87	89	608	
7.6 Oman tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	119	49	45	63	0	89	365	
7.7 Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	23	8	0	1	47	0	79	
7.8 Oman tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	90	17	37	1	23	89	257	
7.9 Ostopalvelujen tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	14	0	0	0	17	0	31	
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä, %	90,4	86,1	84,5	83,6	74,8	100,0	87,1	
Tuetun työtoiminnan ja työllistymisen asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä, %	21,6	14,9	21,2	19,1	18,2	22,4	19,9	
7.10 Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	164 178	68 725	57 355	54 360	76 997	74 255	495 870	
7.10.1 Joista päivä- ja työtoiminnan käyttöpäiviä	140 976	59 071	45 150	43 977	65 306	57 015	411 495	
7.10.2 Joista tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä	8 603	7 132	6 487	10 183	9 213	17 240	58 858	
7.10.3 Joista tuetun työllistymisen käyttöpäiviä	14 599	2 522	5 718	200	2 478	0	25 517	
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	159	165	148	159	161	187	162	
7.11 Työ- ja päivätoiminnan omia käyttöpäiviä yhteensä	86 233	31 962	35 883	38 386	31 189	68 642	292 295	
7.12 Työ- ja päivätoiminnan ostettuja käyttöpäiviä yhteensä	77 945	36 763	21 472	15 974	45 808	5 613	203 575	
7.13 Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	140 976	59 071	45 150	43 977	65 306	57 015	411 495	
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	151	165	138	154	183	143	155	
7.14 Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	66 550	23 564	23 678	28 003	30 660	51 402	223 857	
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	136	135	111	135	199	136	139	

Kausikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiedot vuonna 2011	HELSINKI 2011		ESPOO 2011		VANTAA 2011		TURKU 2011		TAMPERE 2011		OULU 2011		KUUJIKKO 2011		Kommentit
7.15 Ostopalvelujen päivä- ja työpäivätoimintakustusten käyttöpäiviä yhteensä	74 426	35 507	21 472	15 974	34 646	5 613	187 638								
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	151	179	188	176	171	267	168								
7.16 Oman tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	6 623	5 876	6 487	10 183	529	17 240	46 938								
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	56	120	144	162	0	194	129								
7.17 Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	1 980	1 256	0	0	8 684	0	11 920								
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	86	157	0	0	185	0	151								
7.18 Oman tuetun työllistymisen käyttöpäiviä yhteensä	13 060	2 522	5 718	200	0	0	21 500								
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	145	148	155	200	0	0	84								
7.19 Ostopalvelujen tuetun työllistymisen käyttöpäiviä yhteensä	1 539	0	0	0	2 478	0	4 017								
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	110	0	0	0	146	0	130								
7.20 Työ- ja päivätoiminnan kokonaisbruttokustannukset, €	13 401 196	7 270 817	4 844 982	3 034 440	4 535 149	1 982 316	35 068 900								
7.21 Työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	322 229	143 793	138 582	140 715	0	45 095	790 414								
7.22 Työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannukset, €	13 078 967	7 127 024	4 706 400	2 893 725	4 535 149	1 937 221	34 278 486								
7.23 Työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset yhteensä, €	1 838 501	1 023 398	568 435	265 699	477 062	296 747	4 469 842								
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	14,1	14,4	12,1	9,2	10,5	15,3	13,0								
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan asiakasta kohti, €	12 649	17 091	12 161	8 486	9 508	4 867	11 224								
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	80	104	82	53	59	26	69								
7.24 Oman työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	6 833 999	3 718 555	2 816 189	2 193 820	2 028 000	1 744 485	19 335 048								
7.25 Omasta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	194 773	86 335	108 746	140 715	0	45 095	575 664								
7.26 Oman työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	6 639 226	3 632 220	2 707 443	2 053 105	2 028 000	1 699 390	18 759 384								
7.27 Omaan työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 211 787	663 236	477 167	265 699	221 735	280 042	3 119 666								
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	18,3	18,3	17,6	12,9	10,9	16,5	16,6								
Nettokustannukset oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	77	114	75	53	65	25	64								
7.28 Ostetun työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	6 567 197	3 562 262	2 028 793	840 620	2 507 149	237 831	15 733 852								
7.29 Ostetusta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	127 466	57 458	29 836	0	0	0	214 750								
7.30 Ostetun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	6 439 741	3 494 804	1 998 957	840 620	2 507 149	237 831	15 519 102								
7.31 Ostettuun työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	626 714	360 162	91 268	0	255 327	16 705	1 350 176								
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	9,7	10,3	4,6	0,0	10,2	7,0	8,7								
Nettokustannukset ostettua työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	83	95	93	53	55	42	76								
8 Kehitysvammahuollon muut palvelut															
8.1 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaita yhteensä	0	186	179	153	0	134	652								
8.2 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan suoritteita yhteensä	0	21 096	21 693	15 950	0	14 685	73 424								
8.3 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannukset, €	0	1 403 974	1 204 185	1 128 082	0	644 746	4 380 987								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiedot vuonna 2011	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Kommentit
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	
8.4 Muiden palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	4 533 291	1 945 642	2 217 726	1 731 822	749 232	1 185 346	12 363 059	
8.5 Muista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	32 734	26 315	0	26 749	5 989	0	91 787	
8.6 Muiden palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	4 500 557	1 919 327	2 217 726	1 705 073	743 243	1 185 346	12 271 272	
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	6.5	6.6	9.1	7.4	3.5	6.7	6.6	
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	2 381	2 123	3 080	2 057	911	1 491	2 061	
8.7 Muiden omien palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	3 934 018	1 774 877	2 192 701	1 497 265	222 428	994 246	10 615 535	
8.8 Muiden ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	566 539	170 765	250 025	237 996	743 243	191 100	2 159 668	
8.9 Muut palvelut -luokkaan sisältyvien palvelujen kuvaus								
8.9.1 Helsinki								
	Oma toiminta: tukihenkilötoiminta vammaisuusneuvola (terveyskeskus) Yksittäisiin palveluihin sisällytettävien toiminnan henkilöstö: palkat sivukuluneen, ei muita kustannuksia: sos.työntekijät, muu asiakastyö, sosiaaliohjaus, toimistotyö ja johdon kustannukset, kehittämisspalvelut. Ostopalvelut: leiritoiminta, kerhotoiminta, neuvolatoiminta.							
	Oma toiminta: koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, koululaisten lomatoiminta, poliikkineuvola (v. 2010 mukana ollut varhaiskuntoutus ja terapiat siirtyneet pois vammaisneuvolaan) Yksittäisiin palveluihin sisällytettävien toiminnan henkilöstö: mukana on vammaisneuvolaan hallinnon, sosiaalityön ja palveluohjauksen palkkakustannuksia Ostopalvelut: koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, poliikkineuvola							
8.9.2 Espoo								
	Oma toiminta: sivistystoimelle maksettavat iltapäivätoiminnan kustannukset. Avohuollon menoihin sisältyvät poliikkineuvola ja kotona hoidettavien kustannukset. Yksittäisiin palveluihin sisällytettävien toiminnan henkilöstö: hallintokulut (kehitysvammahuolto + osa pääliiköiden (3) ja joht.sos.työntek. palkkakustannuksista, osa avotyön ohjaajien palkkakustannuksista. Lääkärin kustannukset. Ostopalvelut: koululaisten ostopäivähoito.							
8.9.3 Vantaa								
	Oma toiminta: tutkimus- ja ohjausasiakkaat, tukihenkilötoiminta, koululaisten iltapäiväkerhotoiminta, koululaisten kesäkerhot, toimistotyö sekä muut yksilölliset erityispalvelut. Ostopalvelut: tutkimus- ja ohjausasiakkaat, erityisperhetyö, sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta ja jatko-opetus.							
8.9.4 Turku								
	Oma toiminta: . Yksittäisiin palveluihin sisällytettävien toiminnan henkilöstö: .50% henkilöstön palkasta: suunnittelupäällikkö, asiakasohjauspäällikkö, toimistosiihteri. 100% palkasta: 2 sosiaalityöntekijää, 2 kuntoutusohjaajaa, palvelusiihteri Ostopalvelut: .Leirit, kerhot, vanhempain ohjaus, perhelomitus, kehitysvammaisuusneuvolaan poliikkineuvola- ja avokäynnit ja puhelinkonsultaatio, taloudellinen tuki kotihoitoon järjestämiseksi.							
8.9.5 Tampere								
	Oma toiminta: . Yksittäisiin palveluihin sisällytettävien toiminnan henkilöstö: 2 sosiaalityöntekijää. Ostopalvelut: Tahkokankaan neuvola.							
8.9.6 Oulu								
9 Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto 31.12.								
9.1 Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat	1 076	503	382	467	512	383	3 323	
9.1.1 0-5-vuotiaat	56	49	25	22	38	24	214	
9.1.2 6-17-vuotiaat	363	248	192	224	220	232	1 479	
9.1.3 18-25-vuotiaat	273	138	98	99	98	69	775	
9.1.4 26-49-vuotiaat	237	66	57	97	127	46	630	
9.1.5 50-64-vuotiaat	112	2	8	19	25	12	178	
9.1.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	35	0	2	6	4	0	47	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
9.2 Itsenäisesti asuvat	0	0	0	30	26	58	104	218							
9.2.1 18–25-vuotiaat	..	0	0	2	6	2	18	28							
9.2.2 26–49-vuotiaat	..	0	0	13	17	28	48	106							
9.2.3 50–64-vuotiaat	..	0	0	13	2	22	27	64							
9.2.4 65-vuotiaat ja vanhemmat	..	0	0	2	1	6	11	20							
9.3 Tuetusti asuvat	114	27	34	33	46	94	46	348							
9.3.1 18–25-vuotiaat	11	2	11	2	14	14	1	41							
9.3.2 26–49-vuotiaat	52	15	20	21	53	24	185								
9.3.3 50–64-vuotiaat	42	9	3	10	22	14	100								
9.3.4 65-vuotiaat ja vanhemmat	9	1	0	0	5	7	22								
9.4 Perhehoidossa olevat	87	29	17	12	28	18	18	191							
9.4.1 0–5-vuotiaat	1	0	0	0	0	0	3	4							
9.4.2 6–17-vuotiaat	4	5	1	0	11	14	35								
9.4.3 18–25-vuotiaat	17	7	4	4	2	1	35								
9.4.4 26–49-vuotiaat	28	6	3	3	8	0	48								
9.4.5 50–64-vuotiaat	17	10	6	3	6	0	42								
9.4.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	20	1	3	2	1	0	27								
9.5 Asumisyksikössä asuvat	563	255	256	278	205	328	1 885								
9.5.1 0–5-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0								
9.5.2 6–17-vuotiaat	1	0	4	3	2	0	10								
9.5.3 18–25-vuotiaat	40	51	49	47	21	48	256								
9.5.4 26–49-vuotiaat	264	145	159	134	97	136	935								
9.5.5 50–64-vuotiaat	177	54	34	70	62	110	507								
9.5.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	81	5	10	24	23	34	177								
9.6 Laitoshoidossa olevat	243	50	47	125	106	52	623								
9.6.1 0–5-vuotiaat	2	2	0	0	1	1	6								
9.6.2 6–17-vuotiaat	24	4	3	9	7	10	57								
9.6.3 18–25-vuotiaat	14	5	7	13	9	2	50								
9.6.4 26–49-vuotiaat	97	23	30	46	47	15	258								
9.6.5 50–64-vuotiaat	79	14	5	45	32	20	195								
9.6.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	27	2	2	12	10	4	57								
Eri asumisluokissa olevat yhteensä	2 083	864	766	941	1 003	931	6 588								
Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat	1 076	503	382	467	512	383	3 323								
Itsenäisesti asuvat	0	0	30	26	58	104	218								
Tuetusti asuvat	114	27	34	33	94	46	348								
Perhehoidossa olevat	87	29	17	12	28	18	191								
Asumisyksikössä asuvat	563	255	256	278	205	328	1 885								
Laitoshoidossa olevat	243	50	47	125	106	52	623								
Eri asumisluokissa olevien jakautumien asumisluokoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat	51,7	58,2	49,9	49,6	51,0	41,1	50,4								
Itsenäisesti asuvat	0,0	0,0	3,9	2,8	5,8	11,2	3,3								
Tuetusti asuvat	5,5	3,1	4,4	3,5	9,4	4,9	5,3								
Perhehoidossa olevat	4,2	3,4	2,2	1,3	2,8	1,9	2,9								
Asumisyksikössä asuvat	27,0	29,5	33,4	29,5	20,4	35,2	28,6								
Laitoshoidossa olevat	11,7	5,8	6,1	13,3	10,6	5,6	9,5								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuonna 2011	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		Kommentit
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	
10 Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain muutosten (1.1.2011) nojalla vuoden aikana muuttaneet kehitysvammahuollon asiakkaat															
10.1 Kuntaan muuttaneiden kehitysvammahuollon asiakkaiden määrä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10.2 Kunnasta muuttaneiden kehitysvammahuollon asiakkaiden määrä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Erotus, Kuntaan muuttaneet - kunnasta muuttaneet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10.3 Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat tulot kehitysvammahuollon asiakkaista	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53 326	
10.4 Kotikuntalain ja ShL:n muutoksiin perustuvat menot kehitysvammahuollon asiakkaista	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Erotus, tulot - menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53 326	

Liite 3: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2007–2011

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Koko väestö 31.12.	2007	568 531	0,7	238 047	1,3	192 522	1,5	175 286	0,0	207 866	0,7	131 585	1,1	1 513 837	0,8
	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 419	1,5	175 582	0,2	209 547	0,8	133 550	1,5	1 530 227	1,1
	2009	583 350	1,5	244 330	1,1	197 636	1,1	176 087	0,3	211 507	0,9	139 133	4,2	1 552 043	1,4
	2010	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
	2011	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
Kehitysvammahuollon asiakkaat															
Kunnan kehitysvammaiset henkilöt	2007	1 978	3,8	777	-0,8	679	0,6	867	1,5	929	2,1	767	2,4	5 997	2,1
	2008	2 001	1,2	822	5,8	702	3,4	886	2,2	969	4,3	805	5,0	6 185	3,1
	2009	2 009	0,4	848	3,2	751	7,0	952	7,4	997	2,9	867	7,7	6 424	3,9
	2010	2 064	2,7	872	2,8	763	1,6	938	-1,5	1 001	0,4	889	2,5	6 527	1,6
	2011	2 108	2,1	904	3,7	780	2,2	945	0,7	1 016	1,5	931	4,7	6 684	2,4
Muutos 2007–2011, %		6,6	16,3	14,9	9,0	9,4	21,4	11,5							
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2007	1 652	1,9	777	-0,8	636	2,1	689	-0,1	748	-1,8	636	4,8	5 138	1,0
	2008	1 772	7,3	822	5,8	676	6,3	718	4,2	797	6,6	674	6,0	5 459	6,2
	2009	1 822	2,8	848	3,2	671	-0,7	797	11,0	787	-1,3	708	5,0	5 633	3,2
	2010	1 878	3,1	872	2,8	722	7,6	786	-1,4	822	4,4	772	9,0	5 852	3,9
	2011	1 890	0,6	904	3,7	720	-0,3	829	5,5	816	-0,7	795	3,0	5 954	1,7
Muutos 2007–2011, %		14,4	16,3	13,2	20,3	14,4	20,3	15,9							
Kunnan kehitysvammaisten osuus väestöstä	2007	0,35		0,33		0,35		0,49		0,45		0,58		0,40	
	2008	0,35		0,34		0,36		0,50		0,46		0,60		0,40	
	2009	0,34		0,35		0,38		0,54		0,47		0,62		0,41	
	2010	0,35		0,35		0,38		0,53		0,47		0,63		0,42	
	2011	0,35		0,36		0,38		0,53		0,47		0,65		0,42	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneitä asiakkaiden %-osuus kunnan kehitysvammaisista	2007	83,5		100,0		93,7		79,5		80,5		82,9		85,7	
	2008	88,6		100,0		96,3		81,0		82,2		83,7		88,3	
	2009	90,7		100,0		89,3		83,7		78,9		81,7		87,7	
	2010	91,0		100,0		94,6		83,8		82,1		86,8		89,7	
	2011	89,7		100,0		92,3		87,7		80,3		85,4		89,1	
Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset															
Kokonaiskustannukset (brutto)	2007	63 905 948	6,9	19 263 997	3,0	18 854 588	7,8	17 881 919	5,5	16 410 482	7,5	15 277 292	9,4	151 594 225	6,6
	2008	67 547 187	5,7	22 093 325	14,7	20 415 603	8,3	19 203 181	7,4	17 858 810	8,8	16 520 881	8,1	163 638 987	7,9
	2009	71 628 859	6,0	25 023 749	13,3	22 661 589	11,0	21 223 611	10,5	19 401 317	8,6	18 310 326	10,8	178 249 450	8,9
	2010	74 621 960	4,2	27 643 899	10,5	24 476 049	8,0	22 317 265	5,2	20 936 058	7,9	18 557 116	1,3	188 552 346	5,8
	2011	76 553 460	2,6	30 476 194	10,2	25 611 808	4,6	23 640 029	5,9	21 630 486	3,3	19 466 306	4,9	197 378 283	4,7
Muutos 2007–2011, %		19,8	58,2	35,8	32,2	31,8	27,4	30,2							
Myönnettyistä palveluista perityt asiakasmaksut	2007	4 598 497	6,9	781 585	2,7	853 916	11,2	459 686	0,5	0		1 128 147		7 821 830	9,3
	2008	5 575 891	21,3	843 446	7,9	1 052 586	23,3	519 686	13,1	0		1 082 290	-4,1	9 073 899	16,0
	2009	6 001 580	7,6	886 260	5,1	1 168 050	11,0	586 033	12,8	623 016		1 518 721	40,3	10 783 660	18,8
	2010	6 822 310	13,7	1 032 056	16,5	1 237 254	5,9	658 211	12,3	696 843	11,8	1 672 018	10,1	12 118 692	12,4
	2011	7 129 486	4,5	1 173 771	13,7	1 155 212	-6,6	561 599	-14,7	527 922	-24,2	1 670 239	-0,1	12 218 229	0,8
Asiakasmaksujen %-osuus bruttokustannuksista	2007	7,2		4,1		4,5		2,6		0,0		7,4		5,2	
	2008	8,3		3,8		5,2		2,7		0,0		6,6		5,5	
	2009	8,4		3,5		5,2		2,8		3,2		8,3		6,0	
	2010	9,1		3,7		5,1		2,9		3,3		9,0		6,4	
	2011	9,3		3,9		4,5		2,4		2,4		8,6		6,2	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2007	59 307 451	6,9	18 482 412	3,0	18 000 672	7,7	17 422 233	5,6	16 410 482	7,5	14 149 145	8,1	143 772 395	6,5
	2008	61 971 297	4,5	21 249 879	15,0	19 363 017	7,6	18 683 495	7,2	17 858 810	8,8	15 438 591	9,1	154 565 088	7,5
	2009	65 627 279	5,9	24 137 488	13,6	21 493 539	11,0	20 637 578	10,5	18 778 301	5,1	16 791 605	8,8	167 465 790	8,3
	2010	67 799 650	3,3	26 611 843	10,3	23 238 795	8,1	21 659 054	4,9	20 239 215	7,8	16 885 098	0,6	176 433 654	5,4
	2011	69 423 974	2,4	29 302 423	10,1	24 456 596	5,2	23 078 430	6,6	21 102 564	4,3	17 796 067	5,4	185 160 054	4,9
Muutos 2007–2011, %		17,1	58,5	35,9	32,5	28,6	25,8	28,8							
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti	2007	104		78		93		99		79		108		95	
	2008	108		88		99		106		85		116		101	
	2009	113		99		109		117		89		121		108	
	2010	115		107		116		122		95		119		112	
	2011	117		116		120		129		98		124		117	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti	2007	35 900	4,9	23 787	3,8	28 303	5,5	25 286	5,8	21 939	9,5	22 247	3,1	27 982	5,4
	2008	34 973	-2,6	25 851	8,7	28 644	1,2	26 022	2,9	22 408	2,1	22 906	3,0	28 314	1,2
	2009	36 019	3,0	28 464	10,1	32 032	11,8	25 894	-0,5	23 861	6,5	23 717	3,5	29 729	5,0
	2010	36 102	0,2	30 518	7,2	32 187	0,5	27 556	6,4	24 622	3,2	21 872	-7,8	30 149	1,4
	2011	36 732	1,7	32 414	6,2	33 967	5,5	27 839	1,0	25 861	5,0	22 385	2,3	31 098	3,1

	Vuosi	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon asiakkaat	2007	452	0,4	122	-3,2	85	-5,6	176	2,9	182	-4,7	240	1,7	1 257	-0,6
	2008	438	-3,1	135	10,7	79	-7,1	178	1,1	181	-0,5	234	-2,5	1 245	-1,0
	2009	411	-6,2	123	-8,9	80	1,3	177	-0,6	184	1,7	328	40,2	1 303	4,7
	2010	372	-9,5	146	18,7	81	1,3	176	-0,6	182	-1,1	309	-5,8	1 266	-2,8
	2011	347	-6,7	111	-24,0	72	-11,1	171	-2,8	162	-11,0	313	1,3	1 176	-7,1
Muutos 2007–2011, %		-23,2		-9,0		-15,3		-2,8		-11,0		30,4		-6,4	
Laitoshoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2007	27,4		15,7		13,4		25,5		24,3		37,7		24,5	
	2008	24,7		16,4		11,7		24,8		22,7		34,7		22,8	
	2009	22,6		14,5		11,9		22,2		23,4		46,3		23,1	
	2010	19,8		16,7		11,2		22,4		22,1		40,0		21,6	
	2011	18,4		12,3		10,0		20,6		19,9		39,4		19,8	
Joista lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2007	135	5,5	64	0,0	28	-3,4	48	-2,0	55	-9,8	173	36,2	503	9,8
	2008	122	-9,6	76	18,8	27	-3,6	48	0,0	53	-3,6	164	-5,2	490	-2,6
	2009	107	-12,3	64	-15,8	28	3,7	44	-8,3	55	3,8	259	57,9	557	13,7
	2010	90	-15,9	86	34,4	28	0,0	40	-9,1	60	9,1	246	-5,0	550	-1,3
	2011	75	-16,7	65	-24,4	23	-17,9	49	22,5	42	-30,0	261	6,1	515	-6,4
Muutos 2007–2011, %		-44,4		1,6		-17,9		2,1		-23,6		50,9		2,4	
Joista pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2007	317	-1,6	58	-6,5	57	-6,6	128	4,9	127	-2,3	67	-38,5	754	-6,5
	2008	316	-0,3	59	1,7	52	-8,8	130	1,6	128	0,8	70	4,5	755	0,1
	2009	304	-3,8	59	0,0	52	0,0	133	2,3	129	0,8	69	-1,4	746	-1,2
	2010	287	-5,6	60	1,7	53	1,9	136	2,3	122	-5,4	63	-8,7	716	-4,0
	2011	277	-3,5	61	1,7	49	-7,5	132	-2,9	120	-1,6	52	-17,5	691	-3,5
Muutos 2007–2011, %		-12,6		5,2		-14,0		3,1		-5,5		-22,4		-8,4	
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaiden %-osuus laitoshoidon asiakkaista	2007	29,9		52,5		32,9		27,3		30,2		72,1		40,0	
	2008	27,9		56,3		34,2		27,0		29,3		70,1		39,4	
	2009	26,0		52,0		35,0		24,9		29,9		79,0		42,7	
	2010	24,2		58,9		34,6		22,7		33,0		79,6		43,4	
	2011	21,6		58,6		31,9		28,7		25,9		83,4		43,8	
Laitoshoidon käyttöpäivät	2007	117 390	0,2	21 422	-1,5	19 193	-13,2	47 192	3,5	46 792	0,9	26 769	-11,4	278 758	-1,6
	2008	112 788	-3,9	23 861	11,4	19 332	0,7	47 658	1,0	47 786	2,1	26 693	-0,3	278 118	-0,2
	2009	103 095	-8,6	24 541	2,8	18 954	-2,0	46 797	-1,8	48 110	0,7	25 516	-4,4	267 013	-4,0
	2010	99 661	-3,3	23 563	-4,0	19 011	0,3	48 173	2,9	47 179	-1,9	22 701	-11,0	260 288	-2,5
	2011	95 901	-3,8	22 346	-5,2	18 141	-4,6	47 678	-1,0	39 753	-15,7	20 355	-10,3	244 174	-6,2
Muutos 2007–2011, %		-18,3		4,3		-5,5		1,0		-15,0		-24,0		-12,4	
Joista lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäivät	2007	5 498	-9,1	3 159	6,9	1 567	17,6	1 889	6,7	3 487	-8,4	3 021	19,0	18 621	0,9
	2008	5 433	-1,2	4 495	42,3	1 221	-22,1	2 059	9,0	3 523	1,0	1 883	-37,7	18 614	0,0
	2009	3 975	-26,8	4 204	-6,5	985	-19,3	2 117	2,8	3 497	-0,7	2 466	31,0	17 244	-7,4
	2010	3 993	0,5	4 471	6,4	1 235	25,4	2 724	28,7	4 325	23,7	2 907	17,9	19 655	14,0
	2011	4 168	4,4	3 579	-20,0	1 029	-16,7	2 370	-13,0	3 186	-26,3	3 856	32,6	18 188	-7,5
Muutos 2007–2011, %		-24,2		13,3		-34,3		25,5		-8,6		27,6		-2,3	
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäivien %-osuus laitoshoidon käyttöpäivistä	2007	4,7		14,7		8,2		4,0		7,5		11,3		6,7	
	2008	4,8		18,8		6,3		4,3		7,4		7,1		6,7	
	2009	3,9		17,1		5,2		4,5		7,3		9,7		6,5	
	2010	4,0		19,0		6,5		5,7		9,2		12,8		7,6	
	2011	4,3		16,0		5,7		5,0		8,0		18,9		7,4	
Laitoshoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2007	260	-0,3	176	1,7	226	-8,0	268	0,6	257	5,9	112	-12,9	222	-1,0
	2008	258	-0,8	177	0,7	245	8,4	268	-0,1	264	2,7	114	2,3	223	0,7
	2009	251	-2,6	200	12,9	237	-3,2	264	-1,3	261	-1,0	78	-31,8	205	-8,3
	2010	268	6,8	161	-19,1	235	-0,9	274	3,5	259	-0,9	73	-5,6	206	0,3
	2011	276	3,2	201	24,7	252	7,4	279	1,9	245	-5,3	65	-11,5	208	1,0
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2007	41	-13,8	49	6,9	56	21,8	39	8,9	63	1,6	17	-12,6	37	-8,1
	2008	45	9,3	59	19,8	45	-19,2	43	9,0	66	4,8	11	-34,2	38	2,6
	2009	37	-16,6	66	11,1	35	-22,2	48	12,2	64	-4,3	10	-17,1	31	-18,5
	2010	44	19,4	52	-20,9	44	25,4	68	41,5	72	13,4	12	24,1	36	15,4
	2011	56	25,3	55	5,9	45	1,4	48	-29,0	76	5,2	15	25,0	35	-1,2
Laitoshoidon nettokustannukset euroa	2007	23 450 704	5,5	3 769 449	-2,4	3 160 314	-3,5	8 128 321	6,4	8 244 741	7,4	5 159 100	-2,5	51 912 629	3,9
	2008	23 593 166	0,6	4 516 156	19,8	3 420 770	8,2	8 554 905	5,2	8 949 878	8,6	5 633 956	9,2	54 668 831	5,3
	2009	23 130 594	-2,0	5 521 152	22,3	4 305 578	25,9	9 243 577	8,1	8 895 526	-0,6	5 897 326	4,7	56 993 752	4,3
	2010	22 852 334	-1,2	5 325 222	-3,5	4 182 252	-2,9	9 375 416	1,4	9 974 213	12,1	5 479 596	-7,1	57 189 033	0,3
	2011	23 047 052	0,9	5 575 824	4,7	4 126 258	-1,3	9 738 869	3,9	8 675 742	-13,0	4 988 170	-9,0	56 151 915	-1,8
Muutos 2007–2011, %		-1,7		47,9		30,6		19,8		5,2		-3,3		8,2	
Laitoshoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n kokonais-kustannuksista	2007	39,5		20,4		17,6		46,7		50,2		36,5		36,1	
	2008	38,1		21,3		17,7		45,8		50,1		36,5		35,4	
	2009	35,2		22,9		20,0		44,8		47,4		35,1		34,0	
	2010	33,7		20,0		18,0		43,3		49,3		32,5		32,4	
	2011	33,2		19,0		16,9		42,2		41,1		28,0		30,3	
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti	2007	51 882	5,0	30 897	0,8	37 180	2,2	46 184	3,4	45 301	12,8	21 496	-4,1	41 299	4,5
	2008	53 866	3,8	33 453	8,3	43 301	16,5	48 061	4,1	49 447	9,2	24 077	12,0	43 911	6,3
	2009	56 279	4,5	44 887	34,2	53 820	24,3	52 224	8,7	48 345	-2,2	17 980	-25,3	43 740	-0,4
	2010	61 431	9,2	36 474	-18,7	51 633	-4,1	53 269	2,0	54 803	13,4	17 733	-1,4	45 173	3,3
	2011	66 418	8,1	50 233	37,7	57 309	11,0	56 952	6,9	53 554	-2,3	15 937	-10,1	47 748	5,7
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohden	2007	200	5,3	176	-0,9	165	11,1	172	2,8	176	6,5	193	10,0	186	5,5
	2008	209	4,7	189	7,6	177	7,5	180	4,2	187	6,3	211	9,5	197	5,6
	2009	224	7,3	225	18,9	227	28,4	198	10,0	185	-1,3	231	9,5	213	8,6
	2010	229	2,2	226	0,5	220	-3,2	195	-1,5	211	14,3	241	4,4	220	2,9
	2011	240	4,8	250	10,4	227	3,4	204	5,0	218	3,2	245	1,5	230	4,7

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2007	139	-4,8	130	18,2	98	-16,9	26	-27,8	27	-27,0	8	14,3	428	-5,7
	2008	140	0,7	127	-2,3	102	4,1	23	-11,5	34	25,9	9	12,5	435	1,6
	2009	137	-2,1	118	-7,1	108	5,9	24	4,3	24	-29,4	4	-55,6	415	-4,6
	2010	142	3,6	101	-14,4	99	-8,3	34	41,7	24	0,0	2	-50,0	402	-3,1
	2011	139	-2,1	107	5,9	99	0,0	32	-5,9	27	12,5	1	-50,0	405	0,7
	Muutos 2007–2011, %		0,0		-17,7		1,0		23,1			0,0		-87,5	
Joista lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat	2007	53	-14,5	92	24,3	80	-19,2	12	-40,0	8	-50,0	3	50,0	248	-9,2
	2008	48	-9,4	90	-2,2	80	0,0	11	-8,3	9	12,5	5	66,7	243	-2,0
	2009	49	2,1	91	1,1	89	11,3	12	9,1	10	11,1	4	-20,0	255	4,9
	2010	51	4,1	72	-20,9	80	-10,1	22	83,3	10	0,0	2	-50,0	237	-7,1
	2011	49	-3,9	74	2,8	80	0,0	20	-9,1	10	0,0	1	-50,0	234	-1,3
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2007	8,4		16,7		15,4		3,8		3,6		1,3		8,3	
	2008	7,9		15,5		15,1		3,2		4,3		1,3		8,0	
	2009	7,5		13,9		16,1		3,0		3,0		0,6		7,4	
	2010	7,6		11,6		13,7		4,3		2,9		0,3		6,9	
	2011	7,4		11,8		13,8		3,9		3,3		0,1		6,8	
	Muutos 2007–2011, %														
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaiden %-osuus perhehoidon asiakkaista	2007	38,1		70,8		81,6		46,2		29,6		37,5		57,9	
	2008	34,3		70,9		78,4		47,8		26,5		55,6		55,9	
	2009	35,8		77,1		82,4		50,0		41,7		100,0		61,4	
	2010	35,9		71,3		80,8		64,7		41,7		100,0		59,0	
	2011	35,3		69,2		80,8		62,5		37,0		100,0		57,8	
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon käyttöpäivät	2007	32 292	-2,0	14 271	7,5	8 727	-0,6	5 218	-12,9	6 440	-11,6	1 720	-8,6	68 668	-2,1
	2008	33 507	3,8	12 719	-10,9	9 015	3,3	5 115	-2,0	5 107	-20,7	779	-54,7	66 242	-3,5
	2009	33 356	-0,5	11 307	-11,1	9 760	8,3	5 069	-0,9	4 890	-4,2	11	-98,6	64 393	-2,8
	2010	33 421	0,2	11 237	-0,6	9 128	-6,5	5 148	1,6	4 980	1,8	153	1 290,9	64 067	-0,5
	2011	33 231	-0,6	11 013	-2,0	8 700	-4,7	5 042	-2,1	5 883	18,1	23	-85,0	63 892	-0,3
	Muutos 2007–2011, %		2,9		-22,8		-0,3		-3,4		-8,6		-98,7		-7,0
Joista lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivät	2007	1 172	-22,4	1 506	6,4	2 690	-2,2	667	-3,2	243	-29,4	71	-20,2	6 349	-6,6
	2008	1 493	27,4	1 400	-7,0	2 513	-6,6	754	13,0	216	-11,1	175	146,5	6 551	3,2
	2009	1 446	-3,1	1 553	10,9	2 831	12,7	777	3,1	258	19,4	11	-93,7	6 876	5,0
	2010	1 427	-1,3	1 593	2,6	2 547	-10,0	790	1,7	235	-8,9	153	1 290,9	6 745	-1,9
	2011	1 336	-6,4	1 679	5,4	2 119	-16,8	743	-5,9	204	-13,2	23	-85,0	6 104	-9,5
	Muutos 2007–2011, %														
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivien %-osuus perhehoidon käyttöpäivistä	2007	3,6		10,6		30,8		12,8		3,8		4,1		9,2	
	2008	4,5		11,0		27,9		14,7		4,2		22,5		9,9	
	2009	4,3		13,7		29,0		15,3		5,3		100,0		10,7	
	2010	4,3		14,2		27,9		15,3		4,7		100,0		10,5	
	2011	4,0		15,2		24,4		14,7		3,5		100,0		9,6	
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon käyttöpäivä asiakasta kohti	2007	232	2,9	110	-9,1	89	19,7	201	20,6	239	21,2	215	-20,0	160	3,8
	2008	239	3,0	100	-8,8	88	-0,8	222	10,8	150	-37,0	87	-59,7	152	-5,1
	2009	243	1,7	96	-4,3	90	2,2	211	-5,0	204	35,6	3	-96,8	155	1,9
	2010	235	-3,3	111	16,1	92	2,0	151	-28,3	208	1,8	77	2 681,8	159	2,7
	2011	239	1,6	103	-7,5	88	-4,7	158	4,1	218	5,0	23	-69,9	158	-1,0
	Muutos 2007–2011, %														
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivä lyhytaikaista asiakasta kohti	2007	22		16		34		56		30		24		26	
	2008	31		16		31		69		24		35		27	
	2009	30		17		32		65		26		3		27	
	2010	28		22		32		36		24		77		28	
	2011	27		23		26		37		20		23		26	
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon nettokustannukset	2007	1 718 545	-0,1	870 130	4,2	462 451	-4,6	174 445	-15,9	272 667	6,9	61 707	10,6	3 559 945	0,0
	2008	1 748 270	1,7	870 651	0,1	491 126	6,2	157 369	-9,8	226 868	-16,8	36 549	-40,8	3 530 833	-0,8
	2009	1 828 522	4,6	818 664	-6,0	506 260	3,1	190 312	20,9	167 325	-26,2	1 325	-96,4	3 512 408	-0,5
	2010	1 943 131	6,3	791 752	-3,3	419 804	-17,1	215 317	13,1	166 495	-0,5	7 252	447,5	3 543 751	0,9
	2011	1 897 318	-2,4	737 199	-6,9	425 419	1,3	202 503	-6,0	108 215	-35,0	3 030	-58,2	3 373 684	-4,8
	Muutos 2007–2011, %		10,4		-15,3		-8,0		16,1		-60,3		-95,1		-5,2
Perhehoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2007	2,9		4,7		2,6		1,0		1,7		0,4		2,5	
	2008	2,8		4,1		2,5		0,8		1,3		0,2		2,3	
	2009	2,8		3,4		2,4		0,9		0,9		0,0		2,1	
	2010	2,9		3,0		1,8		1,0		0,8		0,0		2,0	
	2011	2,7		2,5		1,7		0,9		0,5		0,0		1,8	
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon nettokustannukset asiakasta kohti	2007	12 364	5,0	6 693	-11,9	4 719	14,9	6 709	16,5	10 099	46,5	7 713	-3,3	8 318	6,1
	2008	12 488	1,0	6 856	2,4	4 815	2,0	6 842	2,0	6 673	-33,9	4 061	-47,4	8 117	-2,4
	2009	13 347	6,9	6 938	1,2	4 688	-2,6	7 930	15,9	6 972	4,5	331	-91,8	8 464	4,3
	2010	13 684	2,5	7 839	13,0	4 240	-9,5	6 333	-20,1	6 937	-0,5	3 626	995,0	8 815	4,2
	2011	13 650	-0,3	6 890	-12,1	4 297	1,3	6 328	-0,1	4 008	-42,2	3 030	-16,4	8 330	-5,5
	Muutos 2007–2011, %														
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2007	53	2,0	61	-3,1	53	-4,0	33	-3,4	42	20,9	36	21,0	52	2,2
	2008	52	-2,0	68	12,3	54	2,8	31	-8,0	44	4,9	47	30,8	53	2,8
	2009	55	5,1	72	5,8	52	-4,8	38	-22,0	34	-23,0	120	156,7	55	2,3
	2010	58	6,1	70	-2,7	46	-11,3	42	11,4	33	-2,3	47	-60,6	55	1,4
	2011	57	-1,8	67	-5,0	49	6,3	40	-4,0	18	-45,0	132	177,9	53	-4,5
	Muutos 2007–2011, %														

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen asiakkaat	2007	770	7,4	379	16,6	331	-0,6	311	4,7	288	-2,7	351	21,5	2 430	7,7
	2008	793	3,0	413	9,0	337	1,8	335	7,7	311	8,0	350	-0,3	2 539	4,5
	2009	878	10,7	399	-3,4	349	3,6	355	6,0	309	-0,6	365	4,3	2 655	4,6
	2010	898	2,3	434	8,8	370	6,0	388	9,3	313	1,3	327	-10,4	2 730	2,8
	2011	943	5,0	478	10,1	409	10,5	394	1,5	364	16,3	348	6,4	2 936	7,5
Muutos 2007–2011, %		22,5		26,1		23,6		26,7		26,4		-0,9		20,8	
Joista lyhytaikaisten asumispalvelujen asiakkaat	2007	160	0,6	151	4,9	114	0,0	87	-12,1	70	-11,4	66	144,4	648	4,2
	2008	188	17,5	187	23,8	109	-4,4	100	14,9	70	0,0	27	-59,1	681	5,1
	2009	245	30,3	166	-11,2	107	-1,8	114	14,0	47	-32,9	48	77,8	727	6,8
	2010	253	3,3	196	18,1	105	-1,9	119	4,4	28	-40,4	27	-43,8	728	0,1
	2011	259	2,4	227	15,8	121	15,2	114	-4,2	59	110,7	31	14,8	811	11,4
Asumispalvelujen asiakkaiden %-osuus kaikista KvH:n asiakkaista	2007	46,6		48,8		52,0		45,1		38,5		55,2		47,3	
	2008	44,8		50,2		49,9		46,7		39,0		51,9		46,5	
	2009	48,2		47,1		52,0		44,5		39,3		51,6		47,1	
	2010	47,8		49,8		51,2		49,4		38,1		42,4		46,7	
	2011	49,9		52,9		56,8		47,5		44,6		43,8		49,3	
Lyhytaikaisten asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2007	20,8		39,8		34,4		28,0		24,3		18,8		26,7	
	2008	23,7		45,3		32,3		29,9		22,5		7,7		26,8	
	2009	27,9		41,6		30,7		32,1		15,2		13,2		27,4	
	2010	28,2		45,2		28,4		30,7		8,9		8,3		26,7	
	2011	27,5		47,5		29,6		28,9		16,2		8,9		27,6	
Asumispalvelujen käyttöpäivät	2007	223 172	5,4	80 359	15,7	78 836	7,0	81 224	4,6	78 100	3,4	101 987	8,7	643 678	6,9
	2008	226 152	1,3	82 189	2,3	80 734	2,4	84 161	3,6	83 254	6,6	101 946	0,0	658 436	2,3
	2009	239 696	6,0	84 863	3,3	87 772	8,7	92 267	9,6	84 653	1,7	114 051	11,9	703 302	6,8
	2010	243 362	1,5	91 140	7,4	92 994	5,9	97 496	5,7	93 114	10,0	121 351	6,4	739 457	5,1
	2011	251 122	3,2	102 176	12,1	101 262	8,9	104 096	6,8	102 548	10,1	127 782	5,3	788 986	6,7
Muutos 2007–2011, %		12,5		27,1		28,4		28,2		31,3		25,3		22,6	
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2007	6 693	-17,8	4 103	9,2	5 022	13,1	2 706	-4,3	1 157	-4,2	1 637	-0,5	21 318	-3,2
	2008	6 612	-1,2	4 203	2,4	3 788	-24,6	3 043	12,5	1 459	26,1	1 368	-16,4	20 473	-4,0
	2009	9 000	36,1	5 480	30,4	4 425	16,8	3 274	7,6	772	-47,1	1 478	8,0	24 429	19,3
	2010	8 733	-3,0	7 187	31,1	3 038	-31,3	2 991	-8,6	584	-24,4	1 448	-2,0	23 981	-1,8
	2011	8 957	2,6	6 684	-7,0	3 366	10,8	2 619	-12,4	592	1,4	1 593	10,0	23 811	-0,7
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2007	3,0		5,1		6,4		3,3		1,5		1,6		3,3	
	2008	2,9		5,1		4,7		3,6		1,8		1,3		3,1	
	2009	3,8		6,5		5,0		3,5		0,9		1,3		3,5	
	2010	3,6		7,9		3,3		3,1		0,6		1,2		3,2	
	2011	3,6		6,5		3,3		2,5		0,6		1,2		3,0	
Asumispalvelujen käyttöpäivät asiakasta kohti	2007	290	-1,9	212	-0,8	238	7,6	261	-0,2	271	6,3	291	-10,5	265	-0,7
	2008	285	-1,6	199	-6,1	240	0,6	251	-3,8	268	-1,3	291	0,2	259	-2,1
	2009	273	-4,3	213	6,9	251	5,0	260	3,5	274	2,3	312	7,3	265	2,1
	2010	271	-0,7	210	-1,3	251	-0,1	251	-3,3	297	8,6	371	18,8	271	2,3
	2011	266	-1,7	214	1,8	248	-1,5	264	5,1	282	-5,3	367	-1,1	269	-0,8
Asumispalvelujen käyttöpäivät lyhytaikaista asiakasta kohti	2007	42		27		44		31		17		25		33	
	2008	35		22		35		30		21		51		30	
	2009	37		33		41		29		16		31		34	
	2010	35		37		29		25		21		54		33	
	2011	35		29		28		23		10		51		29	
Asumispalvelujen nettokustannukset	2007	19 489 501	5,0	7 786 385	6,0	8 594 789	12,4	6 354 677	6,6	3 974 565	7,1	6 439 344	19,8	52 639 261	8,3
	2008	21 629 235	11,0	8 613 765	10,6	9 421 051	9,6	7 142 000	12,4	4 486 232	12,9	7 199 951	11,8	58 492 234	11,1
	2009	24 466 316	13,1	9 907 255	15,0	10 657 664	13,1	7 504 398	5,1	4 846 188	8,0	8 068 521	12,1	65 450 341	11,9
	2010	25 826 473	5,6	11 807 651	19,2	12 078 008	13,3	7 730 363	3,0	5 375 526	10,9	8 431 232	4,5	71 249 253	8,9
	2011	26 900 080	4,2	13 943 049	18,1	12 980 793	7,5	8 538 260	10,5	7 040 215	31,0	9 682 300	14,8	79 084 697	11,0
Muutos 2007–2011, %		38,0		79,1		51,0		34,4		77,1		50,4		50,2	
Asumispalvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2007	32,9		42,1		47,7		36,5		24,2		45,5		36,6	
	2008	34,9		40,5		48,7		38,2		25,1		46,6		37,8	
	2009	37,3		41,0		49,6		36,4		25,8		48,1		39,1	
	2010	38,1		44,4		52,0		35,7		26,6		49,9		40,4	
	2011	38,7		47,6		53,1		37,0		33,4		54,4		42,7	
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti	2007	25 311	-2,3	20 545	-9,1	25 966	13,1	20 433	1,8	13 801	10,1	18 346	-1,4	21 662	0,6
	2008	27 275	7,8	20 857	1,5	27 956	7,7	21 319	4,3	14 425	4,5	20 571	12,1	23 038	6,3
	2009	27 866	2,2	24 830	19,1	30 538	9,2	21 139	-0,8	15 683	8,7	22 106	7,5	24 652	7,0
	2010	28 760	3,2	27 207	9,6	32 643	6,9	19 924	-5,8	17 174	9,5	25 784	16,6	26 099	5,9
	2011	28 526	-0,8	29 170	7,2	31 738	-2,8	21 671	8,8	19 341	12,6	27 823	7,9	26 936	3,2
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2007	87	-0,4	97	-8,4	109	5,1	78	2,0	51	3,6	63	10,2	82	1,3
	2008	96	9,5	105	8,2	117	7,0	85	8,5	54	5,9	71	11,9	89	8,6
	2009	102	6,7	117	11,4	121	4,1	81	-4,2	57	6,2	71	0,2	93	4,8
	2010	106	4,0	130	11,0	130	7,0	79	-2,5	58	0,8	69	-1,8	96	3,5
	2011	107	0,9	136	5,3	128	-1,3	82	3,4	69	18,9	76	9,1	100	4,0

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Autettu asuminen															
Autetun asumisen asiakkaat	2007	496	8,5	268	9,8	290	4,3	211	15,9	155	-5,5	223	18,0	1 643	8,5
	2008	513	3,4	313	16,8	278	-4,1	233	10,4	163	5,2	242	8,5	1 742	6,0
	2009	606	18,1	298	-4,8	289	4,0	243	4,3	161	-1,2	243	0,4	1 840	5,6
	2010	642	5,9	322	8,1	307	6,2	261	7,4	144	-10,6	250	2,9	1 926	4,7
	2011	672	4,7	413	28,3	333	8,5	272	4,2	206	43,1	278	11,2	2 174	12,9
Muutos 2007–2011, %		35,5		54,1		14,8		28,9		32,9		24,7		32,3	
Joista lyhytaikaiset autetun asumisen asiakkaat	2007	137	-0,7	138	6,2	125	11,6	87	-11,2	62	-12,7	56	115,4	605	5,2
	2008	170	24,1	179	29,7	108	-13,6	100	14,9	66	6,5	20	-64,3	643	6,3
	2009	219	28,8	152	-15,1	104	-3,7	111	11,0	44	-33,3	37	85,0	667	3,7
	2010	236	7,8	184	21,1	104	0,0	118	6,3	27	-38,6	27	-27,0	696	4,3
	2011	241	2,1	220	19,6	121	16,3	109	-7,6	59	118,5	31	14,8	781	12,2
Autetun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2007	64,4		70,7		87,6		67,8		53,8		63,5		67,6	
	2008	64,7		75,8		82,5		69,6		52,4		69,1		68,6	
	2009	69,0		74,7		82,8		68,5		52,1		66,6		69,3	
	2010	71,5		74,2		83,0		67,3		46,0		76,5		70,5	
	2011	71,3		86,4		81,4		69,0		56,6		79,9		74,0	
Autetun asumisen käyttöpäivät	2007	127 687	6,0	47 491	20,4	60 869	7,8	45 021	7,9	32 941	4,0	61 246	11,6	375 255	8,9
	2008	129 077	1,1	49 700	4,7	63 236	3,9	47 725	6,0	34 770	5,6	61 631	0,6	386 139	2,9
	2009	142 594	10,5	53 083	6,8	67 067	6,1	52 706	10,4	34 726	-0,1	74 577	21,0	424 753	10,0
	2010	150 393	5,5	59 419	11,9	71 548	6,7	53 609	1,7	39 259	13,1	77 108	3,4	451 336	6,3
	2011	157 335	4,6	68 102	14,6	76 485	6,9	57 602	7,4	47 776	21,7	86 841	12,6	494 141	9,5
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2007	5 478	-23,9	3 413	4,6	4 994	14,3	2 706	-2,8	1 038	-5,1	1 398	-11,2	19 027	-6,2
	2008	5 873	7,2	3 904	14,4	4 880	-2,3	3 043	12,5	1 290	24,3	1 175	-16,0	20 165	6,0
	2009	7 891	34,4	4 967	27,2	4 281	-12,3	3 093	1,6	745	-42,2	1 441	22,6	22 418	11,2
	2010	7 867	-0,3	6 755	36,0	3 026	-29,3	2 923	-5,5	579	-22,3	1 448	0,5	22 598	0,8
	2011	8 147	3,6	6 536	-3,2	3 366	11,2	2 619	-10,4	592	2,2	1 593	10,0	22 853	1,1
Autetun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2007	57,2		59,1		77,2		55,4		42,2		60,1		58,3	
	2008	57,1		60,5		78,3		56,7		41,8		60,5		58,6	
	2009	59,5		62,6		76,4		57,1		41,0		65,4		60,4	
	2010	61,8		65,2		76,9		55,0		42,2		63,5		61,0	
	2011	62,7		66,7		75,5		55,3		46,6		68,0		62,6	
Lyhytaikaisen autetun asumisen käyttöpäivien %-osuus autetun asumisen käyttöpäivistä	2007	4,3		7,2		8,2		6,0		3,2		2,3		5,1	
	2008	4,5		7,9		7,7		6,4		3,7		1,9		5,2	
	2009	5,5		9,4		6,4		5,9		2,1		1,9		5,3	
	2010	5,2		11,4		4,2		5,5		1,5		1,9		5,0	
	2011	5,2		9,6		4,4		4,5		1,2		1,8		4,6	
Autetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2007	257	-2,3	177	9,6	210	3,3	213	-6,9	213	10,1	275	-5,4	228	0,3
	2008	252	-2,3	159	-10,4	227	8,4	205	-4,0	213	0,4	255	-7,3	222	-2,9
	2009	235	-6,5	178	12,2	232	2,0	217	5,9	216	1,1	307	20,5	231	4,1
	2010	234	-0,4	185	3,6	233	0,4	205	-5,3	273	26,4	308	0,5	234	1,5
	2011	234	-0,1	165	-10,6	230	-1,4	212	3,1	232	-14,9	312	1,3	227	-3,0
Autetun asumisen nettokustannukset	2007	15 004 757	7,6	5 969 739	2,2	7 601 609	14,0	5 185 684	9,7	2 919 511	8,8	5 643 602	18,4	42 324 901	9,5
	2008	16 143 530	7,6	6 937 471	16,2	8 360 954	10,0	5 679 114	9,5	3 340 488	14,4	6 364 451	12,8	46 826 007	10,6
	2009	18 997 574	17,7	8 182 216	17,9	9 425 583	12,7	6 026 547	6,1	3 610 295	8,1	7 207 987	13,3	53 450 202	14,1
	2010	20 629 989	8,6	9 807 707	19,9	10 795 099	14,5	6 307 906	4,7	4 112 606	13,9	7 642 130	6,0	59 295 437	10,9
	2011	21 476 693	4,1	11 959 921	21,9	11 702 863	8,4	6 778 544	7,5	5 702 115	38,6	8 842 533	15,7	66 462 669	12,1
Muutos 2007–2011, %		43,1		100,3		54,0		30,7		95,3		56,7		57,0	
Autetun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2007	77,0		76,7		88,4		81,6		73,5		87,6		80,4	
	2008	74,6		80,5		88,7		79,5		74,5		88,4		80,1	
	2009	77,6		82,6		88,4		80,3		74,5		89,3		81,7	
	2010	79,9		83,1		89,4		81,6		76,5		90,6		83,2	
	2011	79,8		85,8		90,2		79,4		81,0		91,3		84,0	
Autetun asumisen nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2007	25,3		32,3		42,2		29,8		17,8		39,9		29,4	
	2008	26,1		32,6		43,2		30,4		18,7		41,2		30,3	
	2009	28,9		33,9		43,9		29,2		19,2		42,9		31,9	
	2010	30,4		36,9		46,5		29,1		20,3		45,3		33,6	
	2011	30,9		40,8		47,9		29,4		27,0		49,7		35,9	
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2007	30 252	-0,9	22 275	-6,9	26 212	9,3	24 577	-5,4	18 836	15,1	25 308	0,3	25 761	0,9
	2008	31 469	4,0	22 164	-0,5	30 075	14,7	24 374	-0,8	20 494	8,8	26 299	3,9	26 881	4,3
	2009	31 349	-0,4	27 457	23,9	32 614	8,4	24 801	1,8	22 424	9,4	29 662	12,8	29 049	8,1
	2010	32 134	2,5	30 459	10,9	35 163	7,8	24 168	-2,5	28 560	27,4	30 569	3,1	30 787	6,0
	2011	31 959	-0,5	28 959	-4,9	35 144	-0,1	24 921	3,1	27 680	-3,1	31 808	4,1	30 572	-0,7
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2007	118	1,5	126	-15,1	125	5,8	115	1,7	89	4,6	92	6,1	113	0,6
	2008	125	6,4	140	11,0	132	5,9	119	3,3	96	8,4	103	12,1	121	7,5
	2009	133	6,5	154	10,4	141	6,3	114	-3,9	104	8,2	97	-6,4	126	3,8
	2010	137	3,0	165	7,1	151	7,4	118	2,9	105	0,8	99	2,5	131	4,4
	2011	137	-0,5	176	6,4	153	1,4	118	0,0	119	13,9	102	2,7	135	2,4

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Ohjattu asuminen															
Ohjatun asumisen asiakkaat	2007	218	5,8	81	47,3	44	-2,2	87	-4,4	74	-5,1	73	35,2	577	9,1
	2008	211	-3,2	70	-13,6	49	11,4	88	1,1	76	2,7	71	-2,7	565	-2,1
	2009	216	2,4	78	11,4	50	2,0	96	9,1	74	-2,6	89	25,4	603	6,7
	2010	223	3,2	80	2,6	52	4,0	93	-3,1	73	-1,4	71	-20,2	592	-1,8
	2011	194	-13,0	81	1,3	44	-15,4	96	3,2	71	-2,7	70	-1,4	556	-6,1
Ohjatun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2007	28,3		21,4		13,3		28,0		25,7		20,8		23,7	
	2008	26,6		16,9		14,5		26,3		24,4		20,3		22,3	
	2009	24,6		19,5		14,3		27,0		23,9		24,4		22,7	
	2010	24,8		18,4		14,1		24,0		23,3		21,7		21,7	
	2011	20,6		16,9		10,8		24,4		19,5		20,1		18,9	
Ohjatun asumisen käyttöpäivät	2007	65 275	2,8	22 224	14,9	14 682	8,0	30 317	1,8	24 718	-2,6	21 973	0,5	179 189	3,3
	2008	66 521	1,9	21 690	-2,4	15 075	2,7	31 626	4,3	24 989	1,1	23 200	5,6	183 101	2,2
	2009	65 817	-1,1	23 167	6,8	17 358	15,1	30 486	-3,6	24 540	-1,8	23 542	1,5	184 910	1,0
	2010	63 262	-3,9	22 624	-2,3	16 953	-2,3	31 842	4,4	24 504	-0,1	24 168	2,7	183 353	-0,8
	2011	56 612	-10,5	24 411	7,9	15 189	-10,4	33 343	4,7	24 614	0,4	23 068	-4,6	177 237	-3,3
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2007	1 215	28,8	690	40,0	28	-61,1	0		119	4,4	239	236,6	2 291	31,8
	2008	739	-39,2	299	-56,7	11	-60,7	0		169	42,0	193	-19,2	1 411	-38,4
	2009	1 109	50,1	513	71,6	144	1 209,1	181		27	-84,0	37	-80,8	2 011	42,5
	2010	866	-21,9	432	-15,8	12	-91,7	68	-62,4	5	-81,5	0	-100,0	1 383	-31,2
	2011	810	-6,5	148	-65,7	0	-100,0	0	-100,0	0	-100,0	0	0,0	958	-30,7
Ohjatun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2007	29,2		27,7		18,6		37,3		31,6		21,5		27,8	
	2008	29,4		26,4		18,7		37,6		30,0		22,8		27,8	
	2009	27,5		27,3		19,8		33,0		29,0		20,6		26,3	
	2010	26,0		24,8		18,2		32,7		26,3		19,9		24,8	
	2011	22,5		23,9		15,0		32,0		24,0		18,1		22,5	
Lyhytaikaisen ohjatun asumisen käyttöpäivien %-osuus ohjatun asumisen käyttöpäivistä	2007	1,9		3,1		0,2		0,0		0,5		1,1		1,3	
	2008	1,1		1,4		0,1		0,0		0,7		0,8		0,8	
	2009	1,7		2,2		0,8		0,6		0,1		0,2		1,1	
	2010	1,4		1,9		0,1		0,2		0,0		0,0		0,8	
	2011	1,4		0,6		0,0		0,0		0,0		0,0		0,5	
Ohjatun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2007	299	-2,9	274	-22,0	334	10,4	348	6,5	334	2,7	301	-25,7	311	-5,3
	2008	315	5,3	310	12,9	308	-7,8	359	3,1	329	-1,6	327	8,6	324	4,4
	2009	305	-3,3	297	-4,1	347	12,8	318	-11,6	332	0,9	265	-19,0	307	-5,4
	2010	284	-6,9	283	-4,8	326	-6,1	342	7,8	336	1,2	340	28,7	310	1,0
	2011	292	2,9	301	6,6	345	5,9	347	1,4	347	3,3	330	-3,2	319	2,9
Ohjatun asumisen nettokustannukset	2007	3 867 554	-4,0	1 646 626	39,4	880 809	16,3	1 078 255	-3,5	832 134	1,0	686 742	38,6	8 992 119	7,0
	2008	4 050 537	4,7	1 435 170	-12,8	948 470	7,7	1 366 714	26,8	882 918	6,1	745 472	8,6	9 429 281	4,9
	2009	3 715 233	-8,3	1 503 481	4,8	1 130 125	19,2	1 350 512	-1,2	931 675	5,5	751 257	0,8	9 382 284	-0,5
	2010	4 010 770	8,0	1 761 157	17,1	1 089 615	-3,6	1 243 320	-7,9	907 244	-2,6	625 410	-16,8	9 637 516	2,7
	2011	4 219 150	5,2	1 722 519	-2,2	968 275	-11,1	1 518 315	22,1	918 923	1,3	706 161	12,9	10 053 343	4,3
Ohjatun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2007	19,8		21,1		10,2		17,0		20,9		10,7		17,1	
	2008	18,7		16,7		10,1		19,1		19,7		10,4		16,1	
	2009	15,2		15,2		10,6		18,0		19,2		9,3		14,3	
	2010	15,5		14,9		9,0		16,1		16,9		7,4		13,5	
	2011	15,7		12,4		7,5		17,8		13,1		7,3		12,7	
Ohjatun asumisen nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2007	6,5		8,9		4,9		6,2		5,1		4,9		6,3	
	2008	6,5		6,8		4,9		7,3		4,9		4,8		6,1	
	2009	5,7		6,2		5,3		6,5		5,0		4,5		5,6	
	2010	5,9		6,6		4,7		5,7		4,5		3,7		5,5	
	2011	6,1		5,9		4,0		6,6		4,4		4,0		5,4	
Ohjatun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2007	17 741	-9,3	20 329	-5,3	20 018	18,9	12 394	1,0	11 245	6,4	9 407	2,5	15 584	-1,9
	2008	19 197	8,2	20 502	0,9	19 357	-3,3	15 531	25,3	11 617	3,3	10 500	11,6	16 689	7,1
	2009	17 200	-10,4	19 275	-6,0	22 603	16,8	14 068	-9,4	12 590	8,4	8 441	-19,6	15 559	-6,8
	2010	17 986	4,6	22 014	14,2	20 954	-7,3	13 369	-5,0	12 428	-1,3	8 809	4,4	16 280	4,6
	2011	21 748	20,9	21 266	-3,4	22 006	5,0	15 816	18,3	12 943	4,1	10 088	14,5	18 082	11,1
Ohjatun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2007	59	-6,6	74	21,4	60	7,7	36	-5,2	34	3,6	31	37,9	50	3,6
	2008	61	2,8	66	-10,7	63	4,9	43	21,5	35	5,0	32	2,8	51	2,6
	2009	56	-7,3	65	-1,9	65	3,5	44	2,5	38	7,5	32	-0,7	51	-1,5
	2010	63	12,3	78	20,0	64	-1,3	39	-11,9	37	-2,5	26	-18,9	53	3,6
	2011	75	17,6	71	-9,4	64	-0,8	46	16,6	37	0,8	31	18,3	57	7,9
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen asiakkaat	2007	88	3,5	30	-14,3	9	-10,0	17	0,0	59	9,3	55	19,6	258	4,5
	2008	90	2,3	30	0,0	10	11,1	14	-17,6	72	22,0	47	-14,5	263	1,9
	2009	91	1,1	24	-20,0	12	20,0	29	107,1	82	13,9	45	-4,3	283	7,6
	2010	93	2,2	32	33,3	16	33,3	34	17,2	96	17,1	55	22,2	326	15,2
	2011	117	25,8	31	-3,1	37	131,3	35	2,9	97	1,0	53	-3,6	370	13,5
Tuetun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2007	11,4		7,9		2,7		5,5		20,5		15,7		10,6	
	2008	11,3		7,3		3,0		4,2		23,2		13,4		10,4	
	2009	10,4		6,0		3,4		8,2		26,5		12,3		10,7	
	2010	10,4		7,4		4,3		8,8		30,7		16,8		11,9	
	2011	12,4		6,5		9,0		8,9		26,6		15,2		12,6	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Tuetun asumisen käyttöpäivät	2007	30 210	8,3	10 644	-0,5	3 285	-8,6	5 886	-4,8	20 441	10,5	18 768	9,8	89 234	6,3
	2008	30 554	1,1	10 799	1,5	3 496	6,4	4 810	-18,3	23 495	14,9	17 115	-8,8	90 269	1,2
	2009	31 285	2,4	8 613	-20,2	3 347	-4,3	9 075	88,7	25 387	8,1	15 932	-6,9	93 639	3,7
	2010	29 707	-5,0	9 097	5,6	4 493	34,2	12 045	32,7	29 351	15,6	20 075	26,0	104 768	11,9
	2011	37 175	25,1	9 663	6,2	9 588	113,4	13 151	9,2	30 158	2,7	17 873	-11,0	117 608	12,3
Tuetun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2007	13,5		13,2		4,2		7,2		26,2		18,4		13,9	
	2008	13,5		13,1		4,3		5,7		28,2		16,8		13,7	
	2009	13,1		10,1		3,8		9,8		30,0		14,0		13,3	
	2010	12,2		10,0		4,8		12,4		31,5		16,5		14,2	
	2011	14,8		9,5		9,5		12,6		29,4		14,0		14,9	
Tuetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohden	2007	343	4,6	355	16,1	365	1,5	346	-4,8	346	1,2	341	-8,2	346	1,8
	2008	339	-1,1	360	1,5	350	-4,2	344	-0,8	326	-5,8	364	6,7	343	-0,8
	2009	344	1,3	359	-0,3	279	-20,2	313	-8,9	310	-5,1	354	-2,8	331	-3,6
	2010	319	-7,1	284	-20,8	281	0,7	354	13,2	306	-1,2	365	3,1	321	-2,9
	2011	318	-0,5	312	9,6	259	-7,7	376	6,1	311	1,7	337	-7,6	318	-1,1
Tuetun asumisen nettokustannukset	2007	617 191	4,7	170 020	-47,6	112 380	-6,9	90 738	-21,1	222 920	9,2	109 000	-3,3	1 322 249	-9,8
	2008	1 435 169	132,5	241 124	41,8	111 627	-0,7	96 172	6,0	262 826	17,9	90 028	-17,4	2 236 946	69,2
	2009	1 753 509	22,2	221 557	-8,1	101 956	-8,7	127 339	32,4	304 217	15,7	109 277	21,4	2 617 855	17,0
	2010	1 185 714	-32,4	238 787	7,8	193 294	89,6	179 137	40,7	355 676	16,9	163 692	49,8	2 316 300	-11,5
	2011	1 204 237	1,6	260 609	9,1	309 655	60,2	241 401	34,8	419 177	17,9	133 606	-18,4	2 568 685	10,9
Tuetun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2007	3,2		2,2		1,3		1,4		5,6		1,7		2,5	
	2008	6,6		2,8		1,2		1,3		5,9		1,3		3,8	
	2009	7,2		2,2		1,0		1,7		6,3		1,4		4,0	
	2010	4,6		2,0		1,6		2,3		6,6		1,9		3,3	
	2011	4,5		1,9		2,4		2,8		6,0		1,4		3,2	
Tuetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2007	7 014	1,2	5 667	-38,9	12 487	3,5	5 338	-21,1	3 778	-0,1	1 982	-19,1	5 125	-13,7
	2008	15 946	127,4	8 037	41,8	11 163	-10,6	6 869	28,7	3 650	-3,4	1 915	-3,3	8 505	66,0
	2009	19 269	20,8	9 232	14,9	8 496	-23,9	4 391	-36,1	3 710	1,6	2 428	26,8	9 250	8,8
	2010	12 750	-33,8	7 462	-19,2	12 081	42,2	5 269	20,0	3 705	-0,1	2 976	22,6	7 105	-23,2
	2011	10 293	-19,3	8 407	12,7	8 369	-30,7	6 897	30,9	4 321	16,1	2 521	-15,3	6 942	-2,3
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2007	20	-3,3	16	-47,4	34	1,9	15	-17,2	11	-1,2	6	-11,9	15	-15,2
	2008	47	129,9	22	39,8	32	-6,7	20	29,7	11	2,6	5	-9,4	25	67,2
	2009	56	19,3	26	15,2	30	-4,6	14	-29,8	12	7,1	7	30,4	28	12,8
	2010	40	-28,8	26	2,0	43	41,2	15	6,0	12	1,1	8	18,9	22	-20,9
	2011	32	-18,8	27	2,7	32	-24,9	18	23,4	14	14,7	7	-8,3	22	-1,2
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminnan kokonaisuus															
Työ- ja päivätoiminnan kaikki asiakkaat	2007	944	2,3	341	4,3	338	-6,1	307	1,3	424	2,2	352	9,7	2 706	2,2
	2008	983	4,1	348	2,1	348	3,0	315	2,6	461	8,7	363	3,1	2 818	4,1
	2009	1 002	1,9	373	7,2	355	2,0	330	4,8	462	0,2	393	8,3	2 915	3,4
	2010	1 022	2,0	395	5,9	375	5,6	334	1,2	445	-3,7	397	1,0	2 968	1,8
	2011	1 034	1,2	417	5,6	387	3,2	341	2,1	477	7,2	398	0,3	3 054	2,9
Muutos 2007–2011, %		9,5		22,3		14,5		11,1		12,5		13,1		12,9	
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista KvH:n asiakkaista	2007	57,1		43,9		53,1		44,6		56,7		55,3		52,7	
	2008	55,5		42,3		51,5		43,9		57,8		53,9		51,6	
	2009	55,0		44,0		52,9		41,4		58,7		55,5		51,7	
	2010	54,4		45,3		51,9		42,5		54,1		51,4		50,7	
	2011	54,7		46,1		53,8		41,1		58,5		50,1		51,3	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2007	157 765	1,3	54 178	3,5	45 793	2,5	47 576	4,3	68 297	3,8	59 823	2,4	433 432	2,6
	2008	159 180	0,9	57 664	6,4	47 716	4,2	47 701	0,3	70 490	3,2	66 932	11,9	449 683	3,7
	2009	160 864	1,1	61 127	6,0	50 332	5,5	46 705	-2,1	74 346	5,5	71 953	7,5	465 327	3,5
	2010	166 283	3,4	65 950	7,9	53 543	6,4	53 720	15,0	75 689	1,8	75 143	4,4	490 328	5,4
	2011	164 178	-1,3	68 725	4,2	57 355	7,1	54 360	1,2	76 997	1,7	74 255	-1,2	495 870	1,1
Muutos 2007–2011, %		4,1		26,9		25,2		14,3		12,7		24,1		14,4	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2007	167	-0,9	159	-0,7	135	9,1	155	3,0	161	1,6	170	-6,7	160	0,4
	2008	162	-3,1	166	4,3	137	1,2	151	-2,3	153	-5,1	184	8,5	160	-0,4
	2009	161	-0,9	164	-1,1	142	3,4	142	-6,5	161	5,2	183	-0,7	160	0,0
	2010	163	1,3	167	1,9	143	0,7	161	13,6	170	5,7	189	3,4	165	3,5
	2011	159	-2,4	165	-1,3	148	3,8	159	-0,9	161	-5,1	187	-1,4	162	-1,7
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2007	10 093 960	7,7	4 066 155	10,7	4 030 029	9,5	2 028 454	-5,8	3 356 184	8,3	1 943 473	0,0	25 518 255	6,7
	2008	11 127 716	10,2	4 853 123	19,4	4 221 536	4,8	2 266 006	11,7	3 531 885	5,2	2 051 543	5,6	28 051 809	9,9
	2009	11 806 187	6,1	5 429 100	11,9	4 177 754	-1,0	2 339 744	3,3	4 144 772	17,4	2 261 850	10,3	30 159 407	7,5
	2010	12 621 152	6,9	6 208 334	14,4	4 462 616	6,8	2 609 776	11,5	3 932 313	-5,1	2 022 067	-10,6	31 856 258	5,6
	2011	13 078 967	3,6	7 127 024	14,8	4 706 400	5,5	2 893 725	10,9	4 535 149	15,3	1 937 221	-4,2	34 278 486	7,6
Muutos 2007–2011, %		29,6		75,3		16,8		42,7		35,1		-0,3		34,3	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannuksien %-osuus KvH:n kustannuksista	2007	17,0		22,0		22,4		11,6		20,5		13,7		17,7	
	2008	18,0		22,8		21,8		12,1		19,8		13,3		18,1	
	2009	18,0		22,5		19,4		11,3		22,1		13,5		18,0	
	2010	18,6		23,3		19,2		12,0		19,4		12,0		18,1	
	2011	18,8		24,3		19,2		12,5		21,5		10,9		18,5	
Nettokustannukset asiakasta kohti	2007	10 693	5,3	11 924	6,2	11 923	16,7	6 607	-7,0	7 916	6,0	5 521	-8,8	9 430	4,4
	2008	11 320	5,9	13 946	17,0	12 131	1,7	7 194	8,9	7 661	-3,2	5 652	2,4	9 955	5,6
	2009	11 783	4,1	14 555	4,4	11 768	-3,0	7 090	-1,4	8 971	17,1	5 755	1,8	10 346	3,9
	2010	12 349	4,8	15 717	8,0	11 900	1,1	7 814	10,2	8 837	-1,5	5 093	-11,5	10 733	3,7
	2011	12 649	2,4	17 091	8,7	12 161	2,2	8 486	8,6	9 508	7,6	4 867	-4,4	11 224	4,6
Nettokustannukset suoritetta kohti	2007	64	6,3	75	6,9	88	6,9	43	-9,7	49	4,3	32	-2,3	59	4,0
	2008	70	9,3	84	12,1	88	0,5	48	11,4	50	2,0	31	-5,7	62	6,0
	2009	73	5,0	89	5,5	83	-6,2	50	5,5	56	11,3	31	2,6	65	3,9
	2010	76	3,4	94	6,0	83	0,4	49	-3,0	52	-6,8	27	-14,4	65	0,2
	2011	80	5,0	104	10,2	82	-1,5	53	9,6	59	13,4	26	-3,1	69	6,4

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Päivä- ja työtoimintakeskukset															
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2007	848	3,9	289	5,5	287	-9,7	284	3,6	371	-2,1	266	2,3	2 345	1,0
	2008	888	4,7	293	1,4	297	3,5	212	-25,4	404	8,9	265	-0,4	2 359	0,6
	2009	988	11,3	336	14,7	317	6,7	267	25,9	406	0,5	315	18,9	2 629	11,4
	2010	913	-7,6	352	4,8	302	-4,7	280	4,9	395	-2,7	313	-0,6	2 555	-2,8
	2011	935	2,4	359	2,0	327	8,3	285	1,8	357	-9,6	398	27,2	2661	4,1
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2007	89,8		84,8		84,9		92,5		87,5		75,6		86,7	
	2008	90,3		84,2		85,3		67,3		87,6		73,0		83,7	
	2009	98,6		90,1		89,3		80,9		87,9		80,2		90,2	
	2010	89,3		89,1		80,5		83,8		88,8		78,8		86,1	
	2011	90,4		86,1		84,5		83,6		74,8		100,0		87,1	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2007	135 125	3,5	46 804	4,2	38 569	3,4	40 269	1,5	57 861	4,3	41 670	4,4	360 298	3,6
	2008	135 691	0,4	49 824	6,5	39 689	2,9	39 832	-1,1	60 211	4,1	45 372	8,9	370 619	2,9
	2009	140 163	3,3	53 166	6,7	43 277	9,0	38 181	-4,1	64 425	7,0	54 693	20,5	393 905	6,3
	2010	142 315	1,5	57 013	7,2	42 568	-1,6	44 160	15,7	65 863	2,2	56 703	3,7	408 622	3,7
	2011	140 976	-0,9	59 071	3,6	45 150	6,1	43 977	-0,4	65 306	-0,8	57 015	0,6	411 495	0,7
Muutos 2007–2011, %		4,3	26,2	17,1	9,2	12,9				36,8			14,2		
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2007	85,6		86,4		84,2		84,6		84,7		69,7		83,1	
	2008	85,2		86,4		83,2		83,5		85,4		67,8		82,4	
	2009	87,1		87,0		86,0		81,7		86,7		76,0		84,7	
	2010	85,6		86,4		79,5		82,2		87,0		75,5		83,3	
	2011	85,9		86,0		78,7		80,9		84,8		76,8		83,0	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2007	159	-0,4	162	-1,2	134	14,6	142	-2,1	156	6,5	157	2,0	154	2,5
	2008	153	-4,1	170	5,0	134	-0,6	188	32,5	149	-4,4	171	9,3	157	2,3
	2009	142	-7,2	158	-6,9	137	2,2	143	-23,9	159	6,5	174	1,4	150	-4,6
	2010	156	9,9	162	2,4	141	3,2	158	10,3	167	5,1	181	4,3	160	6,7
	2011	151	-3,3	165	1,6	138	-2,0	154	-2,2	183	9,7	143	-20,9	155	-3,3
Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ)															
Tuetun työtoiminnan (avotyötoiminnan) ja tuetun työllistymisen (tuetun työn) asiakkaat	2007	171	-6,6	52	-1,9	51	2,0	45	9,8	80	11,1	86	1,2	485	0,2
	2008	215	25,7	58	11,5	51	0,0	48	6,7	78	-2,5	98	14,0	548	13,0
	2009	241	12,1	60	3,4	57	11,8	54	12,5	76	-2,6	78	-20,4	566	3,3
	2010	220	-8,7	59	-1,7	73	28,1	54	0,0	73	-3,9	84	7,7	563	-0,5
	2011	223	1,4	62	5,1	82	12,3	65	20,4	87	19,2	89	6,0	608	8,0
Asiakkaiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2007	18,1		15,2		15,1		14,7		18,9		24,4		17,9	
	2008	21,9		16,7		14,7		15,2		16,9		27,0		19,4	
	2009	24,1		16,1		16,1		16,4		16,5		19,8		19,4	
	2010	21,5		14,9		19,5		16,2		16,4		21,2		19,0	
	2011	21,6		14,9		21,2		19,1		18,2		22,4		19,9	
Tuetun työtoiminnan (avotyötoiminnan) ja tuetun työllistymisen (tuetun työn) suoritteet (päivät)	2007	22 640	-9,9	7 374	-0,8	7 224	-2,3	7 307	23,7	10 436	1,0	18 154	-2,0	73 135	-2,1
	2008	23 489	3,8	7 840	6,3	8 027	11,1	7 869	7,7	10 279	-1,5	21 560	18,8	79 064	8,1
	2009	20 701	-11,9	7 961	1,5	7 055	-12,1	8 524	8,3	9 921	-3,5	17 260	-19,9	71 422	-9,7
	2010	23 968	15,8	8 937	12,3	10 975	55,6	9 560	12,2	9 826	-1,0	18 440	6,8	81 706	14,4
	2011	23 202	-3,2	9 654	8,0	12 205	11,2	10 383	8,6	11 691	19,0	17 240	-6,5	84 375	3,3
Muutos 2007–2011, %		2,5	30,9	69,0	42,1	12,0				-5,0		15,4			
Suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista suoritteista	2007	14,4		13,6		15,8		15,4		15,3		30,3		16,9	
	2008	14,8		13,6		16,8		16,5		14,6		32,2		17,6	
	2009	12,9		13,0		14,0		18,3		13,3		24,0		15,3	
	2010	14,4		13,6		20,5		17,8		13,0		24,5		16,7	
	2011	14,1		14,0		21,3		19,1		15,2		23,2		17,0	
Suoritteet asiakasta kohti	2007	132	-3,6	142	1,1	142	-4,2	162	12,7	130	-9,1	211	-3,1	151	-2,3
	2008	109	-17,5	135	-4,7	157	11,1	164	1,0	132	1,0	220	4,2	144	-4,3
	2009	86	-21,4	133	-1,8	124	-21,4	158	-3,7	131	-0,9	221	0,6	126	-12,5
	2010	109	26,8	151	14,2	150	21,5	177	12,2	135	3,1	220	-0,8	145	15,0
	2011	104	-4,5	156	2,8	149	-1,0	160	-9,8	134	-0,2	194	-11,8	139	-4,4
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset	2007	4 554 741	26,9	1 990 293	-10,6	1 753 080	1,2	478 035	-10,5	562 325	7,7	545 521	28,4	9 883 995	9,4
	2008	3 872 909	-15,0	2 630 917	32,2	1 808 534	3,2	563 212	17,8	663 947	18,1	516 592	-5,3	10 056 111	1,7
	2009	4 395 659	13,5	2 461 318	-6,4	1 846 283	2,1	1 335 557	137,1	724 490	9,1	562 585	8,9	11 325 892	12,6
	2010	4 556 560	3,7	2 478 884	0,7	2 096 115	13,5	1 728 182	29,4	790 668	9,1	944 951	68,0	12 595 359	11,2
	2011	4 500 557	-1,2	1 919 327	-22,6	2 217 726	5,8	1 705 073	-1,3	743 243	-6,0	1 185 346	25,4	12 271 272	-2,6
Muiden palvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2007	7,7		10,8		9,7		2,7		3,4		3,9		6,9	
	2008	6,2		12,4		9,3		3,0		3,7		3,3		6,5	
	2009	6,7		10,2		8,6		6,5		3,9		3,4		6,8	
	2010	6,7		9,3		9,0		8,0		3,9		5,6		7,1	
	2011	6,5		6,6		9,1		7,4		3,5		6,7		6,6	

Liite 4: Kehitysvammahuollon deflatoidut kustannustietojen aikasarjat 2007–2011

	Vuosi	HELSENKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset															
Kehitysvammahuollon nettokustannukset DEFL vuoden 2011 arvoon	2007	67 700 224	3,5	21 097 913	-0,2	20 548 000	4,3	19 887 705	2,3	18 732 778	4,2	16 151 433	4,7	164 118 053	3,2
	2008	67 431 834	-0,4	23 122 290	9,6	21 069 169	2,5	20 329 772	2,2	19 432 421	3,7	16 798 946	4,0	168 184 432	2,5
	2009	69 707 434	3,4	25 638 155	10,9	22 829 827	8,4	21 920 650	7,8	19 945 778	2,6	17 835 567	6,2	177 877 411	5,8
	2010	69 992 320	0,4	27 472 481	7,2	23 990 348	5,1	22 359 517	2,0	20 893 759	4,8	17 431 169	-2,3	182 139 594	2,4
	2011	69 423 974	-0,8	29 302 423	6,7	24 456 596	1,9	23 078 430	3,2	21 102 564	1,0	17 796 067	2,1	185 160 054	1,7
Muutos 2007–2011, %		2,5		38,9		19,0		16,0		12,7		10,2		12,8	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti DEFL	2007	119	2,8	89	-1,5	107	2,8	113	2,4	90	3,4	123	3,6	108	2,3
	2008	117	-1,4	96	8,0	108	1,0	116	2,1	93	2,9	126	2,5	110	1,4
	2009	119	1,8	105	9,6	116	7,1	124	7,5	94	1,7	128	1,9	115	4,3
	2010	119	-0,5	111	5,6	120	3,8	126	1,3	98	3,9	123	-4,0	116	1,3
	2011	117	-2,0	116	4,8	120	0,5	129	2,5	98	0,1	124	0,5	117	0,4
Muutos 2007–2011, %		-2,1		31,0		12,9		13,9		8,8		0,7		7,5	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	40 981	1,6	27 153	0,6	32 308	2,2	28 865	2,5	25 044	6,1	25 395	-0,1	31 942	2,1
	2008	38 054	-7,1	28 129	3,6	31 167	-3,5	28 314	-1,9	24 382	-2,6	24 924	-1,9	30 809	-3,5
	2009	38 259	0,5	30 234	7,5	34 024	9,2	27 504	-2,9	25 344	3,9	25 191	1,1	31 578	2,5
	2010	37 270	-2,6	31 505	4,2	33 228	-2,3	28 447	3,4	25 418	0,3	22 579	-10,4	31 124	-1,4
	2011	36 732	-1,4	32 414	2,9	33 967	2,2	27 839	-2,1	25 861	1,7	22 385	-0,9	31 098	-0,1
Muutos 2007–2011, %		-10,4		19,4		5,1		-3,6		3,3		-11,9		-2,6	
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset DEFL	2007	26 769 282	2,2	4 302 875	-5,4	3 607 539	-6,5	9 278 584	3,1	9 411 479	4,1	5 889 180	-5,6	59 258 939	0,6
	2008	25 672 053	-4,1	4 914 092	14,2	3 722 188	3,2	9 308 712	0,3	9 738 487	3,5	6 130 386	4,1	59 485 919	0,4
	2009	24 568 661	-4,3	5 864 411	19,3	4 573 263	22,9	9 818 265	5,5	9 448 575	-3,0	6 263 972	2,2	60 537 147	1,8
	2010	23 591 388	-4,0	5 497 442	-6,3	4 317 508	-5,6	9 678 621	-1,4	10 296 783	9,0	5 656 808	-9,7	59 038 550	-2,5
	2011	23 047 052	-2,3	5 575 824	1,4	4 126 258	-4,4	9 738 869	0,6	8 675 742	-15,7	4 988 170	-11,8	56 151 915	-4,9
Muutos 2007–2011, %		-13,9		29,6		14,4		5,0		-7,8		-15,3		-5,2	
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	59 224	1,7	35 269	-2,3	42 442	-1,0	52 719	0,1	51 711	9,2	24 538	-7,2	47 143	1,2
	2008	58 612	-1,0	36 401	3,2	47 116	11,0	52 296	-0,8	53 804	4,0	26 198	6,8	47 780	1,4
	2009	59 778	2,0	47 678	31,0	57 166	21,3	55 470	6,1	51 351	-4,6	19 097	-27,1	46 460	-2,8
	2010	63 418	6,1	37 654	-21,0	53 303	-6,8	54 992	-0,9	56 576	10,2	18 307	-4,1	46 634	0,4
	2011	66 418	4,7	50 233	33,4	57 309	7,5	56 952	3,6	53 554	-5,3	15 937	-12,9	47 748	2,4
Muutos 2007–2011, %		12,1		42,4		35,0		8,0		3,6		-35,1		1,3	
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2007	228	2,0	201	-4,0	188	7,6	197	-0,5	201	3,1	220	6,6	213	2,2
	2008	228	-0,2	206	2,5	193	2,4	195	-0,7	204	1,3	230	4,4	214	0,6
	2009	238	4,7	239	16,0	241	25,3	210	7,4	196	-3,6	245	6,9	227	6,0
	2010	237	-0,7	233	-2,4	227	-5,9	201	-4,2	218	11,1	249	1,5	227	0,0
	2011	240	1,5	250	6,9	227	0,2	204	1,7	218	0,0	245	-1,7	230	1,4
Muutos 2007–2011, %		5,4		24,2		21,0		3,9		8,5		11,4		8,2	
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset DEFL	2007	1 961 741	-3,2	993 265	0,9	527 894	-7,6	199 131	-18,5	311 253	3,6	70 439	7,1	4 063 723	-3,1
	2008	1 902 317	-3,0	947 368	-4,6	534 401	1,2	171 235	-14,0	246 858	-20,7	39 769	-43,5	3 841 949	-5,5
	2009	1 942 205	2,1	869 561	-8,2	537 735	0,6	202 144	18,1	177 728	-28,0	1 407	-96,5	3 730 780	-2,9
	2010	2 005 973	3,3	817 357	-6,0	433 381	-19,4	222 280	10,0	171 880	-3,3	7 487	432,1	3 658 357	-1,9
	2011	1 897 318	-5,4	737 199	-9,8	425 419	-1,8	202 503	-8,9	108 215	-37,0	3 030	-59,5	3 373 684	-7,8
Muutos 2007–2011, %		-3,3		-25,8		-19,4		1,7		-65,2		-95,7		-17,0	
Perhehoidon nettokustannukset DEFL asiakasta kohti	2007	14 113	1,7	7 640	-14,6	5 387	11,3	7 659	12,8	11 528	41,9	8 805	-6,3	9 495	2,8
	2008	13 588	-3,7	7 460	-2,4	5 239	-2,7	7 445	-2,8	7 261	-37,0	4 419	-49,8	8 832	-7,0
	2009	14 177	4,3	7 369	-1,2	4 979	-5,0	8 423	13,1	7 405	2,0	352	-92,0	8 990	1,8
	2010	14 127	-0,4	8 093	9,8	4 378	-12,1	6 538	-22,4	7 162	-3,3	3 743	964,2	9 100	1,2
	2011	13 650	-3,4	6 890	-14,9	4 297	-1,8	6 328	-3,2	4 008	-44,0	3 030	-19,1	8 330	-8,5
Muutos 2007–2011, %		-3,3		-9,8		-20,2		-17,4		-65,2		-65,6		-12,3	
Perhehoidon nettokustannukset DEFL käyttöpäivää kohden	2007	61	-1,2	70	-6,1	60	-7,0	38	-6,5	48	17,1	41	17,2	59	-1,0
	2008	57	-6,5	74	7,0	59	-2,0	33	-12,3	48	0,0	51	24,7	58	-2,0
	2009	58	2,6	77	3,2	55	-7,1	40	19,1	36	-24,8	128	150,5	58	-0,1
	2010	60	3,1	73	-5,4	47	-13,8	43	8,3	35	-5,0	49	-61,7	57	-1,4
	2011	57	-4,9	67	-8,0	49	3,0	40	-7,0	18	-46,7	132	169,2	53	-7,5
Muutos 2007–2011, %		-6,0		-3,8		-19,2		5,2		-61,9		221,7		-10,8	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen nettokustannukset DEFL	2007	22 247 518	1,7	8 888 259	2,7	9 811 063	8,9	7 253 946	3,3	4 537 017	3,7	7 350 595	16,0	60 088 398	4,9
	2008	23 535 073	5,8	9 372 758	5,5	10 251 177	4,5	7 771 310	7,1	4 881 532	7,6	7 834 367	6,6	63 646 217	5,9
	2009	25 987 427	10,4	10 523 205	12,3	11 320 268	10,4	7 970 959	2,6	5 147 483	5,4	8 570 154	9,4	69 519 495	9,2
	2010	26 661 712	2,6	12 189 515	15,8	12 468 616	10,1	7 980 366	0,1	5 549 373	7,8	8 703 902	1,6	73 553 484	5,8
	2011	26 900 080	0,9	13 943 049	14,4	12 980 793	4,1	8 538 260	7,0	7 040 215	26,9	9 682 300	11,2	79 084 697	7,5
Muutos 2007–2011, %		20,9		56,9		32,3		17,7		55,2		31,7		31,6	
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	28 893	-5,3	23 452	-12,0	29 641	9,5	23 325	-1,4	15 754	6,6	20 942	-4,5	24 728	-2,6
	2008	29 679	2,7	22 694	-3,2	30 419	2,6	23 198	-0,5	15 696	-0,4	22 384	6,9	25 067	1,4
	2009	29 598	-0,3	26 374	16,2	32 436	6,6	22 453	-3,2	16 659	6,1	23 480	4,9	26 184	4,5
	2010	29 690	0,3	28 086	6,5	33 699	3,9	20 568	-8,4	17 730	6,4	26 617	13,4	26 943	2,9
	2011	28 526	-3,9	29 170	3,9	31 738	-5,8	21 671	5,4	19 341	9,1	27 823	4,5	26 936	0,0
Muutos 2007–2011, %		-1,3		24,4		7,1		-7,1		22,8		32,9		8,9	
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2007	100	-3,5	111	-11,2	124	1,8	89	-1,2	58	0,3	72	6,8	93	-1,9
	2008	104	4,4	114	3,1	127	2,0	92	3,4	59	0,9	77	6,6	97	3,5
	2009	108	4,2	124	8,7	129	1,6	86	-6,4	61	3,7	75	-2,2	99	2,3
	2010	110	1,0	134	7,9	134	4,0	82	-5,3	60	-2,0	72	-4,5	99	0,6
	2011	107	-2,2	136	2,0	128	-4,4	82	0,2	69	15,2	76	5,6	100	0,8
Muutos 2007–2011, %		7,5		23,4		3,0		-8,2		18,2		5,1		7,4	
Autettu asuminen															
Autetun asumisen nettokustannukset DEFL	2007	17 128 124	4,2	6 814 534	-1,0	8 677 335	10,4	5 919 526	6,2	3 332 660	5,4	6 442 245	14,7	48 314 424	6,1
	2008	17 566 000	2,6	7 548 759	10,8	9 097 671	4,8	6 179 523	4,4	3 634 831	9,1	6 925 248	7,5	50 952 033	5,5
	2009	20 178 684	14,9	8 690 917	15,1	10 011 587	10,0	6 401 227	3,6	3 834 753	5,5	7 656 119	10,6	56 773 288	11,4
	2010	21 297 172	5,5	10 124 892	16,5	11 144 217	11,3	6 511 906	1,7	4 245 609	10,7	7 889 280	3,0	61 213 076	7,8
	2011	21 476 693	0,8	11 959 921	18,1	11 702 863	5,0	6 778 544	4,1	5 702 115	34,3	8 842 533	12,1	66 462 669	8,6
Muutos 2007–2011, %		25,4		75,5		34,9		14,5		71,1		37,3		37,6	
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	34 533	-4,0	25 427	-9,9	29 922	5,8	28 055	-8,4	21 501	11,5	28 889	-2,8	29 406	-2,2
	2008	34 242	-0,8	24 117	-5,2	32 725	9,4	26 522	-5,5	22 300	3,7	28 617	-0,9	29 249	-0,5
	2009	33 298	-2,8	29 164	20,9	34 642	5,9	26 342	-0,7	23 818	6,8	31 507	10,1	30 855	5,5
	2010	33 173	-0,4	31 444	7,8	36 300	4,8	24 950	-5,3	29 483	23,8	31 557	0,2	31 782	3,0
	2011	31 959	-3,7	28 959	-7,9	35 144	-3,2	24 921	-0,1	27 680	-6,1	31 808	0,8	30 572	-3,8
Muutos 2007–2011, %		-7,5		13,9		17,5		-11,2		28,7		10,1		4,0	
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2007	134	-1,7	143	-17,8	143	2,5	131	-1,5	101	1,3	105	2,8	129	-2,5
	2008	136	1,5	152	5,9	144	0,9	129	-1,5	105	3,3	112	6,8	132	2,5
	2009	142	4,0	164	7,8	149	3,8	121	-6,2	110	5,6	103	-8,6	134	1,3
	2010	142	0,1	170	4,1	156	4,3	121	0,0	108	-2,1	102	-0,3	136	1,5
	2011	137	-3,6	176	3,1	153	-1,8	118	-3,1	119	10,4	102	-0,5	135	-0,8
Muutos 2007–2011, %		1,8		22,4		7,3		-10,5		18,0		-3,2		4,5	
Ohjattu asuminen															
Ohjatun asumisen nettokustannukset DEFL	2007	4 414 863	-7,0	1 879 644	35,1	1 005 455	12,6	1 230 842	-6,5	949 892	-2,2	783 925	34,3	10 264 621	3,6
	2008	4 407 446	-0,2	1 561 629	-16,9	1 032 043	2,6	1 487 141	20,8	960 716	1,1	811 158	3,5	10 260 132	0,0
	2009	3 946 216	-10,5	1 596 955	2,3	1 200 387	16,3	1 434 476	-3,5	989 599	3,0	797 963	-1,6	9 965 595	-2,9
	2010	4 140 480	4,9	1 818 114	13,8	1 124 854	-6,3	1 283 529	-10,5	936 585	-5,4	645 636	-19,1	9 949 198	-0,2
	2011	4 219 150	1,9	1 722 519	-5,3	968 275	-13,9	1 518 315	18,3	918 923	-1,9	706 161	9,4	10 053 343	1,0
Muutos 2007–2011, %		-4,4		-8,4		-3,7		23,4		-3,3		-9,9		-2,1	
Ohjatun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	20 252	-12,1	23 205	-8,3	22 851	15,2	14 148	-2,2	12 836	3,1	10 739	-0,7	17 790	-5,0
	2008	20 888	3,1	22 309	-3,9	21 062	-7,8	16 899	19,5	12 641	-1,5	11 425	6,4	18 160	2,1
	2009	18 270	-12,5	20 474	-8,2	24 008	14,0	14 942	-11,6	13 373	5,8	8 966	-21,5	16 527	-9,0
	2010	18 567	1,6	22 726	11,0	21 632	-9,9	13 801	-7,6	12 830	-4,1	9 093	1,4	16 806	1,7
	2011	21 748	17,1	21 266	-6,4	22 006	1,7	15 816	14,6	12 943	0,9	10 088	10,9	18 082	7,6
Muutos 2007–2011, %		7,4		-8,4		-3,7		11,8		0,8		-6,1		1,6	
Ohjatun asumisen nettokustannukset DEFL käyttöpäivää kohti	2007	68	-9,6	85	17,6	68	4,3	41	-8,2	38	0,4	36	33,6	57	0,3
	2008	66	-2,0	72	-14,9	68	0,0	47	15,8	38	0,0	35	-2,0	56	-2,2
	2009	60	-9,5	69	-4,3	69	1,0	47	0,1	40	4,9	34	-3,1	54	-3,8
	2010	65	9,2	80	16,6	66	-4,1	40	-14,3	38	-5,2	27	-21,2	54	0,7
	2011	75	13,9	71	-12,2	64	-3,9	46	13,0	37	-2,3	31	14,6	57	4,5
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen nettokustannukset DEFL	2007	704 531	1,5	194 080	-49,3	128 283	-9,8	103 579	-23,6	254 466	5,7	124 425	-6,3	1 509 364	-12,7
	2008	1 561 627	121,7	262 370	35,2	121 463	-5,3	104 646	1,0	285 985	12,4	97 961	-21,3	2 434 052	61,3
	2009	1 862 527	19,3	235 332	-10,3	108 295	-10,8	135 256	29,3	323 131	13,0	116 071	18,5	2 780 612	14,2
	2010	1 224 060	-34,3	246 510	4,7	199 545	84,3	184 930	36,7	367 179	13,6	168 986	45,6	2 391 210	-14,0
	2011	1 204 237	-1,6	260 609	5,7	309 655	55,2	241 401	30,5	419 177	14,2	133 606	-20,9	2 568 685	7,4
Muutos 2007–2011, %		70,9		34,3		141,4		133,1		64,7		7,4		70,2	
Tuetun asumisen DEFL nettokustannukset asiakasta kohti	2007	8 006	-2,0	6 469	-40,8	14 254	0,2	6 093	-23,6	4 313	-3,2	2 262	-21,6	5 850	-16,4
	2008	17 351	116,7	8 746	35,2	12 146	-14,8	7 475	22,7	3 972	-7,9	2 084	-7,9	9 255	58,2
	2009	20 467	18,0	9 806	12,1	9 025	-25,7	4 664	-37,6	3 941	-0,8	2 579	23,8	9 825	6,2
	2010	13 162	-35,7	7 703	-21,4	12 472	38,2	5 439	16,6	3 825	-2,9	3 072	19,1	7 335	-25,3
	2011	10 293	-21,8	8 407	9,1	8 369	-32,9	6 897	26,8	4 321	13,0	2 521	-18,0	6 942	-5,4
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2007	23	-6,3	18	-49,0	39	-1,3	18	-19,8	12	-4,3	7	-14,7	17	-17,8
	2008	51	119,2	24	33,2	35	-11,0	22	23,6	12	-2,2	6	-13,7	27	59,4
	2009	60	16,5	27	12,5	32	-6,9	15	-31,5	13	4,6	7	27,3	30	10,1
	2010	41	-30,8	27	-0,8	44	37,3	15	3,0	13	-1,7	8	15,5	23	-23,1
	2011	33	-18,8	28	2,7	33	-24,9	19	23,4	14	14,7	8	-8,3	23	-1,2

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta															
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset DEFL	2007	11 522 386	4,3	4 641 569	7,2	4 600 330	6,1	2 315 507	-8,7	3 831 128	4,9	2 218 500	-3,2	29 129 419	3,3
	2008	12 108 223	5,1	5 280 751	13,8	4 593 512	-0,1	2 465 673	6,5	3 843 094	0,3	2 232 313	0,6	30 523 565	4,8
	2009	12 540 197	3,6	5 766 636	9,2	4 437 492	-3,4	2 485 210	0,8	4 402 459	14,6	2 402 473	7,6	32 034 467	4,9
	2010	13 029 325	3,9	6 409 114	11,1	4 606 939	3,8	2 694 177	8,4	4 059 486	-7,8	2 087 462	-13,1	32 886 503	2,7
	2011	13 078 967	0,4	7 127 024	11,2	4 706 400	2,2	2 893 725	7,4	4 535 149	11,7	1 937 221	-7,2	34 278 486	4,2
Muutos 2007–2011, %		13,5		53,5		2,3		25,0		18,4		-12,7		17,7	
Nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2007	12 206	2,0	13 612	2,8	13 610	13,0	7 542	-9,9	9 036	2,6	6 303	-11,7	10 765	1,2
	2008	12 318	0,9	15 175	11,5	13 200	-3,0	7 828	3,8	8 336	-7,7	6 150	-2,4	10 832	0,6
	2009	12 515	1,6	15 460	1,9	12 500	-5,3	7 531	-3,8	9 529	14,3	6 113	-0,6	10 990	1,5
	2010	12 749	1,9	16 226	5,0	12 285	-1,7	8 066	7,1	9 122	-4,3	5 258	-14,0	11 080	0,8
	2011	12 649	-0,8	17 091	5,3	12 161	-1,0	8 486	5,2	9 508	4,2	4 867	-7,4	11 224	1,3
Muutos 2007–2011, %		3,6		25,6		-10,6		12,5		5,2		-22,8		4,3	
Nettokustannukset suoritetta kohti DEFL	2007	73	3,0	86	3,6	100	3,6	49	-12,5	56	1,0	37	-5,4	67	0,7
	2008	76	4,2	92	6,9	96	-4,2	52	6,2	55	-2,8	33	-10,1	68	1,0
	2009	78	2,5	94	3,0	88	-8,4	53	2,9	59	8,6	33	0,1	69	1,4
	2010	78	0,5	97	3,0	86	-2,4	50	-5,7	54	-9,4	28	-16,8	67	-2,6
	2011	80	1,7	104	6,7	82	-4,6	53	6,1	59	9,8	26	-6,1	69	3,1
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset DEFL	2007	5 199 296	22,9	2 271 945	-13,4	2 001 164	-2,0	545 683	-13,3	641 901	4,3	622 719	24,3	11 282 709	6,0
	2008	4 214 167	-18,9	2 862 738	26,0	1 967 891	-1,7	612 839	12,3	722 450	12,5	562 110	-9,7	10 942 195	-3,0
	2009	4 668 944	10,8	2 614 343	-8,7	1 961 069	-0,3	1 418 591	131,5	769 533	6,5	597 561	6,3	12 030 041	9,9
	2010	4 703 921	0,7	2 559 052	-2,1	2 163 904	10,3	1 784 072	25,8	816 239	6,1	975 511	63,2	13 002 699	8,1
	2011	4 500 557	-4,3	1 919 327	-25,0	2 217 726	2,5	1 705 073	-4,4	743 243	-8,9	1 185 346	21,5	12 271 272	-5,6
Muutos 2007–2011, %		-13,4		-15,5		10,8		212,5		15,8		90,3		8,8	

Liite 5: Kehitysvammaisten henkilöiden lyhytaikaishoito ja omaishoidon vapaat perhehoi- dossa, laitoksessa ja asumispalveluissa 2011

Lisäselvityksenä vuoden 2011 raporttiin kerättiin perhehoidon, laitoshoidon ja asumispalvelujen lyhytaikaishoitoa saaneiden määriä. Perhehoidon lyhytaikaishoitoa saivat eniten vantaalaiset asiakkaat, joista 80 asiakasta (81 prosenttia perhehoidon asiakkaista) sai lyhytaikaishoidon palveluja. Espoossa 74 asiakasta (69 prosenttia perhehoidon asiakkaista), Helsingissä 40 asiakasta (29 prosenttia perhehoidon asiakkaista), Turussa 18 asiakasta (56 prosenttia perhehoidon asiakkaista), Tampereella 16 asiakasta (59 prosenttia perhehoidon asiakkaista) ja Oulussa yksi asiakas (100 prosenttia perhehoidon asiakkaista) saivat lyhytaikaista perhehoitoa. Lisäksi omaishoidon tuen lakisääteisiä vapaita järjestettiin Helsingissä kymmenelle, Espoossa yhdeksälle, Vantaalla 14:lle ja Oulussa kolmelle omaishoitajalle. Tampereen osalta omaishoidon tuen vapaat sisältyvät lyhytaikaishoidon 16 asiakkaaseen.

Taulukosta 1 käy ilmi, että asumispalvelujen lyhytaikaishoitoa saivat Helsingissä 235 asiakasta (25 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista), Espoossa 216 (45 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista), Vantaalla 121 (30 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista), Turussa 114 (25 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista), Tampereella 59 (16 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista) ja Oulussa 20 (6 prosenttia asumispalvelujen asiakkaista). Omaishoidon tuen vapaita sai Helsingissä 57 ja Espoossa 17 asiakasta. Oulussa omaishoidon lakisääteisiä vapaita sai 105 asiakasta ja harkinnanvaraisia vapaita 46 asiakasta.

Taulukko 1. Lyhytaikaishoito ja omaishoidon tuen vapaat asumispalveluissa

Asumispalvelut	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Lyhytaikaishoito (ei sisällä omaishoidon tuen lakisääteisiä tai harkinnanvaraisia vapaita)						
Asiakkaat	235	216	121	114	59	20
Vuorokaudet	7 293	6 288	3 366	..	592	805
Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaat						
Asiakkaat	57	17	17	105
Vuorokaudet	1 664	612	365	1 720
Omaishoidon tuen harkinnanvaraiset vapaat						
Asiakkaat	0	0	0	46
Vuorokaudet	0	0	0	504

Suurin osa asumispalveluissa tarjotusta lyhytaikaishoidosta annettiin autetun asumisen palveluna. Tiedot poikkeavat edellisen taulukon luvuista ainoastaan Helsingissä, Espoossa ja Turussa. Turun osalta autetun asumisen lyhytaikaishoitoa saa 110 asiakasta, mikä on 57 prosenttia kaikista asumispalvelujen lyhytaikaishoidon asiakkaista. Vastaavat prosenttiosuudet ovat Helsingissä 92 prosenttia ja Espoossa 97 prosenttia. Eniten lyhytaikaista ohjattua asumista annettiin Helsingissä 25 asiakasta. Espoossa ohjattua asumista sai seitsemän asiakasta ja Turussa neljä asiakasta.

Laitoshoidon lyhytaikaista palvelua saaneiden asiakkaiden suhteellisissa määrissä on kuntien välillä merkittävää vaihtelua (Taulukko 2). Oulussa lyhytaikaista laitoshoidon asiakasta saa 261 asiakasta, mikä on 93 prosenttia kaikista laitoshoidon asiakkaista. Helsingin vastaavat lukemat ovat 66 asiakasta ja 19 prosenttia, Espoossa 62 asiakasta ja 56 prosenttia, Vantaalla 23 asiakasta ja 32 prosenttia, Turussa 49 asiakasta ja 29 prosenttia ja Tampereella 42 asiakasta ja 26 prosenttia.

Taulukko 2. Lyhytaikaishoito ja omaishoidon tuen vapaat laitoshoidossa

Laitoshoito	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Lyhytaikaishoito (ei sisällä omaishoidon tuen lakisääteisiä tai harkinnanvaraisia vapaita)						
Asiakkaat	66	62	23	49	42	261
Vuorokaudet	3 729	3 471	1 029	2 370	3 186	3 206
Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaat						
Asiakkaat	22	9	6	12
Vuorokaudet	439	324	131	343
Omaishoidon tuen harkinnanvaraiset vapaat						
Asiakkaat	0	0	0	12
Vuorokaudet	0	0	0	360

Oulun lyhytaikaishoito on painottunut laitoshoittoon, sillä kaikista lyhytaikaishoidon asiakkaista (ei sisällä omaishoidon tuen vapaita) noin 93 prosenttia hoidetaan laitoksissa. Lisämielenkiintoa vertailuun tuo se, että lyhytaikaisen laitoshoidon hoitovuorokausien määrä asettuu Oulussa (3 206 vuorokautta) Tampereen (3 186 vuorokautta) tasolle. Oulun lukua selittää laitoshoidon piirissä tehtävät kuntoutustutkimukset, mitkä nostavat lyhytaikaishoidon asiakasmäärää. Hoitovuorokausien määrä asiakasta kohden oli Tampereella 76 vuorokautta asiakasta kohden ja Oulussa 12 vuorokautta asiakasta kohden. Väliin jäävissä kaupungeissa vuorokausien määrä vaihteli Helsingin 57 vuorokaudesta Vantaan 45 vuorokauteen asiakasta kohden.

Taulukossa 3 on koottuna vielä yhteen kaikki lyhytaikaista palvelua saavien asiakkaiden asiakasmäärät. Yllä mainituista eri palvelumuodoista autetun asumisen lyhytaikaisiin palveluihin turvautaan eniten kaikissa muissa paitsi Oulun kaupungissa. Tämän taulukon luvuissa on mukana myös perhehoidon käyttötiedot.

Taulukko 3. Lyhytaikaishoito ja omaishoidon tuen vapaat eri palveluissa yhteensä

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Lyhytaikaishoito yhteensä						
Asiakkaat	341	352	224	181	117	282
Vuorokaudet	12 152	11 438	6 514	4 644	3 982	4 034
Omaishoidon tuki yhteensä						
Asiakkaat	89	35	37	120
Vuorokaudet	2 309	1 260	874	2 171
Lyhytaikaishoito ja omaishoidon tuki yhteensä						
Asiakkaat	430	387	261	402
Vuorokaudet	14 461	12 698	7 388	6 205

Liite 6: Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan erillisselvitys

Työ- ja päivätoiminnan määrittely

Kuusikko-raportissa kehitysvammaisten henkilöiden työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen sisällytetään päivätoiminta, työtoiminta sekä työvalmennus eli tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ). Palvelumuodot määritellään Kuusikossa alla esitetyllä tavalla.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn mukaisesti suunniteltua kuntoutuksellista ja virikkeellistä toimintaa kehitysvammahuollon toimintayksikössä tai muussa yksikössä asumisyksikön ulkopuolella. Toiminta voi olla osa- tai kokopäiväistä. Päivätoimintaan osallistuvat asiakkaat tarvitsevat pääsääntöisesti runsaasti tukea ja ohjausta. Päivätoiminnasta tehdään erillinen päätös ja se on kirjattu palvelusuunnitelmaan. Palvelu toteutetaan huoltosuhteessa. Joissakin kunnissa maksetaan päivätoimintaan osallistuvalla työosuusrahaa. Palveluun kuuluu sen toteuttamisen kannalta välttämätön kuljetus.

Työtoiminta

Työtoiminta sisältää kuntoutuksellista ja työn luonteista toimintaa kehitysvammahuollon toimintayksikössä tai muussa yksikössä asumisyksikön ulkopuolella. Työtehtävät voivat sisältää alihankintatöitä, palvelutehtäviä tai myyntiin tulevien tuotteiden valmistusta. Työtoiminta toteutetaan huoltosuhteessa. Palveluun kuuluu sen toteuttamisen kannalta välttämätön kuljetus.

Tuettu työtoiminta

Tuettu työtoiminta on tavallisella työpaikalla järjestettyä huoltosuhteista työtoimintaa. Työvalmentaja tukee työntekijää. Työtehtävät sisältävät esimerkiksi avustavia tehtäviä. Kehitysvammaiselle työntekijälle voidaan maksaa tuetusta työtoiminnasta työosuusrahaa. Palveluun kuuluu sen toteuttamisen kannalta välttämätön kuljetus.

Tuettu työllistyminen

Tuettu työllistyminen on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä työsopimukseen perustuvaa palkkatyötä. Tuetussa työllistymisessä työvalmentaja auttaa työnantajaa työhön perehdytyksessä ja järjestää jatkuvan tuen työntekijälle sekä tarvittaessa myös työnantajalle. Työstä maksetaan pääsääntöisesti työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Työntekijä voi joissakin tapauksissa saada työnantajan maksaman palkan lisäksi työkyvyttömyyseläkettä.

Tässä selvityksessä tarkastellaan kunnallisesti tuotettuja palveluja. Koko työ- ja päivätoiminnan sekä työllistämisen kokonaisuudesta kunnallisten asiakkaiden osuus on 63,9 prosenttia.

Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet, kustannukset ja työntekijämitoitus

Taulukkoon 1 on kerätty erillisselvityksen tiedot työ- ja päivätoiminnan sekä työvalmennuksen asiakkaista. Asiakkaita oli Kuusikko-kunnissa 1 844 vuonna 2011 (Taulukko 1). Päivätoiminnan asiakkaita oli 762, työtoiminnan asiakkaita 822 ja työvalmennuksen asiakkaita 441. Työvalmennuksen osalta poikkileikkaustieto joulukuulta antoi asiakasmääräksi 396, mikä on kuntien osalta varmempi henkilötunnus kertaalleen -tieto, kuin perusselvityksen tieto (liite 2). Kuusikko-kuntien työ- ja päivätoiminnasta 3,8 % on 60 vuotta täyttäneitä. Heidän kohdallaan on tarpeen miettiä, voisiko työ- ja päivätoiminnan sijaan palvelutarpeisiin vastata paremmin jokin muu viriketoiminta.

Taulukko 1. Kunnallisen työ- ja päivätoiminnan sekä työvalmennuksen (= tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen) asiakkaat

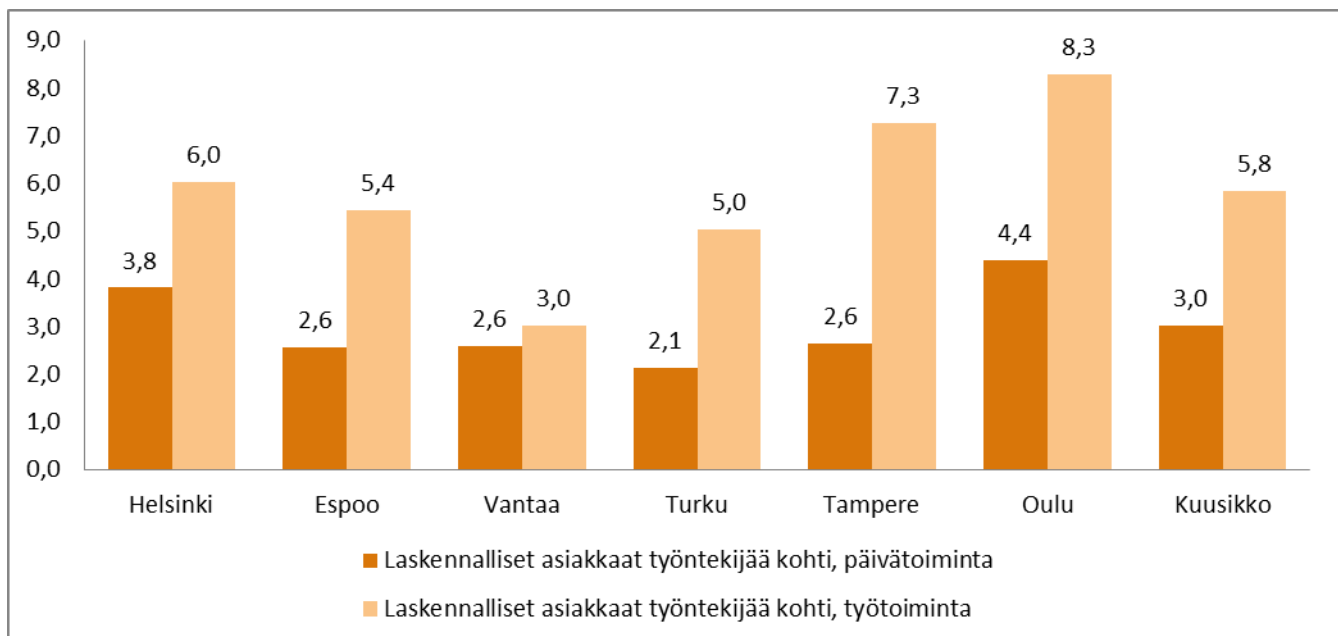
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallinen työ- ja päivätoiminta sekä työvalmennus vuoden aikana asiakkaita	514	211	295	260	187	377	1 844
Kunnallinen työ- ja päivätoiminta vuoden aikana asiakkaita	413	174	213	207	159	279	1 445
Joista 60 vuotta täyttäneet yhteensä	13	6	2	9	2	23	55
Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana asiakkaita	374	116	68	42	40	122	762
Joista 60 vuotta täyttäneet	13	6	1	0	0	7	27
Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana asiakkaat	175	58	145	168	119	157	822
Joista 60 vuotta täyttäneet	2	0	1	9	2	16	30
Kunnallinen työvalmennus joulukuun aikana asiakkaita	108	49	72	58	20	89	396
Kunnallinen työvalmennus vuoden aikana asiakkaita	123	54	82	61	23	98	441

Taulukossa 2 on esiteltyä kunnallisen päivätoiminnan ja työtoiminnan käyttöpäivät. Kuusikon ta-
solla päivätoiminnan käyttöpäiviä oli noin 90 000 ja työtoiminnan päiviä 108 000. Päivätoiminnan
päiviä oli eniten Helsingissä noin 35 900 ja vähiten Turussa noin 5 200. Työtoiminnan päiviä oli
puolestaan eniten Tampereella noin 24 200 ja vähiten Espoossa noin 8 400.

Taulukko 2. Kunnallisen päivätoiminnan ja työtoiminnan käyttöpäivät

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana, käyttöpäivät	35 934	15 366	10 892	5 205	8 821	13 651	89 869
Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana, käyttöpäivät	20 074	8 436	12 768	22 337	24 197	20 211	108 023

Kun käyttöpäivät jaetaan vakituisen henkilöstön määrällä, saadaan laskennallinen arvio (toteutu-
neet käyttöpäivät on jaettu työpäivillä 222) päivätoiminnan ja työtoiminnan asiakkaiden määrästä
vakituista työntekijää kohden (Kuvio 1). Niin päivätoiminnan kuin työtoiminnan osalta suurin mää-
rä asiakkaita vakituista työntekijää kohden on Oulussa, jossa päivätoiminnan asiakkaita on keski-
määrin 4,4 ja työtoiminnan asiakkaita 8,3 jokaista vakituista työntekijää kohden. Eniten henkilös-
töä on päivätoiminnan osalta Turussa, jossa on keskimäärin 2,1 asiakasta päivässä, jokaista vaki-
tuista työntekijää kohden. Työtoiminnan osalta korkein henkilöstömitoitus on puolestaan Vantaalla,
missä on keskimäärin kolme asiakasta jokaista vakituista työntekijää kohden.

Kuvio 1. Päivätoiminnan ja työtoiminnan laskennallisesti saatu päivittäinen asiakasmäärä vakituista henkilöstöstä kohti vuonna 2011

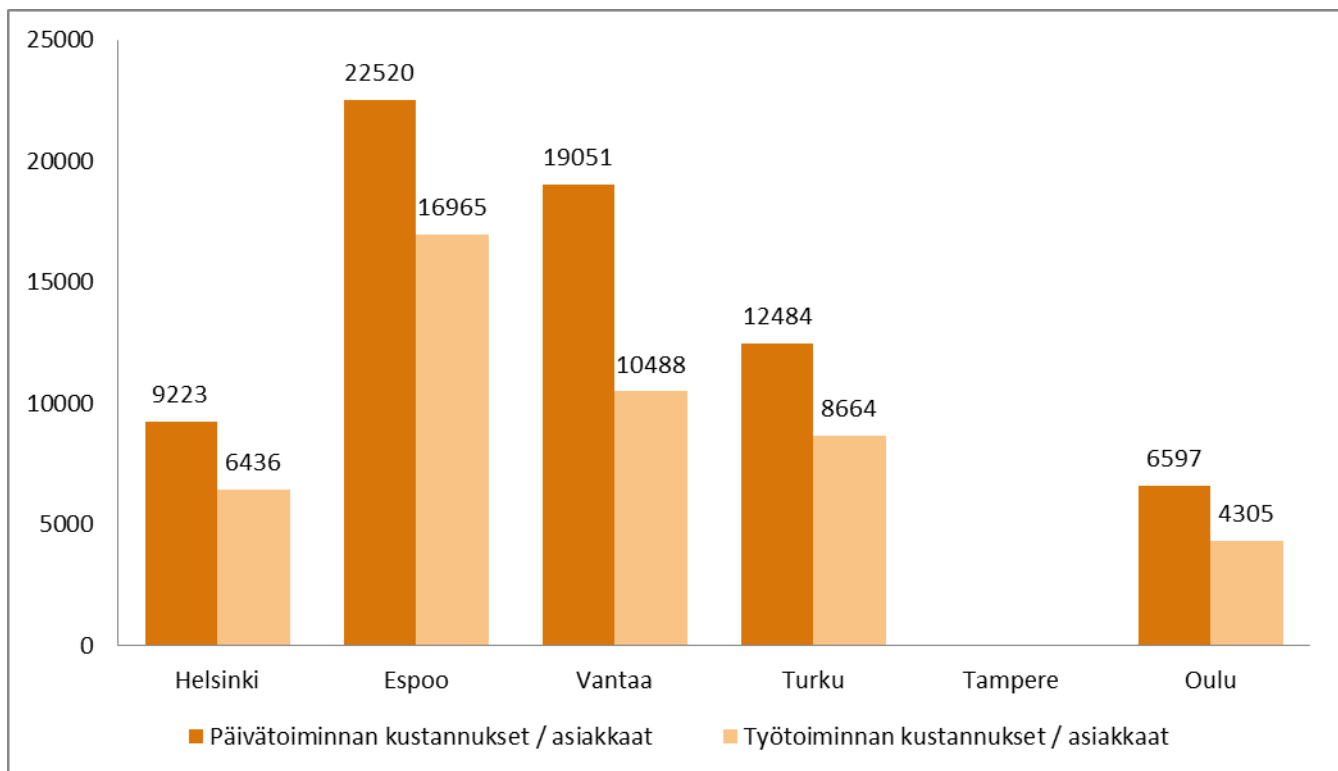
Taulukossa kolme on esitettyä kunnallisen päivätoiminnan, työtoiminnan ja työvalmennuksen
kustannukset. Kun eri palvelumuotojen bruttokustannuksia verrataan keskenään, kunnallisen päi-
vätoiminnan kustannukset ovat suurimpia Helsingissä, Espoossa ja Oulussa. Vantaalla ja erityi-

sesti Turussa sen sijaan kunnallisen työtoiminnan kustannukset ylittävät kunnallisen päivätoiminnan kustannukset. Tampereen tietoja ei ole voitu eritellä muista tiedoista, eivätkä tarkemmat tiedot ole tämän vuoksi saatavilla.

Taulukko 3. Kunnallisen päivätoiminnan, työtoiminnan ja työvalmennuksen kustannukset vuonna 2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana						
Bruttokustannukset, €	3 550 893	2 664 810	1 295 446	558 627	..	824 000
Asiakasmaksut, €	101 431	52 459	52 028	34 304	..	19 147
Nettokustannukset, €	3 449 462	2 612 351	..	524 323	..	804 853
Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana						
Bruttokustannukset, €	1 192 292	1 017 745	1 520 743	1 561 973	..	701 879
Asiakasmaksut, €	66 039	33 800	61 076	106 411	..	25 949
Nettokustannukset, €	1 126 253	983 945	..	1 455 562	..	675 930
Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työ ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana						
Nettokustannukset, €	492 964	73 220	..	0

Kun kustannukset suhteutetaan asiakasmäärään, korkeimmat kustannukset sekä työ- että päivätoiminnassa ovat Espoossa ja pienimmät kustannukset ovat Oulussa (Kuvio 2). Oulussa kustannuksia kertyy noin 6 600 euroa jokaista päivätoiminnan asiakasta kohden ja noin 4 300 euroa jokaista työtoiminnan asiakasta kohden. Espoossa vastaavat lukemat ovat noin 22 500 euroa ja 16 950 euroa. Ero näiden kahden kaupungin välillä on huima.

Kuvio 2. Kunnallisen päivätoiminnan ja työtoiminnan kustannukset / asiakas vuonna 2011 (Vantaan tiedoissa bruttokustannukset / asiakas)

Työosuusrahoista koituneet kustannukset vuonna 2011 olivat Kuusikko-tasolla noin 777 000 euroa (Taulukko 4). Pienimmän päivittäisen kunnallisen työtoiminnan työosuusrahan vaihteluväli oli 1–4 euroa kunnasta riippuen ja suurimman työosuusrahan vaihteluväli oli 5–12 euroa kunnasta riippuen. Kunnallisen työvalmennukset vastaavat vaihteluvälit olivat 3,7–7,5 euroa ja 10–12 euroa.

Taulukko 4. Kunnallisen päivätoiminnan, työtoiminnan ja työvalmennuksen työosuusrahojen suuruus ja kokonaiskustannukset vuonna 2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Kustannukset kunnallisesta toiminnasta vuoden aikana						
Työosuusrahoista aiheutuneet kustannukset yhteensä, €	225 051	91 427	98 766	169 037	65 674	126 900
Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana						
Pienin työosuusraha, €	1	0	0	-	-	0
Suurin työosuusraha, €	5	1,7	1,2	-	-	0
Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana						
Pienin työosuusraha, €	4	2,3	3	2,5	1	1,5
Suurin työosuusraha, €	6	7	12	5	9,5	12
Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työ ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana						
Pienin työosuusraha, €	5	3,7	5	4,2	7,5	4
Suurin työosuusraha, €	12	10	12	12	11,5	12

Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain

Helsinki

Sosiaalivirasto tarjoaa kehitysvammaisille henkilöille työ- ja päivätoiminnan palveluja viidessä päivätoimintayksikössä, yhdessä työtoimintayksikössä (joka tarjoaa työtoiminnan osana myös työhön valmennusta) ja tuetun työllistymisen ja tuetun työtoiminnan palveluja tuetun työn yksikössä. Asiakkaat osallistuvat omaa työ- ja päivätoimintaansa koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon ja saavat tarvittavan tuen päätöksentekoon ja asioiden toteuttamiseen.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan palvelusuunnitelmaan ja yksilölliseen ohjaussuunnitelmaan perustuva kuntouttavaa toimintaa, jossa painotetaan erityisesti vuorovaikutusta ja kommunikaatiota tukevia menetelmiä, multisensorinen toiminta on tärkeä osa vaikeimmin vammaisten päivätoimintaa. Osalla asiakkaista päivätoimintaan kuuluu taidepainotteista askartelua, käsitöitä, maalausta tai esittävää taidetta.

Työtoiminta

Työtoimintaan kuuluu erilaisia pakkaustehtäviä, työtoimintayksikön ateriapalveluun ja siivoukseen liittyviä tehtäviä sekä ulkotöitä.

Tuettu työtoiminta

Tuettu työtoiminta on useimmiten työharjoittelua tavoitteena työllistyminen. Toimintapäivät ovat olleet keskimäärin kuusituntisia, suunnitteilla on osapäivätoiminta henkilöille, joiden fyysinen tai psyykinen kunto ei kestä pitkiä työpäiviä. Tuettu työllistyminen tai tuettu työtoiminta on lähes poikkeuksetta osapäivätyötä.

Tuettu työllistyminen

Tuettu työllistyminen tukee henkilöiden työllistämistä avoimille työmarkkinoille. Palveluun kuuluu työpaikan hankkiminen, yksilöllinen koulutus työtehtäviin ja työvalmentajan tuki tarvittaessa koko työsuhteen aikana. Sosiaaliviraston työvalmennusyksikön toiminta painottuu asiakkaiden aitoa työllistymistä tukevaan toimintaan.

Päivätoimintayksiköiden vahvistetut paikkaluvut ovat 26–38, työtoimintayksikön paikkaluku on 100. Tuetun työllistymisen asiakkaiden määrä vaihtelee, kehitysvammaisten asiakkaiden määrä on keskimäärin 100. Työ- ja päivätoimintayksiköitä johtavat joko johtajat tai johtavat ohjaajat, tuetun työllistymisen yksikköä johtaa johtava työvalmentaja. Henkilöstön koulutusvaatimus on joko

sosionomin tai hoitajan koulutus, kädentaitojen ryhmiin voidaan rekrytoida artesaaneja tai sosionomeja

Asiakkaat ohjautuvat työ- ja päivätoimintaan sosiaalityöntekijöiden kautta useimmiten erilaisten jatko-opintojen tai kymppiluokan jälkeen. Tuettuun työhön asiakkaat voivat hakeutua sosiaalityön, oppilaitosten, työ- ja elinkeinotoimistojen kautta tai hakeutua oma-aloitteisesti. Palveluihin ohjauksessa pyritään huomioimaan asiakkaan omat toiveet ja palvelujen tarve. Päivätoimintayksiköissä voidaan järjestää palvelua lähes kaiken kattavaa tukkea tarvitseville asiakkaille tai toisaalta henkilöille, joiden toiveena on päästä esimerkiksi kädentaitojen tai taide-alan toimintoihin. Työtoimintayksikköön hakeutuvat useimmiten henkilöt, jotka haluavat tehdä erilaisia alihankintatöitä ja joista monet toivovat myöhemmin työllistyvänsä avoimille työmarkkinoille.

Tuetun työllistymisen palvelu on tunnettua sekä asiakkaiden keskuudessa että oppilaitoksissa. Monilla asiakkailla on haaveena avoimille työmarkkinoille työllistyminen. Nykyinen päivä- ja työtoiminnan palveluvalikoima ei vastaa enää nuorten asiakkaiden tarpeisiin, lähivuosien tavoitteena on media-alan ja esimerkiksi erilaisten ulkotöiden kehittäminen. Toisena tavoitteena on päivätoiminnan kehittäminen entistä yksilöllisemmäksi esimerkiksi henkilökohtaisen budjetin avulla, jolloin asiakas voisi ainakin osan päivästäan täyttää itse suunnittelemillaan aktiviteeteilla. Autismi- ja kirjokirjasto-asiakkaille suunnattua, riittävästi resursoitua päivätoimintaa ei omana toimintana kyetä riittävästi järjestämään. Tulevaisuuden päivätoiminnan tarpeisiin voidaan ainakin osittain vastata etätoiminnalla, osapäivätoiminnalla ja henkilökohtaisen budjetoinnilla. Tuetun työllistymisen palvelun tarve on tarjontaa suurempi.

Espoo

Päiväaikainen toiminta ja sen organisointi

Espoon kunnallista päivä- ja työtoimintaa järjestetään kahdessa toimintakeskuksessa, kummasakin on vuoden aikana 60–80 asiakasta. Toimintakeskuksista käsin hoidetaan myös tuetun työn ohjaus.

Päivätoimintaa järjestetään klo 7–17 ja työtoimintaa klo 8–16. Työtoiminnassa useimmat asiakkaat kuitenkin tekevät kuusituntista päivää yhdeksän ja kolmen välillä. Tuetun työtoiminnan ja tuettu työllistymisen työpäivien pituudet vaihtelevat asiakaskohtaisesti 4–8 tuntiin päivässä.

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn mukaan suunniteltua, kuntouttavaa ja taitoja ylläpitävää ryhmämuotoista toimintaa. Työtoiminnassa asiakkaalle tarjotaan hänelle sopivin työskentelymuoto, jossa hän voi käyttää hyväksi ammatillista koulutusta, työkokemusta tai aikaisempaa työharjoittelua. Työtoiminnassa työmuotoina ovat erilaiset käsityöt, alihankintatyö ja ulkotyö sekä työkeikat toimintakeskuksen ulkopuolisilla työpaikoilla.

Tuettua työtoimintaa ja tuettua työllistymistä koordinoi kolme palveluohjaajaa. Asiakkaiden työtehtäviä ovat mm. avustavat tehtävät keittiöillä, päiväkodeissa, kiinteistöhuoltoyhtiöissä, vanhusten palvelutaloilla, kouluilla, puutarhalla sekä siivoustyöt asumisyksiköissä ja toimintakeskuksissa. Tuetun työtoiminnan ja työllistymisen asiakkaita työskentelee myös kirjastossa, kaupassa, yliopistolla ja vakuutusyhtiöllä.

Asiakasohjaus

Päivä- ja työtoiminnan asiakkaaksi tullaan vammaispalvelujen sosiaalityöntekijän kautta. Asiakkaat ovat yli 17-vuotiaita, peruskoulun käyneitä kehitysvammaisia henkilöitä. Kaikille asiakkaille on voitu tarjota päivä- tai työtoimintaa heidän tarvitsemansa määrä.

Päivätoiminnassa toimintakeskusten henkilöstömitoitus mahdollistaa monipuolisen, kuntouttavan ja virikkeellisen toiminnan sekä hyvän perushoidon paljon apua tarvitsevalle asiakkaalle. Tavoitteena on ohjata asiakas sellaisen palvelun piiriin, jossa hän pääsee käyttämään osaamistaan. Oi-

kean työmuodon löytyminen voi viedä aikaa ja vaatia kokeilujaksoja varsinkin kun on kyse ulkopuolisista työpaikoista.

Kehittäminen

Tulevaisuuden ajatuksena on, että toimintakeskukset palvelevat niitä asiakkaita, joiden toiminnassa tarvitaan erityisiä heidän tarpeitaan palvelevia tiloja. Uusia isoja toimintakeskuksia ei enää suunnitella rakennettavaksi. Tavoitteena ovat pienemmät yksiköt eri puolilla kaupunkia, jolloin mm. työtoiminnan ryhmät voisivat työskennellä läheisissä yrityksissä tai muissa työpaikoissa ohjaajan kanssa.

Kunnalliset toimintakeskukset järjestävät tulevaisuudessakin toimintaa lähinnä kehitysvammaisille asiakkaille. Autismikirjon asiakkaiden toiminta hankitaan ostopalveluna.

Tuetun työtoiminnan ja tuetun työllistymisen palveluohjaajien nimikkeet tullaan muuttamaan työhönvalmentajiksi vuoden 2012 syksyllä. Työhönvalmentajien asiakkaina voivat olla kehitysvammaiset ja autistiset henkilöt sekä muut vammaiset asiakkaat. Kun asiakkaille haetaan toimintakeskusten ulkopuolisia työtehtäviä, pyritään ensisijaisesti työsuhteiseen palkkatyöhön.

Vantaa

Vantaalla järjestetään työ- ja päivätoimintaa sekä omana toimintana että ostopalveluna. Asiakasmäärä omassa toiminnassa ja ostopalveluissa jakaantuu suunnilleen tasan. Kehitysvammaisilla aikuisilla on mahdollisuus osallistua työ- tai päivätoimintaan omassa toimintakeskuksissa, joita on yhteensä kuusi. Viidessä toimintakeskuksista käy 15–50 asiakasta, yhdessä on seitsemän asiakasta. Vantaalla on neljä työvalmentajaa, jotka tukevat sekä tuettuun työtoimintaan että tuettuun työhön osallistuvia asiakkaita. Vuoden 2011 päättyessä työvalmennuksessa oli 36 työsuhteessa (tuettu työ) ja 35 tuetussa työtoiminnassa (avotyötoiminta) olevaa asiakasta.

Työosuusrahan maksuperusteet tarkistettiin vuoden 2011 aikana. Alkuvuonna 2011 Vantaa maksoi työosuusrahaa kaikille työtoimintaan osallistuvien lisäksi yhden toimintayksikön päivätoimintaan osallistuville asiakkaille. 1.8.2011 alkaen työosuusrahaa ei ole myönnetty pelkän osallistumisen perusteella, vaan työosuusraha on perustunut kunkin asiakkaan tekemiin työtoimintatunteihin.

Vantaan kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnassa aloitettiin henkilökohtaisen budjetoinnin "Tiedän, mitä tahdon" -hanke. Hankeen myötä toimintaa kehitettiin aikaisempaakin enemmän asiakkaan yksilöllisistä toiveisiin ja tarpeisiin perustuvaksi. Perinteisestä jaosta työ- ja päivätoimintaan luovuttiin osittain. Uuden käytännön mukaan ryhmät vaihtelevat päivittäin, ja työtoiminnassa on mukana myös pääsääntöisesti päivätoimintaan osallistuvia asiakkaita.

Päivätoimintaan osallistui 46 % ja työtoimintaan 54 % kaikista asiakkaista. Työ- ja päivätoiminnassa panostettiin yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön ja asiakkaita pyrittiin aktiivisesti työllistämään avoimille työmarkkinoille. Henkilöstön käytön joustavuutta lisättiin. Sama henkilöstö ohjaa sekä päivä- että työtoiminnan asiakkaita. Tilastoihin työntekijät on ilmoitettu pääsääntöisen työpisteensä perusteella.

Turku

Kunnallista työtoimintaa järjestetään Turussa neljässä toimintakeskuksessa. Tuetun työtoiminnan ohjaajat toimivat toimintakeskuksen alaisuudessa. Päivätoimintaa tarjotaan päiväkeskuksessa, sekä muutamalle asiakkaalle kaupungin tilapäishoitoyksikössä.

Noin 30 prosenttia asiakkaista käy työ- tai päivätoiminnassa viitenä päivänä viikossa. Asumispalvelujen piirissä olevien asiakkaiden ns. kotipäiviä on lisätty. Päivien pituus vaihtelee asiakaskohteisesti, mutta pääsääntöisesti asiakkaat ovat työ- ja päivätoiminnassa klo 9–14.30.

Työtoiminnan lähtökohtana on tukea kehitysvammaisten vahvuuksia ja osaamista työssä, sosiaalisten valmiuksien kehittäminen sekä yleisen toimintakyvyn ylläpitäminen. Toimintakeskusten toiminnalla tuetaan erityisesti kotona asuvia kehitysvammaisia ja heidän perheitään, mahdollistetaan hoidosta vastaavien vanhempien työssä käyntiä ja tuetaan vanhempien jaksamista.

Toimintakeskuksen arki painottuu yhteisöllisyyteen, mutta toiminnan sisältö suunnitellaan jokaiselle asiakkaalle yksilöllisesti. Asiakkailta on työn luonteisia tehtäviä, esimerkiksi erilaisia alihankinta- ja tilaustöitä, kuten kokoonpano- ja pakkaustyötä, tekstiilitöitä, kotitaloustöitä sekä erilaisia käden- taitotöitä. Toimintaan kuuluu myös luovan toiminnan ryhmiä, käyntejä erilaisissa tilaisuuksissa, kirjastossa jne.

Päivätoiminta on tarkoitettu moni- ja vaikeavammaisille henkilöille. Se koostuu erilaisista yksilöllisesti suunnitelluista toiminnoista, joissa harjoitellaan esimerkiksi aistien käyttöä, liikuntaa, oma- toimisuustaitoja, sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja jne. Päivätoiminnan asiakkaille ei makseta työ- osuusrahaa.

Tuettu työtoiminta on toimintakeskuksen ulkopuolisilla työpaikoilla tapahtuvaa toimintaa erilaisissa avustavissa tehtävissä. Tällä hetkellä yli puolet työtoimintapaikan tarjoajista on yksityisiä työnanta- jia, mutta tuetun työtoimintapaikan tarjoajina toimivat myös kaupungin eri toimipaikat, valtio ja eri yhdistysten ylläpitämät paikat. Tuetussa työtoiminnassa olevat tekevät mm. keittiöalan töitä, sii- voavat, ovat toimistotöissä, hoiva-avustajana, hyllyttäjänä ja varastotehtävissä. Tuettu työtoimin- tapaikka pyritään löytämään alalta, johon asiakkaalla on koulutusta.

Tuetussa työtoiminnassa olevien ja tuetusti työllistettyjen tukena on kaksi, vuoden 2012 syksystä lähtien kolme työhönvalmentajaa. Päällekkäistyön välttämiseksi päivä- ja toimintakeskusten oh- jaajat voivat toimia tuetun työtoiminnan asiakkaan ohjaajana, kun tuetun työtoiminnan asiakas on osan viikosta toimintakeskuksessa.

Työ- ja päivätoiminnan palveluihin ohjaututaan Vammaispalvelujen Paletti-yksikön kautta, jossa kuntoutustyöryhmä arvioi asiakkaan toimintakykyä sekä tuen ja palveluiden tarvetta. Nuorille suo- sitellaan ensisijaisesti ammatillista koulutusta tai jatkokoulutusta.

Ns. klinikkamalli, jossa arvioidaan asiakkaan taitoja ja annetaan erilaisia kokeilumahdollisuuksia, kehitetään edelleen. Nuorille laaditaan henkilökohtainen ”urasuunnitelma” tavoitteineen ja luodaan mahdollisuuksia kokeilla erilaisia tehtäviä.

Tuetun työtoiminnan lisääminen on ollut vammaispalvelujen tärkeimpiä kehittämistavoitteita useita vuosia. Vuoden 2012 syksystä lähtien toimintaan saadaan kolmas työhönvalmentaja vastaamaan kasvavaan asiakasmäärään. Etenkin ammatillisia opintoja suorittaneet erityistä tukea tarvitsevat nuoret haluavat työskennellä tavallisilla työpaikoilla. Kun asiakas suoriutuu itsenäisesti työtehtä- vistä, vaihtoehtona tulisi ensisijaisesti olla tuettu työ, jolloin työntekijä saa palkkaa työnantajalta.

Asiakastyön vaativuutta lisää muun muassa asiakkaiden lisääntynyt hoitoisuus ja monitahoiset asiakkuudet. Haastavan käyttäytymisen tilanteet ja mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Tä- hän pyritään vastaamaan kehittämällä toiminnan sisältöä ja tiloja sekä antamalla henkilökunnalle syventävää koulutusta mm. autismista.

Laitoshoidossa olleita asiakkaita siirtyy asumispalveluihin, mikä lisää työ- ja päivätoiminnan tarvet- ta, mutta tämä näkyy toistaiseksi lähinnä ostopaleluissa. Kasvava osa ikääntyvistä asiakkaista on siirtynyt työtoiminnasta kerhotoimintaan, joka järjestetään kerran viikossa yhteistyössä oppilaitok- sen ja seurakunnan kanssa. Kerhon toiminnan sisältönä on ikääntyvien kehitysvammaisten fyysi- sen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen toiminnallisilla menetelmin. Näitä asiakkai- ta on 17 ja toiminta on tarkoitus kehittää edelleen.

Tampere

Tampereen kaupungilla on omassa tuotannossa viisi työ- ja päivätoimintayksikköä (Aurinkomaa, Pellava, Tesoman toimintakeskus, Tuomikallio ja Wärjäämö). Yksiköistä Tesoman toimintakeskus ja Wärjäämö ovat pelkästään työtoimintayksiköitä. Kaikissa yksiköissä työpäivä asiakkaille alkaa klo 7.15 ja päättyy viimeistään klo 15.00, osapäivähoidossa päivä päättyy viimeistään klo 16.00. Yksiköissä palvelua tuotetaan seuraavissa suoriteryhmissä: tuettu työ, työtoiminta, päivätoiminta, vaikeavammaisten päivätoiminta ja vaikeavammaisten osapäivähoito. Eniten asiakkaita on kirjoilla Tesoman toimintakeskuksessa (n. 90) ja pienin yksikkö kirjoilla olevien asiakkaiden määrässä on Pellava (6).

Tuettu työ

Tesoman toimintakeskuksessa työskentelee yksi työvalmentaja, joka vastaa oman tuotannon tuetusta työtoiminnasta ja siihen liittyvistä sopimuksista. Tuetussa työssä asiakas on joko työssä toimintakeskuksen ulkopuolella tai työ sopimuksella työssä oleva. Työvalmentaja toimii yhteyshenkilönä yrityksen ja toimintakeskuksen välillä. Tavoitteena on löytyä oikeanlaisia tehtäviä siten, että asiakas voisi työllistyä toimintakeskuksen ulkopuolelle 1–5 päivänä viikossa.

Työtoiminta

Kehitysvammaisille aikuisille suunnattua monipuolista, asiakaslähtöistä toimintaa, jonka tavoitteena on ylläpitää ja kehittää olemassa olevia taitoja (mm. akateemisia taitoja) sekä harjaannuttaa työelämässä tarvittavia valmiuksia. Työtoiminnassa asiakkaat tekevät alihankintatöitä sekä ovat satunnaisesti töissä yksikön ulkopuolella

Päivätoiminta

Pääpiirteittäin sisällöltään samaa kuin työtoiminnassa, mutta asiakkaat tarvitsevat enemmän ohjausta ja tukea päivittäisissä toiminnoissa. Heidän toimintakykyään pyritään ylläpitämään ja mahdollisesti edistämään. Päivätoiminnassa pyritään myös vahvistamaan sosiaalista käyttäytymistä. Toiminta on monipuolista ja asiakaslähtöistä toimintaa kuntouttavalla työotteella enemmän perushoitoa, ohjausta ja tukea tarvitseville.

Vaikeavammaisten päivätoiminta

Monipuolista ja asiakaslähtöistä toimintaa kuntouttavalla työotteella paljon perushoitoa, ohjausta ja tukea tarvitseville haastavasti käyttäytyville ja/tai monivammaisille. Heidän toimintakykynsä pyritään pitämään saavutetulla tasolla.

Omassa tuotannossa palvelu on tarkoitettu kaikille aikuisille kehitysvammaisille asiakkaille. Asiakasohjauksesta vastaa tilaajaryhmään kuuluvan vammaispalvelutoimiston sosiaalityöntekijät yhteistyössä yksiköiden esimiesten kanssa. Eri suoritemääritelmien mukaisesti asiakkaat ohjataan toimintakyvyn, käytöshäiriöiden tms. mukaan. Palvelusuunnitelmapalaverissa sosiaalityöntekijä kartoittaa asiakkaan työ- ja päivätoimintapalvelujen tarpeet ja toiveet. Tämän jälkeen yhteistyössä yksiköiden esimiesten kanssa selvitetään asiakkaalle hänen tarpeitaan vastaava yksikkö, jossa hän työ- tai päivätoiminnan aloittaa.

Tuetussa työssä asiakasohjauksesta ulkopuolisiin yrityksiin vastaa työvalmentaja, joka etsii työpaikat ja tekee kartoitusta niistä tarpeista mitä yritys työntekijältään odottaa tai minkälaiset työt tehtävät yrityksellä olisi tarjolla. Tämän jälkeen hän käy keskustelun kehitysvammaisen asiakkaan kanssa ja keskustellen selvittää oikean paikan jokaisen asiakkaan olemassa olevien taitojen perusteella.

Nykyinen palveluvalikoima ei täysin vastaa kaikkien asiakkaiden tarpeita, vaan on selvitettävä mm. autististen asiakkaiden osalta heille sopivampia palveluita.

Oulu

Oulussa järjestetään kehitysvammaisille asiakkaille päivätoimintaa, työtoimintaa sekä avotyötoimintaa. Palvelumuodot on pääsääntöisesti eriytetty toisistaan ja niitä järjestetään eri toimintayksiköissä. Asiakkaat ohjautuvat toimintoihin palveluohjausyksikön sosiaalityöntekijöiden ja ohjaajien kautta. Oululaisille tarjottava palvelu on pääosin kaupungin tuottamaa palvelua, ostopalvelun osuus on vähäinen. Oulussa tarjotaan päiväpalvelua pääsääntöisesti viitenä päivänä viikossa lähes kaikille asiakkaille. Tarjottavat päiväpalvelupaikat ovat riittäneet kattamaan asiakastarpeen, joskin ajoittain joudutaan tarpeen kattamiseksi tekemään erillisjärjestelyjä.

Oulussa neljä toimintakeskusta tarjoaa kehitysvammaisille työtoimintaa ja yksi toimintakeskus päivätoimintaa. Asiakkaita päiväpalveluissa on keskimäärin 225 päivittäin. Asiakkaille tarjotaan päiväpalveluja henkilökohtaisen tarpeen mukaisesti, enintään 11 kk vuodessa; heinäkuu on asiakkaiden lomakuukausi.

Päivätoiminta on kuntouttavaa ja virikkeellistä päiväpalvelua paljon hoitoa tarvitseville kehitysvammaisille. Asiakkaiden ikäjakauma on 18–70 vuotta. Päivätoiminnan avulla tuetaan myös perheiden jaksamista kehitysvammaisen hoitotyössä. Päivätoiminnasta ei makseta asiakkaille työosuusrahaa.

Työtoiminta on työn luonteista kehitysvammaiselle henkilöille kohdennettua huoltosuhteista palvelua ja siitä maksetaan lautakunnan ohjeistuksen mukaisesti työosuusrahaa, jonka suuruus on 1,5–12 € / päivä. Työtoimintapäivän kesto on pääsääntöisesti 6 tuntia. Toiminta voi olla mm. alihankinta-, siivous-, käsityö-, puu-, keittiö ja toimistotyöhön tai logistiikkaan liittyviä tehtäviä.

Avotyötoiminta (tuettu työtoiminta) on asiakkaalle yksilöllisesti suunniteltua työn luonteista toimintaa, jota toteutetaan pääasiassa kaupungin eri toimintayksiköissä, virastoissa ja laitoksissa. Avotyötoimintaan siirrytään aina työkeskuksen valmennus ja arviointijakson jälkeen. Avotyötoiminnassa asiakas on keskimäärin kuusi tuntia päivässä ja saa työn ohjauksen, valvonnan ja muut työnantajan palvelut avotyön ohjaajan kautta. Avotyötoiminta on huoltosuhteista palvelua ja siitä maksetaan asiakkaille lautakunnan ohjeistuksen mukaisesti työosuusrahaa 4–12 € päivässä.

Palveluun sisällytetään hoidon lisäksi harrastustoimintaa ja erilaisia omatoimisuustaitoja lisääviä aktiviteettejä kuntouttavassa ja sosiaalisessa ympäristössä.

Työtoiminnan asiakkaiden ikäjakauma on 19–64 vuotta. Toiminta tapahtuu yhden tai kahden ohjaajan ryhmissä; ryhmien koko on 6–16 asiakasta. Asiakkaat toimivat ohjaajan opastuksella eivätkä pääasiallisesti tarvitse hoitoa vaan ohjausta. Perinteisten työtoimintamuotojen (käsityöt, puutyö, alihankinta) lisäksi tarjotaan nykyisiä tarpeita vastaavia toiminta-aloja kuten siivous, keittiötyö ja logistiikkapalvelut.

Palvelun tarjonta on puitteiltaan joustavaa; asiakkaan käyntiaika, käynnin sisältö, pituus ja tiheys vaihtelevat henkilökohtaisen tarpeen mukaisesti. Asiakas harjoittelee taitojaan työkeskuksessa ja hän itse esittää yleensä toiveen siirtyä avotyötoimintaa. Avotyötoimintaa toteutetaan pääasiassa kaupungin eri toimintayksiköissä.

Taulukko 5. Kooste työ- ja päivätoiminnan erilliselityksestä

Palvelumuoto	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1 Asiakkaat							
1.1 Kunnallinen työ- ja päivätoiminta sekä työvalmennus (tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana							
1.1.1 Asiakkaat yhteensä	514	211	295	260	187	377	1 844
1.2 Kunnallinen työ- ja päivätoiminta vuoden aikana							
1.2.1 Asiakkaat yhteensä (perustiedonkeruussa)	413	174	213	207	159	279	1 445
1.2.1.1 Joista 60 vuotta täyttäneet yhteensä	13	6	2	9	2	23	55
1.3 Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana							
1.3.1 Asiakkaat	374	116	68	42	40	122	762
1.3.1.1 Joista 60 vuotta täyttäneet	13	6	1	0	0	7	27
1.4 Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana							
1.4.1 Asiakkaat	175	58	145	168	119	157	822
1.4.1.1 Joista 60 vuotta täyttäneet	2	0	1	9	2	16	30
1.5 Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen) joulukuun aikana							
1.5.1 Asiakkaat yhteensä joulukuun aikana	108	49	72	58	20	89	396
1.6 Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana							
1.6.1 Asiakkaat yhteensä vuoden aikana	123	54	82	61	23	98	441
2 Suoritteet							
2.1 Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana							
2.1.1 Toimintapäivät	222	222	222	222	222	222	1 332
2.1.1 Käyttöpäivät	35 934	15 366	10 892	5 205	8 821	13 651	89 869
2.2 Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana							
2.2.1 Toimintapäivät	222	222	222	222	222	222	1 332
2.2.2 Käyttöpäivät	20 074	8 436	12 768	22 337	24 197	20 211	108 023
3 Henkilöstö*							
3.1 Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana							
3.1.1 Vakainaisen hoito- ja ohjaushenkilöstön vakanssit	43	27	19	11	15	14	129
3.1.2 Muut vakanssittomat vuoden aikana, ketkä?	3	1		0	3	0	
Laskennalliset asiakkaat henkilöstöä kohti	3,81	2,56	2,58	2,13	2,65	4,39	18
Henkilöstömitoituksen suhdeluku	0,26	0,39	0,39	0,47	0,38	0,23	2
3.2 Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana							
3.2.1 Vakainaisen hoito- ja ohjaushenkilöstön vakanssit	15	7	19	20	15	11	87
3.2.2 Muut vakanssittomat vuoden aikana, ketkä?	1	1		0	-	0	
Laskennalliset asiakkaat henkilöstöä kohti	6,03	5,43	3,03	5,03	7,27	8,28	35
Henkilöstömitoituksen suhdeluku	0,17	0,18	0,33	0,20	0,14	0,12	1
3.3 Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana							
3.3.1 Työvalmentajien henkilötyövuodet	7	3	4	2	1	1	18
Joulukuun asiakkaat henkilövuotta kohti	16,24	16,33	18,00	29,00	20,00	89,00	189
Henkilöstömitoituksen suhdeluku	0,06	0,06	0,06	0,03	0,05	0,01	0
4 Toiminnan kustannukset							
4.1 Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana							
4.1.1 Bruttokustannukset, €	3 550 893	2 664 810	1 295 446	558 627	..	824 000	..
4.1.2 Asiakasmaksut, €	101 431	52 459	52 028	34 304	..	19 147	..
4.1.3 Nettokustannukset, €	3 449 462	2 612 351	..	524 323	..	804 853	..
4.2 Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana							
4.2.1 Bruttokustannukset, €	1 192 292	1 017 745	1 520 743	1 561 973	..	701 879	..
4.2.2 Asiakasmaksut, €	66 039	33 800	61 076	106 411	..	25 949	..
4.2.3 Nettokustannukset, €	1 126 253	983 945	..	1 455 562	..	675 930	..
4.3 Kunnallinen työvalmennus (= tuettu työ ja tuettu työllistyminen) vuoden aikana							
4.3 Nettokustannukset, €	492 964	73 220	..	0	..
5 Työosuusraha							
5.1 Kustannukset kunnallisesta toiminnasta vuoden aikana							
5.1.1 Työosuusrahoista aiheutuneet kustannukset yhteensä, €	225 051	91 427	98 766	169 037	65 674	126 900	776 854
5.2 Kunnallinen päivätoiminta vuoden aikana							
5.2.1 Pienin työosuusraha, €	1	0	0	-	-	0	
5.2.2 Suurin työosuusraha, €	5	2	1	-	-	0	
5.3 Kunnallinen työtoiminta vuoden aikana							
5.3.1 Pienin työosuusraha, €	4,0	2,3	3,0	2,5	1,0	1,5	
5.3.2 Suurin työosuusraha, €	6,0	7,0	12,0	5,0	9,5	12,0	
5.4 Kunnallinen tuettu työtoiminta vuoden aikana							
5.4.1 Pienin työosuusraha, €	5,0	3,7	5,0	4,2	7,5	3,5	
5.4.2 Suurin työosuusraha, €	12,0	10,0	12,0	12,0	11,5	12,0	

Liite 7: Yhteenveto kehitysvammahuollon Kuusikko-mittarin sisältävistä asiakaskyselyistä

Mikäli asiakastyytyväisyyskyselyllä halutaan saada kehitysvammaisen ihmisen ääni kuuluviin, Kuusikko-mittari ei sovellu sellaisenaan käytettäväksi. Kysymykset ovat liian abstraktilla tasolla useampien kehitysvammaisten ihmisten kognitiivisille taidoille. Tästä syystä kunnat ovat kehittäneet omia mittareitaan kehitysvammaisten kuulemiselle.

Kuusikko-mittaria on käytetty Turun ja Espoon kuntien kehitysvammaispalvelujen ja vammaispalvelujen www-sivuilla. Kyselyihin on saatu ainoastaan satunnaisia vastauksia. Avovastausten perusteella vastaukset ovat koskeneet muita kuin kehitysvammaisten palveluja. Näistä syistä tuloksia ei ole analysoitu.

Taulukoissa 1 ja 2 on esiteltynä Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana kehitysvammahuoltoa koskeneet asiakaskyselyt ja tulokset.

Taulukko 1. Espoon, Turun ja Oulun asiakastyytyväisyyskyselyt vuonna 2011

Kyselyn tiedot	Espoo 1	Espoo 2	Turku	Oulu
Nimi	Koululaisten loma-ajan toiminnan palautekysely	Vanhempien näkökulma asumisharjoitteluun Kuninkaantien asumisyksikössä	Kehräkodin asiakastyytyväisyyskysely	Oulun asiakastyytyväisyyskysely vuonna 2011.
Selvityksen kohde	Kesällä järjestettävän loma-ajan toiminnan onnistumisen arviointi	Asumisharjoittelua käyttävien kehitysvammaisten lasten vanhempien kokemusten ja odotusten kartoitus. Kyselyllä haettiin eväitä uuden asumisharjoittelupalvelun kehittämiseen.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tarkoituksena oli selvittää miten omaiset ja asukkaat ovat kokeneet asumisen, palvelut ja henkilökunnan uudessa yksikössä	Koko soten palvelut- mm. kehitysvammapalvelut -asumis- ja päivätoimintapalvelut. Menetelmänä käytettiin Zef-arviointia (internet/paperiversio). Kysely sisälsi kaikille palvelualueille yhteisiä kysymyksiä ja sekä palvelukohtaisia lisäkysymyksiä. Vastaukset arvioitiin janalla, jonka pienin arvo oli 1 ja suurin arvo oli 5. Kysely sisälsi myös kaksi avointa kysymystä.
Kohderyhmä	Kehitysvammaiset koululaiset, vanhemmat vastaavat kyselyyn	Asumisharjoittelua käyttävät kehitysvammaiset nuorten vanhemmat.	12 paikkaisen ryhmäkodin omaiset ja asukkaat.	Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotannon asiakkaat ja yksityinen palvelutuotannon asiakkaat.
Tulosten julkaisu vuosi	2011	2011	2011	2.5-15.5.2011 (Oulun kaupungin palvelutuotanto) 16.5-29.5.2011(12.6) 2011 (yksityinen palvelutuotanto) Tulokset valmistuivat 2011 syksyllä. Vastaus lähetetty kaikille kyselyyn osallistuneille yksiköille.
Toistotiheys	Kerran vuodessa	kertaselvitys	Kerran	Joka toinen vuosi (kysely tehty 2009 ja 2011.
Vastajamäärätavoite	90			11 Asumispalvelut 348 hlöä ja päivätoiminta 398 hlöä.
Vastaja	44	8		8 134 kv- asumispalveluissa ja päivätoiminnassa 94.
Vastausprosentti				73 Päivätoiminta 25,0 % ja asumispalvelut 42,3 %.
Tulokset	Asiakkaat vastaavat mm. palvelun hakumenettelystä, hoitopaikkojen toimivuudesta ja kuljetuksista. Vastauksissa itse toimittaa pidettiin hyvänä. Korjattavaa oli eniten kuljetuksissa.	Teemahaastatteluilta selvitettiin yhteistyöhön, itsenäiseen elämään ja elämänlaatuun liittyviä kysymyksiä. Kyseessä on ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyö. Tulokset on raportoitu alun perin englannin kielellä (Carers' Viewpoint on Residential Practice-Experiences from Kuninkaantie Residential Unit). Tuloksista on kuitenkin tehty suomenkielinen tiivistelmä.	Perusteellinen kysely antaa viitteitä siitä, että omaiset ja asiakkaat ovat varsin tyytyväisiä Kehräkodin tarjoamiin palveluihin.	Asumispalveluiden keskiarvo oli 4,3 ja päivätoiminnassa 4,2 (kaupungin oma tuotanto ja yksityiset yhteensä) Asumispalveluissa vahvuudeksi nousi asioiden luottamuksellinen käsittely, työntekijöiden ammattitaito ja hyvä palvelu. Kehittämiskohteeksi mainittiin : mielipiteen huomioiminen palvelun toteutuksessa, asiakkaaksi pääsy tarpeen ilmetessä ja henkilökunnan ajan riittävyys. Päivätoiminnassa vahvuudeksi nousi avuntarpeen huomioiminen kokonaisuudessaan, asioiden luottamuksellinen käsittely ja se, että työntekijät puhuneet ymmärrettävästi sekä yhteydensaanti asioita hoitavaan työntekijään. Kehittämiskohteeksi nousi asiakkaan mielipiteen huomioiminen palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa, avuntarpeen huomioiminen kokonaisuudessaan ja asiakkaaksi pääsy tarpeen ilmetessä.

Taulukko 2. Helsingissä vuoden 2011 aikana toteutetut kehitysvammahuollon asiakaskyselyt

Kyselyn tiedot	Helsinki 1	Helsinki 2	Helsinki 3	Helsinki 4	Helsinki 5	Helsinki 6
Nimi	Kehitysvammaisten laitospalveluiden asiakaskysely 2011	Kysely Visiitin asiakkaiden perheille	Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden työhyvinvointikysely 2011	Työ- ja päivätoiminnan sidosryhmäkysely	Tuetun työn työhyvinvointikysely 2011	Tuetun työn työtyytyväisyyskysely 2011
Selvityksen kohde	Fyysiset tilat, ympäristö, ulkoilumahdollisuus, vuorovaikutus, sos. Kanssakäyminen, läheisyyden ja tunteiden kokeminen, avun ja tuen saaminen, toiminnallisuus ja osallisuus	Visiitin asiakkaiden omaisten tyytyväisyys hoitoon ja yhteistyöhön	Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden tyytyväisyys palveluun	Asiakkaiden tyytyväisyys toimintayksikön toimintaan, yhteistyöhön henkilökunnan kanssa ja palvelun saavutettavuuteen	Kyselyssä on selvitetty asiakastytyväisyyttä, mutta myös toimintoihin ja asiakkaan kouluttautumisiin nokkuuteen liittyviä kysymyksiä.	Kyseilyssä on esitetty 5 kysymystä työn sisällöstä, tavoitteellisuudesta, yhteistyöstä henkilökunnan kanssa, tiedonkulusta ja tarpeeseen vastaavuudesta
Kohderyhmä	9 laitoshoitopaikan asukkaat	Lyhytaikaisen laitoshoidon perheet	7 työ- ja päivätoiminnan toimipaikkojen asukkaat	7 työ- ja päivätoiminnan toimipaikkojen asukkaat	Tuetun työn asukkaat	Tuetun työn asukkaat
Tulosten julkaisuvuosi						
Toistotiheys						
Vastaajamäärätavoite						
Vastaajia						
Vastausprosentti						
Tulokset	Kaikkien 11 kysymyksen keskiarvo oli 3,2 (asteikko 1–5). Yhteenlaskettu yleisarvosana vaihteli 2,9 ja 4,0 välillä laitoksesta riippuen. Tyytyväisimpiä asukkaat olivat lähes laitoksesta riippumatta avun ja tuen saatavuuteen arvosana 4,1. Pienimmän arvosanan sai osallisuus kodin toimintoihin 2,1.	Kokonaisarvosana Visiitille oli 4,4 (asteikko 1–5). Paras arvosana tuli yhteistyöstä henkilöstön kanssa 4,6. Heikoimmat arvosanat tulivat Visiitin toimitiloille 3,6 ja omaisen hyvälle toimeen tulemiselle muiden hoidokkien kanssa 3,6.	85 % vastaajista olivat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Vaihtoehtoina oli kyllä tai ei.	Vastaajat antoivat eri kysymyksiin keskimäärin arvosanan 4 (asteikko 1–5). Suurimman arvosanan 4,3 asukkaat antoivat halukkuudelle käydä toimintayksikössä sekä yhteistyölle henkilökunnan kanssa. Pienimmän arvosanan 3,5 sai keskimäärin toimintayksikön tunnelma/ilmapiiri.	Asiakkaalle esitettiin 16 kyllä tai ei kysymystä. Asukkaat vastasivat tyytyväisyyttä mittaaviin kysymyksiin yli 90 prosentissa vastauksista kyllä. Poikkeuksena oli palkkaan ja työtehtäviin sekä työtä koskeviin päätöksiin liittyvät kysymykset.	Vastausten keskiarvo oli 3,8 (asteikko 1–5). Tyytyväisimpiä asukkaat olivat palvelun tämän hetken tarpeeseen vastaavuudesta, arvosana 4,0. Pienimmän arvosanan (3,6) vastaajat antoivat tiedonkululle.

Liite 8: Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot

Tuula Poikonen, puheenjohtaja

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43149
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anita Lehtonen

Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6315, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Kaisa Kiiski

Turun sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6111, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anne Lappalainen

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Paula Rantonen (vara)

Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten palvelut / Vammaistyö
Kehitysvammaisten laitospalvelut
PL 8550, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 52501, faksi 09 310 52500
etunimi.sukunimi@hel.fi

Sirpa Honni (vara)

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43696, 040 334 6144
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Osmo Raaska

Espoon kaupunki / Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 050 592 2713, 09 816 57142
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Rauni Smedberg

Espoon kaupunki / Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 09 816 57144, 050 360 4579
Faksi 09 816 44206
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tuula Ristoja

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 839 23358, faksi 09 839 22595
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Elli Luoma

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
09 839 29040, 050 314 6303
Faksi 09 839 22595
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Helena Lindell

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vammaispalvelut
Tuupakantie 4, 01740 Vantaa
Puh. 09 839 34097, 050 3121773
Faksi 09 839 34403
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mikaela Westergård

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17
01360 Vantaa
Puh. 09 839 29134, 050 3106194
Faksi 09 839 22595
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Arja Mäkinen

Vantaan kaupunki
Vammaispalveluyksikkö
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. (09) 839 226 28
etunimi.h.sukunimi@vantaa.fi

Koskinen Jenni

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1679
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Marjaana Räsänen

Tampereen kaupunki, hyvinvointipalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut
PL 41, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 800 4712
etunimi.s.sukunimi@tampere.fi

Tuula Kamppuri (vara)

Tampereen kaupunki, hyvinvointipalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut
PL 41, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 589 5287
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Tarja Sipponen (vara)

Tampereen kaupunki, hyvinvointipalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut
PL 41, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 800 4825
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lea Järvenpää

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Asumis- ja päivätoimintapalvelut
PL 33, 90015 Oulun kaupunki
Käyntiosoite Mäkelininkatu 33 A, 5. krs
Puh. 044 703 6460, faksi 08 557 2079
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Merja Halonen

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Tilaajatiimi
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Anne Filali

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Palveluohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6470
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Päivi Nurmi-Koikkalainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7454
etunimi.sukunimi@thl.fi

Päivi Tossavainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Palvelujen tietovarannot -yksikkö
Puh. 029 524 7670
etunimi.sukunimi@thl.fi

Anssi Vartiainen, sihteeri

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi